

**Raport Grupy Kapitałowej
Banku Millennium S.A.
za okres 12 miesięcy
zakończony 31 grudnia 2009 r.**

WYBRANE DANE FINANSOWE

	w tys. PLN		w tys. EUR	
	okres od 1.01.2009 do 31.12.2009	okres od 1.01.2008 do 31.12.2008	okres od 1.01.2009 do 31.12.2009	okres od 1.01.2008 do 31.12.2008
I. Przychody z tytułu odsetek	2 373 617	2 444 774	546 836	692 160
II. Przychody z tytułu prowizji	576 378	568 895	132 786	161 065
III. Przychody operacyjne	1 513 763	1 866 651	348 742	528 483
IV. Wynik działalności operacyjnej	-5 125	521 736	-1 181	147 713
V. Wynik finansowy przed opodatkowaniem	1 875	521 736	432	147 713
VI. Wynik finansowy po opodatkowaniu	1 495	413 409	344	117 044
VII. Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	-27 547	456 392	-6 346	129 213
VIII. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	1 786 951	700 982	411 679	198 461
IX. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-335 986	-389 689	-77 405	-110 328
X. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	-262 043	455 709	-60 370	129 020
XI. Przepływy pieniężne netto, razem	1 188 922	767 002	273 905	217 152
XII. Aktywa razem	44 913 824	47 104 643	10 932 726	11 289 580
XIII. Zobowiązania wobec banków	4 909 370	3 060 550	1 195 017	733 523
XIV. Zobowiązania wobec klientów	31 558 664	31 702 279	7 681 871	7 598 092
XV. Kapitał własny	2 787 336	2 814 883	678 481	674 644
XVI. Kapitał zakładowy	849 182	849 182	206 704	203 524
XVII. Liczba akcji	849 181 744	849 181 744	849 181 744	849 181 744
XVIII. Wartość księgowa na jedną akcję (w zł / EUR)	3,28	3,31	0,80	0,79
XIX. Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w zł / EUR)	3,28	3,31	0,80	0,79
XX. Współczynnik wypłacalności	11,29%	10,20%	11,29%	10,20%
XXI. Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł / EUR)	0,00	0,49	0,00	0,14
XXII. Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł / EUR)	0,00	0,49	0,00	0,14
XXIII. Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł / EUR)	-	0,19	-	0,06

KURSY PRZYJĘTE DO PRZELICZENIA DANYCH FINANSOWYCH NA EURO

Dla wyliczenia wielkości w EURO zastosowano następujące kursy:

- dla pozycji bilansowych 4,1082 PLN/EUR kurs z dnia 31 grudnia 2009 r. (dla danych porównywalnych na dzień 31 grudnia 2008 r.: 4,1724 PLN/EUR),
- dla pozycji rachunku zysków i strat za okres 1 stycznia – 31 grudnia 2009 r. – 4,3406 PLN/EUR, kurs wyliczony jako średnia z kursów na koniec miesiący objętych sprawozdaniem (dla danych porównywalnych za okres 1 stycznia – 31 grudnia 2008 r.: 3,5321 PLN/EUR).

WYBRANE KWARTALNE DANE FINANSOWE

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT (dane w tys. zł)	1.01.2009 - 31.12.2009	1.10.2009 - 31.12.2009*	1.01.2008 - 31.12.2008	1.10.2008 - 31.12.2008*
I. Przychody z tytułu odsetek	2 373 617	572 614	2 444 774	710 415
II. Koszty z tytułu odsetek	-1 775 079	-377 094	-1 510 068	-479 253
III. Wynik z tytułu odsetek	598 538	195 520	934 706	231 162
IV. Przychody z tytułu prowizji	576 378	157 318	568 895	135 936
V. Koszty z tytułu opłat i prowizji	-82 532	-18 016	-96 907	-25 727
VI. Wynik z tytułu prowizji	493 846	139 302	471 988	110 209
VII. Przychody z tytułu dywidend	2 165	18	26 244	24 804
VIII. Wynik z inwestycyjnych aktywów finansowych	22 950	10 163	2 988	682
IX. Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	251 500	28 995	152 413	12 504
X. Wynik z pozycji wymiany	65 185	29 834	239 146	28 412
XI. Pozostałe przychody operacyjne	79 579	31 695	39 166	9 032
XII. Przychody operacyjne	1 513 763	435 527	1 866 651	416 805
XIII. Koszty działania	-942 707	-220 746	-1 119 171	-292 744
XIV. Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	-436 078	-91 346	-135 138	-52 030
XV. Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	-579	264	-2 128	-1 587
XVI. Amortyzacja	-79 646	-20 037	-70 427	-20 270
XVII. Pozostałe koszty operacyjne	-59 878	-18 491	-18 051	-3 356
XVIII. Koszty operacyjne	-1 518 888	-350 356	-1 344 915	-369 987
XIX. Wynik na działalności operacyjnej	-5 125	85 171	521 736	46 818
XX. Udział w zyskach jednostek podporządkowanych	7 000	0	0	0
XXI. Wynik finansowy przed opodatkowaniem	1 875	85 171	521 736	46 818
XXII. Podatek dochodowy	-380	-17 720	-108 327	-11 255
XXIII. Wynik finansowy po opodatkowaniu	1 495	67 451	413 409	35 563
W tym przypadający na:				
Akcjonariuszy jednostki dominującej	1 495	67 451	413 409	35 563
Akcjonariuszy mniejszościowych	0	0	0	0

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW (dane w tys. zł)	1.01.2009 - 31.12.2009	1.10.2009 - 31.12.2009*	1.01.2008 - 31.12.2008	1.10.2008 - 31.12.2008*
WYNIK FINANSOWY PO OPODATKOWANIU	1 495	67 451	413 409	35 563
INNE SKŁADNIKI CAŁKOWITYCH DOCHODÓW				
I. Efekt wyceny papierów dłużnych z portfela "dostępne do sprzedaży"	-4 022	-10 286	14 068	6 014
II. Efekt wyceny akcji z portfela "dostępne do sprzedaży"	3 543	1 449	1 180	1 180
III. Rachunkowość zabezpieczeń	-35 373	28 082	37 817	37 073
IV. Inne składniki całkowitych dochodów przed opodatkowaniem	-35 852	19 245	53 065	44 267
V. Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów	6 810	-3 656	-10 082	-8 411
VI. Inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	-29 042	15 589	42 983	35 856
VII. CAŁKOWITE DOCHODY ZA OKRES SPRAWOZDAWCZY	-27 547	83 040	456 392	71 419
W tym przypadający na:				
Akcjonariuszy jednostki dominującej	-27 547	83 040	456 392	71 419
Akcjonariuszy mniejszościowych	0	0	0	0

* - dane niepodlegające badaniu niezależnego biegłego rewidenta

**ROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU
MILLENNIUM S.A. ZA OKRES 12 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2009 R.**

SPIS TREŚCI

I.	SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	6
II.	SKONSOLIDOWANY BILANS.....	8
III.	ZMIANY STANU SKONSOLIDOWANYCH KAPITAŁÓW WŁASNYCH	10
IV.	SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH	11
V.	INFORMACJE OGÓLNE O EMITENCIE I GRUPIE KAPITAŁOWEJ EMITENTA	13
VI.	POLITYKA RACHUNKOWOŚCI.....	15
VII.	SEGMENTY OPERACYJNE	54
VIII.	NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	58
(1)	PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK.....	58
(2)	KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK.....	58
(3)	PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI	59
(4)	PRZYCHODY Z TYTUŁU DYWIDEND	59
(5A)	WYNIK Z INWESTYCYJNYCH AKTYWÓW FINANSOWYCH	60
(5B)	WYNIK Z INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH WYCENIANYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZECZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	60
(5C)	WYNIK Z POZYCJI WYMIANY.....	61
(6)	POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE.....	62
(7)	KOSZTY DZIAŁANIA	62
(8)	KOSZTY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW FINANSOWYCH	63
(9)	KOSZTY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH	63
(10)	AMORTYZACJA	63
(11)	POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE	64
(12)	PODATEK DOCHODOWY.....	64
(13)	ZYSK NA JEDNĄ AKCJĘ	65
(14)	KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM	66
(15)	KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE INNYM BANKOM	66
(16)	AKTYWA FINANSOWE WYCENIANE DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZECZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT (PRZEZNACZONE DO OBROTU)	68
(17)	INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIECZAJĄCE	72
(18)	KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	75
(19)	INWESTYCYJNE AKTYWA FINANSOWE	78
(20)	NALĘŻNOŚCI Z TYTUŁU ZAKUPIONYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH Z OTRZYMANYM PRZYRZECZENIEM ODKUPU	79
(21)	RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	80
(22)	WARTOŚCI NIEMATERIALNE.....	83
(23)	AKTYWA TRWAŁE DO ZBYCIA	85
(24)	AKTYWA Z TYTUŁU PODATKU ODROZONEGO	86
(25)	POZOSTAŁE AKTYWA	88

(26)	ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW	89
(27)	ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE WYCENIANE DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT (PRZEZNACZONE DO OBROTU)	90
(28)	INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIECZAJĄCE	90
(29)	ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW	91
(30)	ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU SPRZEDANYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH Z UDZIELONYM PRZYRZECZENIEM ODKUPU	92
(31)	ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	92
(32)	REZERWY.....	94
(33)	REZERWA NA ODROZCZONY PODATEK DOCHODOWY	95
(34)	POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA	95
(35)	ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	96
(36)	KAPITAŁ WŁASNY	96
IX.	DYWIDENDY ZA ROK 2008 I 2009.....	101
X.	WARTOŚĆ GODZIWA	102
XI.	DANE O AKTYWACH, KTÓRE STANOWIĄ ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ	106
XII.	PAPIERY WARTOŚCIOWE STANOWIĄCE PRZEDMIOT TRANSAKCJI Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU.....	107
XIII.	DODATKOWE OBJAŚNIENIA DO RACHUNKU PRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH.....	107
XIV.	INFORMACJE O PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI POWIERNICZEJ.....	108
XV.	TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	108
	(1) OPIS TRANSAKCJI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	108
	(2) INFORMACJE O WARTOŚCI UDZIELONYCH ZALICZEK, KREDYTÓW, POŻYCZEK I GWARANCJI	111
	(3) INFORMACJE O WYNAGRODZENIACH I KORZYŚCIACH OSÓB NADZORUJĄCYCH I ZARZĄDZAJĄCYCH BANKIEM... ..	112
	(4) STAN AKCJI BANKU POSIADANYCH PRZEZ OSOBY ZARZĄDZAJĄCE I NADZORUJĄCE BANK (PEŁNIĄCE SVOJE FUNKCJE W DNIU 31 GRUDNIA 2009)	113
XVI.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM.....	114
	(1) ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM.....	115
	(2) RYZYKO KREDYTOWE	116
	(3) RYZYKO RYNKOWE	131
	(4) RYZYKO PŁYNNOŚCI.....	134
	(5) RYZYKO OPERACYJNE	138
XVII.	LUKA PŁYNNOŚCI WEDŁUG TERMINÓW ZAPADALNOŚCI I WYMAGALNOŚCI	139
XVIII.	ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA WARUNKOWE.....	143
XIX.	SEKURYTYZACJA.....	149
XX.	LEASING OPERACYJNY	150
XXI.	ISTOTNE WYDARZENIA POMIĘDZY DATĄ, NA KTÓRĄ SPORZĄDZONO RAPORT FINANSOWY A DATĄ JEGO PUBLIKACJI.....	150

I. SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

<i>w tysiącach zł</i>	Nota	01.01.2009 – 31.12.2009	01.01.2008 – 31.12.2008
Przychody z tytułu odsetek	1	2 373 617	2 444 774
Koszty z tytułu odsetek	2	-1 775 079	-1 510 068
Wynik z tytułu odsetek		598 538	934 706
Przychody z tytułu prowizji		576 378	568 895
Koszty z tytułu opłat i prowizji		-82 532	-96 907
Wynik z tytułu prowizji	3	493 846	471 988
Przychody z tytułu dywidend	4	2 165	26 244
Wynik z inwestycyjnych aktywów finansowych	5	22 950	2 988
Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	5	251 500	152 413
Wynik z pozycji wymiany	5	65 185	239 146
Pozostałe przychody operacyjne	6	79 579	39 166
Przychody operacyjne		1 513 763	1 866 651
Koszty działania	7	-942 707	-1 119 171
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	8	-436 078	-135 138
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	9	-579	-2 128
Amortyzacja	10	-79 646	-70 427
Pozostałe koszty operacyjne	11	-59 878	-18 051
Koszty operacyjne		-1 518 888	-1 344 915
Wynik na działalności operacyjnej		-5 125	521 736
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych		7 000	0
Wynik finansowy przed opodatkowaniem		1 875	521 736
Podatek dochodowy	12	-380	-108 327
Wynik finansowy po opodatkowaniu		1 495	413 409
W tym przypadający na:			
Akcjonariuszy jednostki dominującej		1 495	413 409
Akcjonariuszy mniejszościowych		0	0
Zysk na jedną akcję (zł)	13	0,00	0,49
Rozwodniony zysk na jedną akcję (zł)	13	0,00	0,49

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE**Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW****1.01.2009 -
31.12.2009****1.10.2008 -
31.12.2008***dane w tys. zł*

WYNIK FINANSOWY PO OPODATKOWANIU	1 495	413 409
INNE SKŁADNIKI CAŁKOWITYCH DOCHODÓW		
I. Efekt wyceny papierów dłużnych z portfela "dostępne do sprzedaży"	-4 022	14 068
II. Efekt wyceny akcji z portfela "dostępne do sprzedaży"	3 543	1 180
III. Rachunkowość zabezpieczeń	-35 373	37 817
IV. Inne składniki całkowitych dochodów przed opodatkowaniem	-35 852	53 065
V. Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów	6 810	-10 082
VI. Inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	-29 042	42 983
VII. CAŁKOWITE DOCHODY ZA OKRES SPRAWOZDAWCZY	-27 547	456 392
W tym przypadający na:		
Akcjonariuszy jednostki dominującej	-27 547	456 392
Akcjonariuszy mniejszościowych	0	0

II. SKONSOLIDOWANY BILANS

AKTYWA

<i>w tysiącach zł</i>	Nota	31.12.2009	31.12.2008
Kasa, środki w Banku Centralnym	14	2 191 227	1 802 594
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	15	695 697	1 580 027
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	16	3 032 081	6 279 933
Instrumenty pochodne zabezpieczające	17	377 334	9 977
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	18	33 484 935	33 748 166
Inwestycyjne aktywa finansowe	19	4 163 657	2 913 997
- dostępne do sprzedaży		4 163 657	2 913 997
- utrzymywane do terminu zapadalności		0	0
Inwestycje w jednostki podporządkowane	19	12 000	5 395
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu (kredyty i pożyczki)	20	208 781	61 282
Rzeczowe aktywa trwałe	21	346 671	385 011
Wartości niematerialne	22	22 821	21 837
Aktywa trwałe do zbycia	23	869	1 111
Należność od Urzędu Skarbowego z tytułu podatku bieżącego		37 475	48 710
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	24	140 325	51 253
Pozostałe aktywa	25	199 951	195 350
Aktywa razem		44 913 824	47 104 643

ZOBOWIĄZANIA*w tysiącach zł*

	Nota	31.12.2009	31.12.2008
Zobowiązania wobec banków	26	4 909 370	3 060 550
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	27	682 203	4 399 498
Instrumenty pochodne zabezpieczające	28	122 813	1 179 649
Zobowiązania wobec klientów	29	31 558 664	31 702 279
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	30	2 342 684	1 502 062
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	31	1 024 335	917 094
Rezerwy	32	24 577	33 881
Rezerwa na odroczony podatek dochodowy	33	0	0
Bieżące zobowiązania podatkowe		2 080	514
Pozostałe zobowiązania	34	513 967	532 813
Zobowiązania podporządkowane	35	945 795	961 420
Zobowiązania razem		42 126 488	44 289 760

KAPITAŁ WŁASNY*w tysiącach zł*

	Nota		
Kapitał zakładowy	36	849 182	849 182
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	36	472 343	472 343
Kapitał z aktualizacji wyceny	36	11 199	40 241
Zyski zatrzymane	36	1 454 612	1 453 117
Kapitał własny przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej		2 787 336	2 814 883
Kapitał własny akcjonariuszy mniejszościowych		0	0
Kapitał własny razem		2 787 336	2 814 883
Zobowiązania i kapitał własny razem		44 913 824	47 104 643

III. ZMIANY STANU SKONSOLIDOWANYCH KAPITAŁÓW WŁASNYCH

	Razem skonsolidowany kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane
Kapitał własny na początek okresu 01.01.2009	2 814 883	849 182	472 343	40 241	1 453 117
- całkowite dochody za rok 2009	-27 547	0	0	-29 042	1 495
Kapitał własny na koniec okresu 31.12.2009	2 787 336	849 182	472 343	11 199	1 454 612

	Razem skonsolidowany kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane
Kapitał własny na początek okresu 01.01.2008	2 519 932	849 182	471 709	-2 742	1 201 783
- całkowite dochody za rok 2008	456 392	0	0	42 983	413 409
- wypłata dywidendy	-161 345	0	0	0	-161 345
- pozostały podział zysku (zwiększenie ZFŚS w spółce zależnej)	-96	0	0	0	-96
- korekta konsolidacyjna	0	0	634	0	-634
Kapitał własny na koniec okresu 31.12.2008	2 814 883	849 182	472 343	40 241	1 453 117

Szczegółowe zmiany stanu poszczególnych pozycji kapitałów własnych zostały zaprezentowane w **nocie (36)**

IV. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

A. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ

<i>w tysiącach zł</i>	01.01.2009 – 31.12.2009	01.01.2008 – 31.12.2008
I. Zysk (strata) po opodatkowaniu	1 495	413 409
II. Korekty razem:	1 785 456	287 573
1. Zysk/strata udziałowców (akcjonariuszy) mniejszościowych	0	0
2. Zysk/ strata z akcji (udziałów) w podmiotach podporządkowanych	-7 000	0
3. Amortyzacja	79 646	70 427
4. Zyski/straty z tytułu różnic kursowych	-148 906	710 271
5. Przychody z tytułu dywidend	-2 165	-26 244
6. Rezerwy	-9 304	-779
7. Wynik na sprzedaży i likwidacji składników działalności inwestycyjnej	-11 995	-12 546
8. Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	2 744 785	-2 900 767
9. Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom	902 377	-992 875
10. Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	197 986	-11 707 973
11. Zmiana stanu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	-147 499	-32 475
12. Zmiana stanu zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	-4 774 131	4 992 106
13. Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	2 162 910	-670 308
14. Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	-143 615	9 901 617
15. Zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	840 622	776 086
16. Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	149 259	-10 870
17. Zmiana stanu rozrachunków z tytułu podatku dochodowego	-5 345	111 055
18. Podatek dochodowy zapłacony	-64 114	-61 600
19. Zmiana stanu pozostałych aktywów i pasywów	-21 210	85 053
20. Pozostałe pozycje	43 155	57 395
III. Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	1 786 951	700 982

B. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ

<i>w tysiącach zł</i>	01.01.2009 – 31.12.2009	01.01.2008 – 31.12.2008
I. Wpływy z działalności inwestycyjnej	24 813 732	5 489 000
1. Zbycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	26 872	18 820
2. Zbycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	0	0
3. Zbycie aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	0	0
4. Zbycie inwestycyjnych aktywów finansowych	24 784 695	5 443 936
5. Pozostałe wpływy inwestycyjne	2 165	26 244
II. Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej	-25 149 718	-5 878 689
1. Nabycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	-33 440	-109 533
2. Nabycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	0	0
3. Nabycie aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	0	0
4. Nabycie inwestycyjnych aktywów finansowych	-25 116 278	-5 769 156
5. Pozostałe wydatki inwestycyjne	0	0
III. Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-335 986	-389 689

C. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ

<i>w tysiącach zł</i>	01.01.2009 – 31.12.2009	01.01.2008 – 31.12.2008
I. Wpływy z działalności finansowej	1 331 630	674 332
1. Zaciągnięcie kredytów długoterminowych	1 331 630	587 563
2. Emisja dłużnych papierów wartościowych	0	86 769
3. Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0
4. Wpływy z emisji akcji własnych oraz dopłat do kapitału	0	0
5. Pozostałe wpływy finansowe	0	0
II. Wydatki z tytułu działalności finansowej	-1 593 673	-218 623
1. Spłata kredytów długoterminowych	-1 511 487	0
2. Wykup dłużnych papierów wartościowych	-42 018	0
3. Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0
4. Wydatki z tytułu kosztów emisji	0	0
5. Umorzenie akcji	0	0
6. Płatności dywidend i innych wypłat na rzecz właścicieli	0	-161 345
7. Pozostałe wydatki finansowe	-40 168	-57 278
III. Środki pieniężne netto z działalności finansowej	-262 043	455 709
D. ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NETTO (A III+B III+C III)	1 188 922	767 002
E. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA POCZĄTEK OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO	2 939 685	2 172 683
F. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA KONIEC OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO (D+E)	4 128 607	2 939 685

V. INFORMACJE OGÓLNE O EMITENCIE I GRUPIE KAPITAŁOWEJ EMITENTA

Nazwa (firma) i siedziba: Bank Millennium S.A., Polska, Warszawa ul. Stanisława Żaryna 2 a

Sąd rejestrowy i numer rejestru: XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, nr 0000010186

Podstawowy przedmiot działalności emitenta: działalność bankowa i pozostałe pośrednictwo finansowe, z wyjątkiem ubezpieczeń i funduszu emerytalno-rentowego,

Przedmiotem działalności Grupy Kapitałowej są: działalność bankowa, leasingowa, faktoringowa, maklerska, kapitałowa, zarządzanie funduszami inwestycyjnymi.

Sprawozdanie finansowe zawiera dane Banku Millennium S.A. („Bank”) i jego jednostek zależnych (razem zwanych „Grupą”).

Rada Nadzorcza i Zarząd Banku Millennium S.A. (jednostki dominującej Grupy) na dzień 31.12.2009 r.:

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Banku w dniu 27 marca 2009 r. powołało na członków Rady Nadzorczej Banku w porządku alfabetycznym:

1. Pana Macieja Bednarkiewicza,
2. Pana Luis Maria Franca de Castro Pereira Coutinho ,
3. Pana Vitor Manuel Lopes Fernandes,
4. Pana Carlos Jorge Ramalho dos Santos Ferreira,
5. Pana Marka Furtka,
6. Pana Andrzeja K. Koźmińskiego,
7. Pana Paulo José de Ribeiro Moita de Macedo,
8. Pana Nelson Ricardo Bessa Machado,
9. Pana Ryszarda Pospieszyńskiego,
10. Pana Marka Rockiego,
11. Pana Dariusza Rosatiego.

27 marca 2009 r. odbyło się posiedzenie Rady Nadzorczej Banku, powołanej w dniu 27 marca 2009 roku przez WZA Banku na nową kadencję na którym Rada Nadzorcza ukonstytuowała się powołując na Funkcję Przewodniczącego Rady Nadzorczej Pana Macieja Bednarkiewicza oraz na Funkcję Wiceprzewodniczącego Pana Carlos Jorge Ramalho dos Santos Ferreira oraz Pana Ryszarda Pospieszyńskiego. Rada Nadzorcza dokonała także wyboru Pan Marka Furtka na Sekretarza Rady Nadzorczej.

Rada Nadzorcza ustaliła, że Zarząd Banku będzie liczył 7 osób.

Rada Nadzorcza powołała na Funkcję:

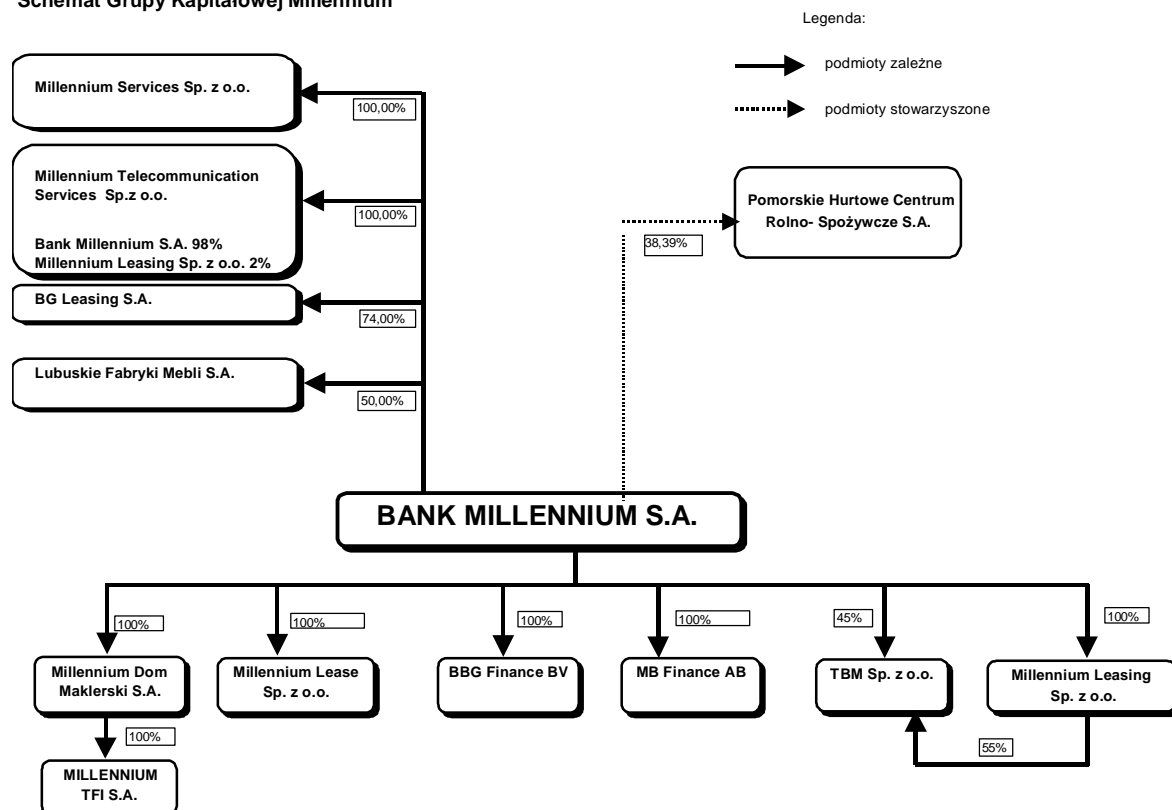
- Prezesa Zarządu Pana Bogusława Jerzego Kotta,
- Wiceprezesa Zarządu Pana Rui Manuel Teixeira,

oraz na członków Zarządu:

- Pana Fernando Bicho,
- Panią Julianę Boniuk-Gorzelańczyk,
- Pana Wojciecha Haase,
- Pana Joao Bras Jorge,
- Pana Artura Klimczaka.

Jednostką dominującą Grupy jest Bank Millennium S.A. Spółki wchodzące w skład Grupy na dzień 31.12.2009 r. przedstawia poniższy schemat:

Schemat Grupy Kapitałowej Millennium

Ponadto Grupa obejmuje konsolidacją Spółkę specjalnego przeznaczenia Orchis Sp. z o.o. (SPV), która została utworzona na potrzeby obsługi transakcji sekurytyzacji przeprowadzonej przez Grupę w roku 2007. Zgodnie z zapisami MSR 27, MSR 39 oraz SKI 12 Spółka została objęta konsolidacją, pomimo iż Grupa nie posiada zaangażowania kapitałowego (z tego powodu nie została ujęta w powyższym schemacie Grupy).

Grupa zastosowała postanowienia MSR 8 („Zasady (polityki) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów”) par.8, zgodnie z którym MSSF stanowią kompletny zbiór zasad rachunkowości, które nie muszą być stosowane jeżeli skutek ich zastosowania jest nieistotny. Na mocy powyższego nie zastosowano postanowień MSR 27 („Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe”) oraz postanowień MSR 28 („Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych”) w odniesieniu do sprawozdań finansowych jednostki BG Leasing S.A., wchodzącej w skład Grupy kapitałowej według stanu na dzień 31 grudnia 2009 r., w której pomimo posiadania większościowego pakietu udziałów, z uwagi na prowadzone postępowanie upadłościowe, Grupa praktycznie nie sprawuje kontroli.

W roku 2009 jedynymi zmianami w strukturze Grupy były:

- Ø spisanie w ciężar utworzonych odpisów udziałów w spółkach stowarzyszonych: SPC S.A. i Weiman i S-ka Sp. z o.o. o łącznej wartości 33 tys. zł. Obie jednostki nie prowadziły działalności operacyjnej;
- Ø zmiana nazwy jednostki zależnej z Ress Trading Sp. z o.o. na Millennium Telecommunication Services Sp. z o.o. . Dodatkowo spółka została objęta konsolidacją z uwagi na planowany rozwój działalności.

VI. POLITYKA RACHUNKOWOŚCI

Oświadczenie o zgodności

Sprawozdanie finansowe Grupy zostało przygotowane zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) w wersji zatwierdzonej przez Unię Europejską, a w zakresie nieuregulowanym powyższymi standardami zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002 roku, nr 76, poz. 694 z późniejszymi zmianami) i wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych, jak również wymogami odnoszącymi się do emitentów papierów wartościowych dopuszczonych lub będących przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych. Przedmiotowe sprawozdanie finansowe wypełnia obowiązki informacyjne określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 19 października 2005 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych (Dz. U. z 2005 r., Nr 209).

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Banku w dniu 1 marca 2010 r.

Wcześniejsze zastosowanie standardów, które nie są obowiązujące na dzień bilansowy

Grupa nie skorzystała z możliwości wcześniejszego zastosowania nowych Standardów i Interpretacji, które zostały już opublikowane, a które wejdą w życie po dniu bilansowym, w tym:

Standardy i Interpretacje zatwierdzone przez UE

Standardy i Interpretacje zatwierdzone przez UE	Rodzaj przewidywanej zmiany w zasadach rachunkowości	Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się w dniu oraz później
<i>Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2008: zmiany do MSSF 5 Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży</i>	MSSF 5 został zmieniony i precyzuje, że: <ul style="list-style-type: none"> • Jednostka zdecydowana na dokonanie sprzedaży, z którą wiąże się utrata kontroli nad jednostką zależną, klasyfikuje wszystkie aktywa i zobowiązania tej jednostki zależnej jako przeznaczone do sprzedaży, jeżeli kryteria zawarte w paragrafach 6-8 zostały spełnione, • ujawnienia dotyczące działalności zaniechanej są wymagane jeżeli jednostka zależna stanowi grupę do zbycia, która spełnia kryteria zawarte w definicji działalności zaniechanej. 	Grupa nie ukończyła jeszcze analizy dotyczącej wpływu zaktualizowanego standardu.	1 lipca 2009 r.
<i>Zaktualizowany MSSF 1 Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy</i>	Aktualizacja standardu polega na zmianie jego struktury (bez zmieniania jego technicznej zawartości) w ten sposób, że wszystkie wyjątki, które wcześniej znajdowały się w treści standardu zostały przeniesione do odpowiednich załączników.	Zmiana nie będzie miała wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy	1 lipca 2009 r. Zgodnie z Rozporządzeniem Komisji Nr 1136/2009 wszystkie jednostki stosują powyższe zmiany najpóźniej wraz z rozpoczęciem swojego pierwszego roku obrotowego rozpoczynającego się po dniu 31 grudnia 2009 r.
<i>Zaktualizowany MSSF 3 Połączenia jednostek gospodarczych</i>	Zmieniono zakres zaktualizowanego standardu oraz rozszerzono definicję przedsięwzięcia (<i>business</i>). Zaktualizowany standard zawiera również inne potencjalnie istotne zmiany, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • Wszystkie świadczenia, z uwzględnieniem świadczeń warunkowych, przekazane przez nabywcę rozpoznaje się i wycenia według wartości godziwej na dzień przejęcia. • Późniejsza zmiana wartości świadczeń warunkowych powinna zostać ujęta w rachunku zysków i strat. 	Ponieważ zaktualizowany standard nie powinien być stosowany dla połączeń jednostek gospodarczych mających miejsce przed datą pierwszego zastosowania tego standardu, nie oczekuje się, aby zaktualizowany standard miał wpływ na sprawozdanie finansowe w zakresie połączeń jednostek gospodarczych, które miały miejsce przed wejściem w życie zaktualizowanego standardu.	1 lipca 2009 r. Zgodnie z Rozporządzeniem Komisji nr 495/2009 wszystkie jednostki stosują zaktualizowany MSSF 3 najpóźniej wraz z rozpoczęciem swojego pierwszego roku obrotowego rozpoczynającego się po dniu 30 czerwca 2009 r.

Standardy i Interpretacje zatwierdzone przez UE	Rodzaj przewidywanej zmiany w zasadach rachunkowości	Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się w dniu oraz później
	<ul style="list-style-type: none"> Koszty transakcji, inne niż koszty emisji udziałów lub długu, powinny zostać rozpoznane w rachunku zysków i strat. Przejmujący może wycenić udziały mniejszości według wartości godziwej na dzień przejęcia (pełna wartość firmy), lub jako jego proporcjonalny udział w wartości godziwej możliwych do określenia aktywów i zobowiązań dla każdej transakcji. 		
Zaktualizowany MSR 27 <i>Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe</i>	W zmienionym standardzie termin „udziały mniejszości” został zamieniony terminem „udziały niekontrolowane” (<i>non- controlling interests</i>), który został zdefiniowany jako „kapitał spółki zależnej, którego nie można, w sposób bezpośredni lub pośredni, przypisać spółce dominującej”. Zmieniony standard również zmienia sposób ujęcia udziałów niekontrolowanych, utraty kontroli w spółce zależnej oraz przypisania zysków i strat oraz innych całkowitych dochodów do udziałów kontrolowanych lub niekontrolowanych.	Grupa nie ukończyła jeszcze analizy dotyczącej wpływu zaktualizowanego standardu.	1 lipca 2009 r. Zgodnie z Rozporządzeniem Komisji nr 494/2009 wszystkie jednostki stosują zmiany w MSR 27 najpóźniej wraz z rozpoczęciem swojego pierwszego roku obrotowego rozpoczynającego się po dniu 30 czerwca 2009 r.
Zmiany do MSR 32 <i>Klasyfikacja praw poboru</i>	Zmiana wymaga żeby prawa, opcje, warranty dotyczące nabycia określonej liczby własnych instrumentów kapitałowych za określoną kwotę w dowolnej walucie stanowią instrumenty kapitałowe jeżeli jednostka oferuje ww. prawa, opcje i warranty <i>pro rata</i> dotychczasowym właścicielom tej samej klasy instrumentów kapitałowych niebędących instrumentami pochodnymi.	Wpływ nowego standardu na sprawozdanie finansowe nie jest znany/ nie jest możliwe jego wiarygodne oszacowanie.	1 lutego 2010 r. Zgodnie z Rozporządzeniem Komisji Nr 1293/2009 wszystkie jednostki stosują powyższe zmiany najpóźniej wraz z rozpoczęciem swojego pierwszego roku obrotowego rozpoczynającego się po dniu 31 stycznia 2010 r.

Standardy i Interpretacje zatwierdzone przez UE	Rodzaj przewidywanej zmiany w zasadach rachunkowości	Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się w dniu oraz później
Zmiany do MSR 39 <i>Instrumenty Finansowe: ujmowanie i wycena</i>	Zmiany precyzują zastosowanie istniejących zasad ustalania czy określone ryzyko lub części przepływów pieniężnych mogą zostać wyznaczone jako zabezpieczane. Podczas wyznaczania powiązania zabezpieczającego powinno być możliwe wyodrębnienie oraz wiarygodna wycena ryzyka lub części przepływów pieniężnych; inflacja wyłącznie w wyjątkowych warunkach może być wyznaczona jako pozycja podlegająca zabezpieczeniu.	Grupa nie ukończyła jeszcze analizy dotyczącej wpływu zmienionego standardu.	1 lipca 2009 r. Zgodnie z Rozporządzeniem Komisji Nr 839/2009 wszystkie jednostki stosują powyższe zmiany najpóźniej wraz z rozpoczęciem swojego pierwszego roku obrotowego rozpoczynającego się po dniu 30 czerwca 2009 r.
KIMSF 12 <i>Umowy koncesyjne</i>	Interpretacja określa wskazówki dla podmiotów sektora prywatnego w odniesieniu do zagadnień rozpoznawania i wyceny, które powstają przy rozliczaniu transakcji związanych z koncesjami na świadczenie usług udzielanymi podmiotom prywatnym przez podmioty sektora publicznego.	KIMSF 12 nie ma zastosowania do działalności Grupy, ponieważ żadna ze spółek wchodzących w skład Grupy nie zawierała umów koncesyjnych.	1 stycznia 2008 r. Zgodnie z Rozporządzeniem Komisji Nr 254/2009 wszystkie jednostki stosują KIMSF 12 najpóźniej wraz z rozpoczęciem swojego pierwszego roku obrotowego rozpoczynającego się po dniu wejścia w życie rozporządzenia t.j. 28 marca 2009 r..
KIMSF 15 <i>Umowy budowlane dotyczące nieruchomości</i>	KIMSF 15 precyzuje, że przychody, które powstają w związku z realizacją umów budowlanych dotyczących nieruchomości ujmuje się w powiązaniu ze stopniem zaawansowania wykonania usługi w następujących przypadkach: <ul style="list-style-type: none"> • Umowa spełnia definicję kontraktu budowlanego zgodnie z MSR 11.3; • Umowa dotyczy wyłącznie świadczenia usług zgodnie z MSR 18 (tj. jednostka nie jest zobowiązana do dostarczenia materiałów budowlanych); oraz 	KIMSF 15 nie ma zastosowania do działalności Grupy, ponieważ Grupa nie jest stroną umów budowlanych dotyczących nieruchomości.	1 stycznia 2009 r. Zgodnie z Rozporządzeniem Komisji Nr 636/2009 wszystkie jednostki stosują powyższe zmiany najpóźniej wraz z rozpoczęciem swojego pierwszego roku obrotowego rozpoczynającego się po dniu 31 grudnia 2009 r.

Standardy i Interpretacje zatwierdzone przez UE	Rodzaj przewidywanej zmiany w zasadach rachunkowości	Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się w dniu oraz później
	<ul style="list-style-type: none"> Umowa dotyczy sprzedaży towarów natomiast kryteria rozpoznania przychodów zgodnie z MSR 18.14 są spełniane w sposób ciągły w miarę postępu zaawansowania robót. <p>We wszystkich pozostałych przypadkach, przychód jest rozpoznany, kiedy wszystkie kryteria rozpoznania przychodów zgodnie z MSR 18.14 są spełnione (tj. po zakończeniu budowy lub dokonaniu dostawy).</p>		
KIMSF 16 <i>Zabezpieczenia udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym</i>	Interpretacja wyjaśnia następujące kwestie: rodzaj ekspozycji, która może być zabezpieczana, w jakich podmiotach w Grupie może być utrzymywany instrument zabezpieczany, czy zastosowana metoda konsolidacji wpływa na efektywność zabezpieczenia, możliwą formę instrumentu zabezpieczanego oraz wartości, które mogą zostać przekwalifikowane z kapitału własnego do rachunku zysków i strat w momencie zbycia udziałów w podmiocie zagranicznym.	KIMSF 16 nie ma zastosowania do działalności Grupy, ponieważ Grupa nie stosuje zabezpieczeń udziałów w aktywach netto w podmiotach zagranicznych.	1 października 2008 r. Zgodnie z Rozporządzeniem Komisji Nr 460/2009 wszystkie jednostki stosują KIMSF 16 najpóźniej wraz z rozpoczęciem swojego pierwszego roku obrotowego rozpoczynającego się po dniu 30 czerwca 2009 r.
KIMSF 17 Wydanie <i>udziałowcom aktywów niepieniężnych</i>	Interpretacja dotyczy wydania udziałowcom dywidendy w formie aktywów niepieniężnych. Zgodnie z interpretacją zobowiązanie do wypłaty dywidendy powinno zostać rozpoznane w momencie, kiedy dywidenda została w odpowiedni sposób uchwalona i nie leży już w gestii spółki. Zobowiązania, o których mowa powyżej są wyceniane w wartości godziwej aktywów, które mają zostać wydane. Wartość bilansowa zobowiązania z tytułu dywidendy powinna zostać wyceniana na każdy dzień bilansowy.	Ponieważ interpretację stosuje się prospektywnie, nie będzie miała wpływu na sprawozdania finansowe za okresy sprzed jej pierwszego zastosowania. Ponadto, ponieważ interpretacja dotyczy przyszłych dywidend, o których zadecyduje zarząd/ walne zgromadzenie, nie jest możliwe ustalenie z góry jej wpływu na sprawozdanie finansowe.	1 lipca 2009 r. Zgodnie z Rozporządzeniem Komisji Nr 1142/2009 wszystkie jednostki stosują powyższe zmiany najpóźniej wraz z rozpoczęciem swojego pierwszego roku obrotowego rozpoczynającego się po dniu 31 października 2009 r.

Standardy i Interpretacje zatwierdzone przez UE	Rodzaj przewidywanej zmiany w zasadach rachunkowości	Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się w dniu oraz później
	Zmiany wartości bilansowej powinny być ujmowane w kapitale jako korekta wartości dywidendy. W momencie wypłaty dywidendy, ewentualnie powstała różnica między wartością bilansową wydanych aktywów oraz wartością bilansową zobowiązań powinny być ujęte w rachunku zysków i strat.		
KIMSF 18 Aktywa otrzymane od odbiorców	Interpretacja dotyczy umów, na podstawie których jednostka otrzymuje od swojego odbiorcy rzeczowe aktywa trwałe, które następnie używa albo w celu przyłączenia klienta do sieci albo aby umożliwić mu ciągły dostęp do dóbr lub usług lub w obu tych celach. Interpretacja dotyczy również umów, na podstawie których jednostka otrzymuje od odbiorcy środki pieniężne, a środki te zostaną przeznaczone na wytworzenie lub nabycie składnika rzeczowych aktywów trwałych. Jednostka otrzymująca środki rozpoznaje składnik aktywów trwałych, jeżeli spełnia on definicję aktywa. Drugostronnie rozpoznaje się przychody. Moment rozpoznania przychodów jest zależny od szczegółowych faktów i okoliczności zawartej umowy.	Grupa nie ukończyła jeszcze analizy dotyczącej wpływu nowej interpretacji.	1 lipca 2009 r. Zgodnie z Rozporządzeniem Komisji Nr 1164/2009 wszystkie jednostki stosują powyższe zmiany najpóźniej wraz z rozpoczęciem swojego pierwszego roku obrotowego rozpoczynającego się po dniu 31 października 2009 r.

Standardy i Interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE

Standardy i Interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE	Rodzaj przewidywanej zmiany w zasadach rachunkowości	Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się w dniu oraz później
Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2009	Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2009 zawiera 15 zmian do 12 standardów.	Grupa nie ukończyła jeszcze analizy dotyczącej wpływu zaktualizowanego standardu.	1 stycznia 2010 r. z wyjątkiem zmian do KIMSF 9 <i>Ponowna ocena wbudowanych instrumentów pochodnych</i> – Zakres KIMSF 9 oraz zmienionego MSSF 3, KIMSF 16 <i>Zabezpieczenia udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym</i> – Zmiana ograniczeń dotyczących możliwości utrzymywania instrumentów zabezpieczających przez podmiot zagraniczny, który sam jest zabezpieczany, MSR 38 <i>Wartości niematerialne</i> – dodatkowe zmiany wynikające ze zmienionego MSSF 3, MSSF 2 <i>Płatności w formie akcji</i> – Zakres MSSF 2 oraz zmienionego MSSF 3 <i>Połączenia jednostek gospodarczych</i> – gdzie data wejścia w życie to pierwszy lipca 2009 r. oraz MSR 18 <i>Przychody</i> – ustalanie kiedy jednostka działa jako agent a kiedy jako strona umowy, gdzie nie jest podana data wejścia w życie.

Standardy i Interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE	Rodzaj przewidywanej zmiany w zasadach rachunkowości	Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się w dniu oraz później
Zmiany do MSSF 1 <i>Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy – Dodatkowe zwolnienia dla jednostek stosujących MSSF po raz pierwszy</i>	Zmiana polega na dodaniu dwóch fakultatywnych zwolnień dla jednostek stosujących MSSF po raz pierwszy w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> • Ustalania kosztu domniemanego dla aktywów przemysłu paliwowo – gazowego; • Powtórnej oceny klasyfikacji umów leasingu; • Ustalania kosztu domniemanego dla działalności, w których wysokość cen sprzedaży jest regulowana. 	Zmiana nie będzie miała wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy	1 stycznia 2010 r.
Zmiany do MSSF 1 – <i>Ograniczone zwolnienia dotyczące ujawnień zgodnych z MSSF 7 dla jednostek stosujących MSSF po raz pierwszy</i>	Zmiana dotyczy zwolnień z ujawniania za okres porównawczy informacji wymaganych przez zmieniony MSSF 7 dla jednostek stosujących MSSF po raz pierwszy. Zwolnienie to dotyczy sytuacji, gdy pierwsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone za okres rozpoczynający się wcześniej niż 1 stycznia 2010 r.	Zmiana nie będzie miała wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.	1 lipca 2010 r.
Zmiany do MSSF 2 <i>Płatności w formie akcji – Transakcje płatności w formie akcji w ramach grupy rozliczane w środkach pieniężnych</i>	Najważniejszą konsekwencją zmian do MSSF 2 jest fakt, że jednostka otrzymująca dobra lub usługi w ramach transakcji płatności w formie akcji, która jest rozliczana przez inną jednostkę w grupie lub jednego z udziałowców tej jednostki w środkach pieniężnych lub w formie innych aktywów jest obecnie zobowiązana do wykazywania otrzymanych dóbr i usług w swoim sprawozdaniu finansowym. Dotychczas transakcje w formie akcji własnych zawarte w ramach grupy nie były uregulowane przez MSSF2.	Grupa nie ukończyła jeszcze analizy dotyczącej wpływu zmienionego standardu.	1 stycznia 2010 r.

Standardy i Interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE	Rodzaj przewidywanej zmiany w zasadach rachunkowości	Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się w dniu oraz później
MSSF 9 <i>Instrumenty Finansowe</i>	Standard został wydany jako część kompleksowego przeglądu rachunkowości instrumentów finansowych. Nowy standard jest mniej kompleksowy w porównaniu z bieżącymi wymogami i zastąpi MSR 39 <i>Instrumenty Finansowe: Ujmowanie i Wycena</i> . Nowy standard będzie dotyczył wyłącznie zasad klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych..	Wpływ nowego standardu na sprawozdanie finansowe nie jest znany/ nie jest możliwe jego wiarygodne oszacowanie.	1 stycznia 2013 r.
Zaktualizowany MSR 24 <i>Ujawnianie Informacji na temat podmiotów powiązanych</i>	Wprowadzone zmiany dotyczą głównie wymogów dotyczących ujawnień transakcji z podmiotami powiązanymi podmiotów pozostających pod kontrolą Państwa oraz definicji podmiotu powiązanego.	Wpływ nowego standardu na sprawozdanie finansowe nie jest znany/ nie jest możliwe jego wiarygodne oszacowanie.	1 stycznia 2011 r.
Zmiany do KIMSF 14: <i>Przedpłaty z tytułu minimalnych wymogów finansowania</i>	Zgodnie ze zmienionym KIMSF 14 wpłacona zaliczka w przypadku planu z minimalnymi wymogami finansowania powinna zostać ujęta jako składnik aktywów.	Wpływ nowego standardu na sprawozdanie finansowe nie jest znany/ nie jest możliwe jego wiarygodne oszacowanie.	1 stycznia 2009 r.
KIMSF 19 <i>Wygaśnięcie zobowiązań finansowych w związku z wyemitowaniem instrumentów kapitałowych</i>	Interpretacja określa, że instrumenty kapitałowe wyemitowane w celu pokrycia zobowiązania finansowego stanowią „zapłatę” w myśl MSR 39.41. Wyżej opisane instrumenty kapitałowe powinny zostać wycenione w wartości godziwej, natomiast różnica między wartością bilansową wygasłego zobowiązania finansowego a wyceną instrumentu kapitałowego powinna zostać ujęta jako zysk lub strata bieżącego okresu.	Wpływ nowego standardu na sprawozdanie finansowe nie jest znany/ nie jest możliwe jego wiarygodne oszacowanie.	1 lipca 2010 r.

Zmiany wcześniej publikowanych danych finansowych

ZMIANA PREZENTACJI EFEKTU REWALUACJI ODSETEK NALICZONYCH W BILANSIE

W roku 2009 Grupa, zmieniła sposób prezentacji różnic kursowych od naliczonych w bilansie odsetek wyrażonych w walutach obcych. Niniejszy efekt rewaluacji, przedstawiany uprzednio w Rachunku zysków i strat jako składowa marży odsetkowej lub wyniku z instrumentów finansowych jest aktualnie ujmowany w pozycji „wynik z pozycji wymiany”. Dokonana korekta danych porównywalnych (za rok 2008) przedstawia się następująco:

Nazwa przekształcanej pozycji	Rok 2008 dane prezentowane uprzednio	Rok 2008 dane porównywalne	Różnica
Przychody odsetkowe	2 490 922	2 444 774	-46 148
Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	146 825	152 413	+5 588
Wynik z pozycji wymiany	198 586	239 146	+40 560

ZMIANA PREZENTACJI DYSKONTA OD WYEMITOWANYCH DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

W roku 2009 Grupa, zmieniła sposób prezentacji w bilansie, pozostającego do rozliczenia dyskonta dotyczącego wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych. Kwota przedmiotowego dyskonta uprzednio prezentowana jako składnik innych aktywów została uwzględniona w wartości zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych. Dokonana korekta danych porównywalnych (za rok 2008) przedstawia się następująco:

Nazwa przekształcanej pozycji	Rok 2008 dane prezentowane uprzednio	Rok 2008 dane porównywalne	Różnica
Pozostałe aktywa	205 629	195 350	-10 279
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	927 373	917 094	-10 279

Przekwalifikowanie papierów dłużnych

W roku 2008 Grupa dokonała reklasyfikacji z portfela „przeznaczone do obrotu” do portfela „dostępne do sprzedaży” siedmioletnich obligacji skarbowych o oprocentowaniu zmiennym i symbolu WZ0911. Dokonanie niniejszej zmiany klasyfikacji możliwe było w oparciu o nowelizację MSR 39 i MSSF 7, wdrożoną w życie Rozporządzeniem Komisji Wspólnoty Europejskiej nr 1004/2008 z dnia 15 października 2008 r. Zgodnie z przywołanym standardem reklasyfikacja została dokonana według wartości godziwej - straty z wyceny rozpoznane w rachunku zysków i strat do momentu reklasyfikacji nie były odwracane a wartość godziwa instrumentu w dniu reklasyfikacji stanowiła nowy koszt nabycia. Przestanką uzasadniającą dokonanie powyższej reklasyfikacji (wynikającą z zapisów MSR 39.50B) była zmiana intencji utrzymywania tych papierów w portfelu Banku; realizacja krótkoterminowych zysków z inwestycji przestała być możliwa z uwagi na zmiany w sytuacji rynkowej.

Wypełnienie wymogów informacyjnych w stosunku do powyższej transakcji, wynikających z zapisów MSSF 7 stanowią dane prezentowane w poniższych tabelach:

Nazwa papieru	WZ0911
Wartość nominalna w dniu reklasyfikacji	120.000.000 zł.
Wartość bilansowa w dniu reklasyfikacji	119.132.400 zł.
Stopa procentowa w dniu reklasyfikacji	6,64%

Dane w tys. złotych

Dane w tys. zł.	Wycena rozpoznana w Rachunku zysków i strat (z uwzględnieniem efektu podatkowego)	Wycena rozpoznana w kapitale z aktualizacji wyceny na koniec okresu (z uwzględnieniem efektu podatkowego)	Łączny efekt rozpoznany w kapitałach własnych
Rok 2007			
Przed reklasyfikacją w portfelu „przeznaczone do obrotu”	-3	-	-3
Rok 2008			
Przed reklasyfikacją w portfelu „przeznaczone do obrotu”	-1 016	-	-1 016
Po reklasyfikacji w portfelu „dostępne do sprzedaży”		-2 509	-2 509
RAZEM ROK 2008	-1 016	-2 509	- 3 525
Rok 2009			
Po reklasyfikacji w portfelu „dostępne do sprzedaży”	-	- 461	- 1 477
Rok 2009 (proforma)			
Gdyby reklasyfikacja nie nastąpiła	2 048	-	- 1 477

1. Podstawy sporządzenia sprawozdania finansowego

Dane finansowe zostały zaprezentowane w złotych polskich w zaokrągleniu do tysiąca złotych.

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o zasadę kosztu historycznego za wyjątkiem aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym instrumentów pochodnych, oraz aktywów klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, za wyjątkiem tych, dla których nie można wiarygodnie ustalić wartości godziwej. Pozostałe składniki aktywów finansowych i zobowiązań finansowych (w tym kredyty i pożyczki) wykazywane są w wartości amortyzowanego kosztu pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości lub cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od kierownictwa dokonania subiektywnych ocen, estymacji i przyjęcia założeń, które wpływają na stosowane zasady rachunkowości oraz na prezentowane kwoty aktywów i pasywów oraz przychodów i kosztów. Za wybór, stosowanie, rozwój i sprawdzenie trafności przyjętych estymacji odpowiada jednostka merytoryczna Grupy, przyjęte założenia są następnie zatwierdzane przez kierownictwo Grupy. Szacunki i założenia dokonywane są w oparciu o dostępne dane historyczne oraz szereg innych czynników, które są uważane za właściwe w danych warunkach. Wyniki tworzą podstawę do dokonywania szacunków odnośnie wartości bilansowych aktywów i pasywów, których nie da się określić w jednoznaczny sposób na podstawie innych źródeł. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Zgodność rzeczywistych wyników i dokonanych szacunków i założeń jest weryfikowana na bieżąco. Korekty w szacunkach są rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku pod warunkiem, że korekta dotyczy tylko tego okresu lub w okresie, w którym dokonano zmiany i w okresach przyszłych, jeśli korekta wpływa zarówno na bieżący jak i przyszłe okresy.

Poniżej prezentowane zasady rachunkowości zostały zastosowane do wszystkich okresów sprawozdawczych zaprezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Wszystkie jednostki objęte konsolidacją sporządzają sprawozdania finansowe zgodnie z jednolitymi obowiązującymi w całej Grupie MSSF, na ten sam dzień bilansowy.

2. Podstawy konsolidacji

Metoda nabycia

Przejęcie jednostek zależnych przez Grupę rozlicza się metodą nabycia. Koszt przejęcia ustala się jako wartość godziwą przekazanych aktywów, wyemitowanych instrumentów kapitałowych oraz zobowiązań zaciągniętych lub przejętych na dzień wymiany, powiększoną o koszty bezpośrednio związane z przejęciem. Możliwe do zidentyfikowania aktywa nabyte oraz zobowiązania i zobowiązania warunkowe przejęte w ramach połączenia jednostek gospodarczych wycenia się początkowo według ich wartości godziwej na dzień przejęcia, niezależnie od wielkości ewentualnych udziałów mniejszości. Nadwyżkę kosztu przejęcia nad wartością godziwą udziału Grupy w możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywach netto ujmuje się jako wartość firmy. Jeżeli koszt połączenia jest niższy od udziału

Grupy w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań, zobowiązań warunkowych przejętej jednostki zależnej, Grupa dokonuje ponownej oceny identyfikacji i wyceny możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jednostki przejmowanej oraz wyceny kosztu połączenia. Ewentualna nadwyżka pozostała po dokonaniu ponownej oceny jest ujmowana od razu w Rachunku zysków i strat.

Jednostki zależne

Jednostki zależne są to wszelkie podmioty (w tym jednostki specjalnego przeznaczenia) kontrolowane przez Grupę, co oznacza, iż Grupa w sposób bezpośredni lub pośredni wpływa na politykę finansową i operacyjną danego podmiotu w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych. Przy dokonywaniu oceny czy Grupa kontroluje daną jednostkę uwzględnia się między innymi istnienie i wpływ potencjalnych praw głosu, które w danej chwili można zrealizować lub zamienić.

O sprawowaniu kontroli można mówić również wtedy, gdy jednostka dominująca posiada połowę lub mniej praw głosu w danej jednostce gospodarczej i jeżeli:

- a) dysponuje więcej niż połową praw głosu na mocy umowy z innymi inwestorami,
- b) posiada zdolność kierowania polityką finansową i operacyjną jednostki gospodarczej na mocy statutu lub umowy,
- c) posiada zdolność mianowania lub odwoływania większości członków zarządu lub odpowiadającego mu organu, gdzie taki zarząd lub organ sprawuje kontrolę nad jednostką lub
- d) dysponuje większością głosów na posiedzeniach zarządu lub odpowiadającego mu organu, gdzie taki zarząd lub organ sprawuje kontrolę nad jednostką.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji od dnia przejścia nad nimi kontroli przez Grupę. Przystaje się je konsolidować z dniem ustania kontroli.

Transakcje, rozrachunki i nie zrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy spółkami Grupy są eliminowane. Nie zrealizowane straty również podlegają eliminacji, chyba że transakcja dostarcza dowodów na utratę wartości przekazanego składnika aktywów.

Jednostki stowarzyszone

Jednostki stowarzyszone to wszelkie jednostki, na które Grupa wywiera znaczący wpływ, lecz których nie kontroluje, co zwykle towarzyszy posiadaniu od 20% do 50% ogólnej liczby głosów w organach stanowiących. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych rozlicza się metodą praw własności i ujmuje początkowo według kosztu. Inwestycja Grupy w jednostkach stowarzyszonych obejmuje wartość firmy (pomniejszoną o ewentualne skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości), określoną na dzień nabycia. Udział Grupy w wyniku finansowym jednostek stowarzyszonych od dnia nabycia ujmuje się w Rachunku zysków i strat, zaś jej udział w zmianach stanu innych kapitałów od dnia nabycia – w innych kapitałach. Wartość bilansową inwestycji koryguje się o łączne zmiany stanu poszczególnych elementów kapitału od dnia ich nabycia. Gdy udział Grupy w stratach jednostki stowarzyszonej staje się równy lub większy od udziału Grupy w tej jednostce stowarzyszonej, obejmującego ewentualne inne niż zabezpieczone należności, Grupa zaprzestaje ujmować dalsze straty, chyba że wzięła na siebie obowiązki lub dokonała płatności w imieniu danej jednostki stowarzyszonej.

Nie zrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy Grupą a jej jednostkami stowarzyszonymi eliminuje się proporcjonalnie do udziału Grupy w jednostkach stowarzyszonych. Nie zrealizowane straty również są eliminowane, chyba że transakcja dostarcza dowodów na wystąpienie utraty wartości przekazywanego składnika aktywów.

3. Waluta funkcjonalna oraz waluta prezentacji

Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych jednostek Grupy wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych, które są walutą funkcjonalną i walutą prezentacji Grupy.

Transakcje i salda

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w Rachunku zysków i strat.

Różnice kursowe z tytułu pozycji pieniężnych, zarówno tych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, jak i klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży lub utrzymywane do terminu zapadalności, są wykazywane w Rachunku zysków i strat.

Różnice kursowe z tytułu pozycji niepieniężnych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy są wykazywane w Rachunku zysków i strat, natomiast różnice kursowe z tytułu pozycji niepieniężnych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży są wykazywane w kapitale z aktualizacji wyceny.

4. Aktywa i zobowiązania finansowe

Klasyfikacja

Grupa dokonuje podziału instrumentów finansowych objętych zakresem MSR 39 zgodnie z następującymi kategoriami: aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności, pożyczki i należności, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, pozostałe zobowiązania finansowe. O klasyfikacji aktywów finansowych decydują osoby odpowiedzialne merytorycznie w momencie ich początkowego ujęcia.

- *Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat*

Do tej kategorii są zaliczane składniki aktywów lub zobowiązań finansowych, które są kwalifikowane jako przeznaczone do obrotu (to znaczy: które zostały nabyte lub zaciągnięte w celu odsprzedaży w krótkim terminie, są częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi Grupa zarządza łącznie w celu generowania krótkoterminowych zysków lub stanowią instrumenty pochodne, poza instrumentami pochodnymi będącymi gwarancjami finansowymi oraz tymi, które zostały wyznaczone i spełniają definicję efektywnego instrumentu zabezpieczającego), lub przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat.

Wyznaczenie takie może mieć miejsce tylko wówczas gdy: (i) wyznaczony składnik aktywów lub zobowiązań finansowych jest instrumentem łącznym zawierającym jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych kwalifikujących się do odrębnego ich ujmowania, przy czym wbudowany instrument pochodny nie może zmieniać znacząco przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej lub wydzielenie instrumentu pochodnego jest zabronione; (ii) zastosowanie takiej kwalifikacji aktywa lub zobowiązania eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność w zakresie wyceny lub ujmowania (tzw. niedopasowanie księgowe na skutek innego sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań lub odmiennego ujmowania związanych z nimi zysków lub strat); (iii) grupa aktywów lub zobowiązań finansowych lub obu tych kategorii jest odpowiednio zarządzana, a jej wyniki oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowanymi zasadami zarządzania ryzykiem lub strategią inwestycyjną Grupy.

- *Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności.*

Są to aktywa finansowe, za wyjątkiem instrumentów pochodnych, o ustalonych przepływach pieniężnych i terminie wymagalności, które Grupa ma zamiar i możliwość utrzymywać do terminu zapadalności, inne niż 1) wyznaczone przy początkowym ujęciu przez Grupę jako wyceniane w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, 2) wyznaczone jako dostępne do sprzedaży, 3) spełniające definicję pożyczek i należności.

Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności nie mogą być przeklasyfikowane do innych kategorii instrumentów finansowych lub sprzedawane. Grupa nie może klasyfikować żadnych aktywów finansowych jako utrzymywane do terminu zapadalności przez okres 2 lat (a istniejące musi przenieść do grupy dostępne do sprzedaży) w przypadku, gdy zaistniała sprzedaż lub reklasyfikacja składnika portfela aktywów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności, jeżeli zdarzenie to dotyczyło więcej niż nieznaczącej części portfela. Nie dotyczy to sytuacji, jeżeli zdarzenie sprzedaży lub reklasyfikacji, o którym mowa powyżej, nastąpiło na tyle blisko terminu wymagalności (wykupu), że zmiany rynkowych stóp procentowych nie miałyby istotnego wpływu na wartość godziwą składnika aktywów finansowych, zdarzenie nastąpiło po odzyskaniu przez jednostkę zasadniczej części kwoty nominalu, lub zdarzenie nastąpiło w efekcie niemożliwego do przewidzenia przez Grupę jednostkowego, niepowtarzalnego, nie poddającego się kontroli Grupy zdarzenia.

- *Pożyczki i należności*

Do kategorii tej zalicza się aktywa finansowe nie będące instrumentami pochodnymi o ustalonych lub możliwych do określenia płatnościach, które nie są kwotowane na aktywnym rynku, inne niż 1) aktywa finansowe, które zostały zaklasyfikowane jako wyceniane w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, 2) aktywa finansowe wyznaczone przez jednostkę jako dostępne do sprzedaży, 3) aktywa finansowe, których posiadacz może nie odzyskać zasadniczo pełnej kwoty inwestycji początkowej z innego powodu niż pogorszenie obsługi kredytowej.

- *Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży*

Kategorię tą stanowią aktywa finansowe nie będące instrumentami pochodnymi, które zostały wyznaczone jako dostępne do sprzedaży lub nie zostały zaklasyfikowane jako: pożyczki i należności, inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności, aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat.

- *Pozostałe zobowiązania finansowe*

Jako pozostałe zobowiązania finansowe Grupa klasyfikuje wszystkie zobowiązania finansowe nie zaliczone do kategorii instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, w tym w szczególności depozyty przyjęte oraz pożyczki otrzymane.

Ujmowanie instrumentów finansowych w bilansie

Grupa ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w bilansie, gdy staje się stroną umowy tego instrumentu. Standaryzowane transakcje kupna i sprzedaży aktywów finansowych ujmowane są w dniu zawarcia transakcji.

Wszystkie instrumenty finansowe w momencie początkowego ujęcia są wyceniane do wartości godziwej skorygowanej, w przypadku instrumentów finansowych innych niż klasyfikowane jako wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, o koszty transakcji, które mogą być przypisane bezpośrednio do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Zaprzestanie uznawania instrumentów finansowych w bilansie

Składnik aktywów finansowych jest wyłączany z bilansu Grupy w momencie, kiedy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych z nim związanych lub, kiedy Grupa przenosi składnik aktywów finansowych na podmiot trzeci. Przeniesienie to ma miejsce wtedy, gdy Grupa 1) przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych lub 2) zatrzymuje umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów, ale przyjmuje umowny obowiązek przekazania tych przepływów jednostce spoza Grupy.

Przenosząc składnik aktywów finansowych Grupa ocenia, w jakim stopniu zachowuje ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. W tym przypadku:

- jeżeli Grupa przenosi zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to wyłącza składnik aktywów finansowych z bilansu;

- jeżeli Grupa zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych to w dalszym ciągu ujmuje składnik aktywów finansowych w bilansie;
- jeżeli Grupa nie przenosi ani nie zachowuje zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to Grupa ustala, czy zachowała kontrolę nad tym składnikiem aktywów finansowych. W przypadku zachowania kontroli składnik aktywów finansowych jest ujmowany w bilansie Grupy do wysokości wynikającej z trwałego zaangażowania, odpowiednio w przypadku braku kontroli jest z bilansu wyłączany.

Grupa wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe (lub jego część), gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygaś.

Wycena instrumentów finansowych po ujęciu początkowym w bilansie

Po początkowym ujęciu instrumenty finansowe wyceniane są następująco:

- *Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat*

Instrumenty te są wyceniane do wartości godziwej a zmiany wartości odnoszone są bezpośrednio na Rachunek zysków i strat Grupy.

- *Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności oraz pożyczki i należności*

Ta kategoria instrumentów finansowych wyceniana jest zgodnie z metodologią zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Utrata wartości odnoszona jest na wynik finansowy.

- *Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży*

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży Grupa wycenia do wartości godziwej. Zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży są ujmowane bezpośrednio w kapitale własnym do momentu wyłączenia składnika aktywów z bilansu (kiedy to skumulowany zysk/strata są ujmowane w Rachunku zysków i strat).

Odsetki naliczane według efektywnej stopy procentowej od aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, są ujmowane w przychodach odsetkowych.

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, iż nastąpiła utrata wartości tego składnika aktywów, to Grupa rozpoznaje odpis aktualizujący w sposób opisany w punkcie **6 Utrata wartości aktywów finansowych**.

- *Pozostałe zobowiązania finansowe*

Instrumenty finansowe stanowiące pozostałe zobowiązania finansowe są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

Wycena do wartości godziwej opiera się w pierwszej kolejności na bieżących cenach kupna danego instrumentu na aktywnym rynku. W przypadku, gdy wyceniany instrument nie jest notowany na aktywnym rynku Grupa ustala wartość godziwą przy zastosowaniu technik wyceny. Obejmują one wykorzystanie niedawno przeprowadzonych na normalnych zasadach rynkowych transakcji,

odwołanie się do innych instrumentów, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych oraz modele wyceny opcji, oraz inne metody wyceny powszechnie stosowane przez uczestników rynku.

5. Rachunkowość zabezpieczeń i instrumenty pochodne

Wycena do wartości godziwej

Pochodne instrumenty finansowe wykazywane są w wartości godziwej począwszy od dnia zawarcia transakcji. Wartość godziwą ustala się w oparciu o notowania instrumentów na aktywnych rynkach, w tym w oparciu o ceny niedawno zawartych transakcji. Rynek jest uważany za aktywny, gdy kwotowane ceny instrumentów są regularnie dostępne i wynikają z rzeczywistych transakcji zawieranych na tym rynku oraz reprezentują poziom, po którym Grupa mogłaby zawrzeć takie transakcje. W przypadku, gdy rynek instrumentów nie jest aktywny, Grupa określa wartość godziwą z wykorzystaniem technik wyceny, w tym modeli bazujących na zdyskontowanych przepływach pieniężnych oraz modeli wyceny opcji. Stosowane przez Grupę techniki wyceny oparte są o maksymalne wykorzystanie danych wsadowych pochodzących z aktywnego rynku, takich jak stopy procentowe, kursy walutowe oraz zmienności implikowane. W przypadku braku danych wsadowych pochodzących z aktywnego rynku, Grupa wykorzystuje w technikach wyceny własne szacunki parametrów wyceny w oparciu o swoją najlepszą wiedzę i doświadczenie.

Ujmowanie wbudowanych instrumentów pochodnych

Grupa wydziela i ujmuje w bilansie wbudowane instrumenty pochodne będące składnikiem instrumentów hybrydowych. Instrument hybrydowy zawiera umowę zasadniczą (nie będącą instrumentem pochodnym) oraz wbudowany instrument pochodny, który w oparciu o określoną stopę procentową, cenę instrumentu finansowego, cenę towaru, kurs waluty, indeks cen lub stóp lub inną zmienną, modyfikuje część lub całość przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej.

Spełniające określone niżej warunki, wbudowane instrumenty pochodne traktuje się jako odrębne instrumenty pochodne. Instrumenty te są wyceniane według wartości godziwej a ich zmiany wartości godziwej wykazuje się w Rachunku zysków i strat. Wbudowane instrumenty pochodne ujmuje się i wycenia odrębnie od umowy zasadniczej w przypadku łącznego zaistnienia następujących warunków:

- § cechy ekonomiczne wbudowanego instrumentu pochodnego oraz ryzyko z nim związane nie są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi umowy zasadniczej i ryzykami z niej wynikającymi;
- § samodzielny instrument o takich samych warunkach umownych jak wbudowany instrument pochodny spełniałby definicję instrumentu pochodnego; oraz
- § hybrydowy (łączny) instrument finansowy nie jest zaliczany do instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat.

Sposób ujmowania zmian wartości godziwej instrumentu pochodnego zależy od tego, czy dany instrument pochodny jest wyznaczony jako instrument zabezpieczający, od rodzaju zabezpieczenia oraz od rodzaju zabezpieczanej pozycji.

Instrumenty pochodne wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające – rachunkowość zabezpieczeń

Instrumenty pochodne wykorzystywane są m.in. w celu zabezpieczenia przed ryzykami stopy procentowej oraz kursu walutowego wynikającymi z działalności operacyjnej, finansowej i inwestycyjnej. Niektóre instrumenty pochodne wyznacza się jako zabezpieczenie:

- ü przepływów pieniężnych, które przypisać można ujętemu składnikowi aktywów lub zobowiązań, lub wysoce prawdopodobnej planowanej transakcji (zabezpieczenie przepływów pieniężnych), lub
- ü wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązań albo wiążącej umowy (zabezpieczenie wartości godziwej).

Kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń stosuje się pod warunkiem spełnienia kryteriów określonych w MSR 39.

- ü W momencie ustanowienia zabezpieczenia, formalnie wyznacza się i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem i strategię zawierania transakcji zabezpieczających. Dokumentacja obejmuje identyfikację pozycji zabezpieczanej lub transakcji, pozycji zabezpieczającej i charakter zabezpieczanego ryzyka. Dokumentuje się również, w momencie ustanowienia zabezpieczenia i przez cały czas jego trwania, ocenę efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z pozycji zabezpieczanej;
- ü Grupa przewiduje, że zabezpieczenie będzie odznaczało się wysoką skutecznością w równoważeniu przepływów środków pieniężnych i zmian wartości godziwej, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego (prospektywny test efektywności);
- ü Zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych dotyczy wysoce prawdopodobnej, prognozowanej transakcji, która jest narażona na ryzyko zmian przepływów środków pieniężnych wpływających na poziom wyniku finansowego (test wysokiego prawdopodobieństwa);
- ü Skuteczność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, czyli można wiarygodnie wycenić wartość godziwą zabezpieczanej pozycji lub przepływy środków pieniężnych z niej pochodzące oraz wartość godziwą instrumentu zabezpieczającego;
- ü Zabezpieczenie jest na bieżąco weryfikowane i stwierdza się jego wysoką skuteczność w całym okresie jego wykorzystania (retrospektywny test efektywności).

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych to zabezpieczenie przed ryzykiem zmienności przepływów pieniężnych, które (i) można przypisać konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem (takimi, jak całość lub część przyszłych płatności odsetkowych od zadłużenia o zmiennym oprocentowaniu) lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją i które (ii) może wpływać na Rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych ujmowane jest w następujący sposób: część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, który stanowi efektywne zabezpieczenie, ujmuje się bezpośrednio w kapitale własnym poprzez pozostały dochód całkowity, zaś nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym ujmuje się w Rachunku zysków i strat. Zyski i straty ujęte w kapitale własnym (efektywne zabezpieczenie), w momencie ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań finansowych będącego skutkiem zabezpieczanej planowanej transakcji, przenoszone są do Rachunku zysków i strat w tym okresie lub w okresach, w których zabezpieczany składnik aktywów lub zobowiązań ma wpływ na Rachunek zysków i strat.

W przypadku zabezpieczenia aktywów lub zobowiązań niefinansowych odniesione na kapitał, jako efektywne zabezpieczenie zyski i straty, odnoszone są do wyniku sukcesywnie, w okresach w których aktywo lub zobowiązanie niefinansowe ma wpływ na Rachunek zysków i strat bezpośrednio z kapitałów lub przenoszone są z kapitału do początkowego kosztu nabycia w bilansie i odnoszone do wyniku sukcesywnie w okresach, w których aktywo lub zobowiązanie niefinansowe ma wpływ na Rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie wartości godziwej

Zabezpieczenie wartości godziwej to zabezpieczenie przed ryzykiem zmiany wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które może wpływać na Rachunek zysków i strat.

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych i kwalifikujących się jako zabezpieczenia wartości godziwej, ujmuje się w Rachunku zysków i strat wraz z odpowiadającymi im zmianami wartości godziwej zabezpieczanego składnika aktywów lub zobowiązania odnoszącego się do ryzyka, przed którym Grupa się zabezpiecza. To znaczy: zyski lub straty wynikające z przeszacowania wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego (dla pochodnego instrumentu zabezpieczającego) wykazuje się w Rachunku zysków i strat, zaś zyski lub straty związane z pozycją zabezpieczaną, wynikające z zabezpieczanego ryzyka, korygują wartość bilansową zabezpieczanej pozycji i są ujmowane w Rachunku zysków i strat. Zasada ta ma zastosowanie do zabezpieczanej pozycji, którą w innych okolicznościach wycenia się według zamortyzowanego kosztu. W przypadku pozycji zabezpieczanej, będącej składnikiem aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, zyski lub straty wynikające z zabezpieczanego ryzyka ujmuje się w Rachunku zysków i strat. Wycena zabezpieczanych składników aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, wynikająca z czynników innych niż zabezpieczane ryzyka, prezentowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny do czasu zbycia lub terminu zapadalności tego składnika aktywów.

Zaprzestanie rachunkowości zabezpieczeń

W przypadku, gdy zabezpieczenie wartości godziwej przestało spełniać kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń, korektę wartości bilansowej instrumentu zabezpieczanego, wycenianego wg efektywnej stopy procentowej, rozlicza się w czasie w Rachunku zysków i strat w okresie pozostałym do terminu wymagalności/zapadalności. Wycena zabezpieczanych składników aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, wynikająca z czynników innych niż zabezpieczane ryzyka, prezentowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny do czasu zbycia lub terminu zapadalności tego składnika aktywów.

W przypadku, gdy zabezpieczenie przepływów pieniężnych przestało spełniać kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń, wycena instrumentu zabezpieczającego ujęta bezpośrednio w kapitale na dzień ostatniego efektywnego testu pozostaje w kapitałach do czasu realizacji przepływu wynikającego z transakcji zabezpieczanej. Przeniesienie niniejszej wyceny do Rachunku zysków i strat następuje w okresach, w których transakcja zabezpieczana ma wpływ na Rachunek zysków i strat.

Instrumenty pochodne nie spełniające kryteriów rachunkowości zabezpieczeń

Instrumenty pochodne, które nie podlegają zasadom wyceny zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń, klasyfikowane są jako instrumenty przeznaczone do obrotu i wyceniane w wartości godziwej. Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych klasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu są wykazywane w Rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat” lub „Wynik z pozycji wymiany”, co opisano poniżej.

Grupa stosuje następujące zasady ujmowania zysków i strat z wyceny instrumentów pochodnych:

1) Transakcje walutowe forward (FX forward)

Transakcje forward są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodę dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych. Zmiany wartości godziwej transakcji FX forward są wykazywane w „Wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat.

2) Transakcje SWAP walutowy (FX SWAP)

Transakcje FX SWAP są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodę dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych z wykorzystaniem krzywych stóp procentowych uwzględniających spread wynikający z aktualnych warunków rynkowych. Zmiany wartości godziwej transakcji FX SWAP są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat” oraz „Wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat.

Ponadto, Grupa desygnowała wybrane transakcje FX SWAP jako instrumenty zabezpieczające. Sposób ujmowania i wyceny zabezpieczających instrumentów finansowych został opisany w części poświęconej rachunkowości zabezpieczeń.

3) *Transakcje SWAP stopy procentowej (IRS)*

Transakcje IRS są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodę dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych. Zmiany wartości godziwej transakcji IRS są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat” Rachunku zysków i strat.

Ponadto, Grupa desygnowała wybrane transakcje IRS jako instrumenty zabezpieczające. Sposób ujmowania i wyceny zabezpieczających instrumentów finansowych został opisany w części poświęconej rachunkowości zabezpieczeń.

4) *Transakcje Cross – Currency Swap (CCS)*

Transakcje CCS są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodę dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych z zastosowaniem krzywych stóp procentowych skorygowanych o rynkowy spread z uwzględnieniem jego struktury terminowej. Zmiany wartości godziwej transakcji CCS są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat” Rachunku zysków i strat.

Ponadto, Grupa desygnowała wybrane transakcje CCS jako instrumenty zabezpieczające. Sposób ujmowania i wyceny zabezpieczających instrumentów finansowych został opisany w części poświęconej rachunkowości zabezpieczeń.

5) *Transakcje typu IRS z wbudowanymi opcjami*

Transakcje są wyceniane według wartości godziwej; komponent swapowy jest wyceniany przy zastosowaniu metody dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych, natomiast komponent opcyjny wyceniany jest przy pomocy modeli wyceny opcji. Zmiany wartości godziwej wymienionych transakcji są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat” Rachunku zysków i strat. Komponent opcyjny stanowi zabezpieczenie opcji wbudowanych w papiery wartościowe wyemitowane przez Bank.

6) *Opcje walutowe*

Transakcje opcyjne są wyceniane według wartości godziwej z zastosowaniem modeli do wyceny opcji. W przypadku opcji wystawionych przez kontrahentów Banku, wycena modelowa uzupełniana jest o wpływ na wartość godziwą szacunkowego parametru ryzyka kredytowego. Zmiany wartości godziwej opcji walutowych są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat” Rachunku zysków i strat.

7) *Transakcje Forward Rate Agreement (FRA)*

Transakcje FRA są wyceniane do wartości godziwej przy zastosowaniu metody dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych. Zmiany wartości godziwej transakcji FRA są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat” Rachunku zysków i strat.

8) *Transakcje terminowe na cenę surowca*

Transakcje terminowe na cenę surowca są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodologię dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych wykorzystując ceny referencyjne ustalane na rynku referencyjnym LME (London Metal Exchange) przy czym Bank nie utrzymuje pozycji własnych na rynku surowców. Zmiany wartości godziwej są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat” Rachunku zysków i strat.

9) *Opcje na cenę surowca*

Transakcje opcyjne na cenę surowca są wyceniane według wartości godziwej z zastosowaniem modeli wyceny opcji i wykorzystaniem cen referencyjnych ustalanych na rynku referencyjnym LME (London Metal Exchange) przy czym Bank nie utrzymuje pozycji własnych na rynku surowców. Zmiany wartości godziwej są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat” Rachunku zysków i strat.

6. Utrata wartości aktywów finansowych

Aktywa wykazywane według zamortyzowanego kosztu

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Utrata wartości składnika lub grupy aktywów finansowych (skutkująca poniesieniem straty) ma miejsce wyłącznie, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości na skutek wydarzenia lub wydarzeń, które nastąpiły po pierwotnym ujęciu danego składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), oraz gdy to zdarzenie (lub zdarzenia) ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne dotyczące tego aktywa lub grupy aktywów finansowych, a przepływy te można wiarygodnie oszacować.

Do obiektywnych przesłanek utraty wartości aktywów finansowych Grupa zalicza informacje o następujących zdarzeniach powodujących stratę:

- znaczące trudności finansowe emitenta lub dłużnika;
- niedotrzymanie warunków umowy, np.: niespłacenie lub opóźnienie spłaty odsetek lub części kapitału;
- dokonanie przez Grupę ustępstw lub udogodnień na rzecz dłużnika (ze względów ekonomicznych i prawnych wynikających z jego trudności finansowych), które w innych okolicznościach nie byłyby brane pod uwagę;
- wysokie prawdopodobieństwo upadłości lub innej reorganizacji finansowej dłużnika;
- zanik aktywnego rynku na dany składnik aktywów finansowych spowodowany trudnościami finansowymi;
- obserwowane dane wskazujące na możliwy do zmierzenia spadek oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych związanych z grupą aktywów finansowych od momentu początkowego ich ujęcia, mimo że nie można ustalić spadku dotyczącego pojedynczego składnika grupy aktywów finansowych, w tym:

- o negatywne zmiany dotyczące statusu płatności pożyczkobiorców w grupie lub
- o warunki ekonomiczne w kraju lub na rynku lokalnym wpływające na utratę wartości aktywów należących do danej grupy.

W pierwszej kolejności Grupa ocenia, czy występują obiektywne przesłanki utraty wartości dla istotnych składników aktywów finansowych, oraz czy dowody takie występują dla aktywów, które indywidualnie nie są istotne. Podstawą tego procesu jest podział portfela kredytowego Grupy na istotne ekspozycje kredytowe (kryterium wysokości zaangażowania) oraz pozostałe homogeniczne grupy kredytów. Jeżeli w wyniku oceny stwierdza się, że dla danego składnika aktywów finansowych ocenianego indywidualnie nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości, składnik ten włączany jest do grupy aktywów finansowych o podobnych cechach ryzyka kredytowego, która następnie podlega kolektywnej ocenie pod kątem utraty wartości. Składniki aktywów finansowych, dla których wykazana została strata z tytułu utraty wartości w oparciu o analizę indywidualną, nie są uwzględniane w zbiorczej ocenie utraty wartości.

W przypadku, gdy istnieją obiektywne przesłanki na utratę wartości pożyczek i należności lub innych aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu, kwotę straty oblicza się jako różnicę między wartością bilansową danego składnika aktywów a bieżącą wartością szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowaną według pierwotnej efektywnej stopy procentowej danego składnika aktywów finansowych. W kalkulacji bieżącej wartości szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących zabezpieczonego składnika aktywów finansowych uwzględnia się przepływy pieniężne wynikające z możliwości przejęcia zabezpieczenia lub innych źródeł zewnętrznych.

Dla celów kolektywnej oceny utraty wartości, ekspozycje kredytowe są grupowane na potrzeby zapewnienia jednorodności ryzyka kredytowego w ramach danego portfela. Przyszłe przepływy pieniężne dotyczące grupy aktywów finansowych ocenianych kolektywnie pod kątem utraty wartości są szacowane na podstawie przepływów pieniężnych wynikających z umów oraz historycznych parametrów strat ponoszonych z tytułu aktywów o podobnych cechach ryzyka. Historyczne parametry strat są korygowane na podstawie danych pochodzących z bieżących obserwacji w celu uwzględnienia wpływu aktualnych czynników rynkowych, które nie miały miejsca w okresie, którego dotyczą obserwacje historyczne, oraz wyłączenia skutków okoliczności, które miały miejsce w okresie historycznym, a które nie zachodzą obecnie. W celu wyliczenia kwoty rezerwy na ekspozycje bilansowe analizowane grupowo wykorzystuje się, między innymi, prawdopodobieństwo wystąpienia straty (parametr PD). Modyfikacje parametru PD pozwalają na uwzględnienie specyfiki poszczególnych produktów oraz okresów ujawniania się strat na tych produktach. Podejście to w szczególności pozwala na wykrycie na dzień bilansowy strat kredytowych: 1) poniesionych i udokumentowanych, jak również 2) poniesionych lecz jeszcze nieudokumentowanych (tzw. odpis aktualizujący wartość należności „IBNR”).

Utrata wartości wykazywana jest jako zmniejszenie wartości bilansowej składnika aktywów, zaś kwota straty (utworzonego w okresie odpisu aktualizującego) obciąża Rachunek zysków i strat okresu.

Nieściągalne ekspozycje kredytowe są spisywane w ciężar rezerw na utratę wartości kredytów. Przed spisaniem kredytu przeprowadza się wymagane procedury i ustala kwotę straty. W przypadku odzyskania uprzednio spisanych kwot, odpisy z tytułu utraty wartości kredytów w Rachunku zysków i strat ulegają odpowiedniemu zmniejszeniu.

Jeżeli w kolejnym okresie wysokość straty z tytułu utraty wartości zmniejszy się na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wystąpieniu utraty wartości (np. poprawy oceny zdolności kredytowej dłużnika), wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany. Kwota dokonanego odwrócenia wykazywana jest w Rachunku zysków i strat.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. W przypadku instrumentów kapitałowych klasyfikowanych jako inwestycje dostępne do sprzedaży, przy ocenie, czy nastąpiła utrata wartości, uwzględnia się znaczny lub długotrwały spadek wartości godziwej papieru wartościowego poniżej jego ceny nabycia.

Dla aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, jeśli zmniejszenie wartości godziwej tych aktywów ujmowane było bezpośrednio w kapitale własnym i występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości tego składnika, to skumulowane straty ujęte dotychczas bezpośrednio w kapitale własnym, usuwane są z kapitału własnego i ujmowane w Rachunku zysków i strat, mimo iż składnik aktywów finansowych nie został usunięty z bilansu.

Kwota skumulowanych strat, która zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i ujęta w Rachunku zysków i strat stanowi różnicę pomiędzy kosztem nabycia (pomniejszonym o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie straty z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów uprzednio ujęte w Rachunku zysków i strat.

Straty z tytułu utraty wartości inwestycji w instrument kapitałowy kwalifikowany jako dostępny do sprzedaży nie poddaje się odwróceniu przez Rachunek zysków i strat.

Jeżeli w późniejszym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego klasyfikowanego jako dostępny do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten będzie można obiektywnie powiązać ze zdarzeniem, które nastąpiło po ujęciu utraty wartości w Rachunku zysków i strat, wówczas odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany w Rachunku zysków i strat.

7. Kompensowanie instrumentów finansowych

Kompensowanie składnika aktywów i zobowiązań finansowych dokonywane jest jedynie w przypadku gdy Grupa posiada ważny tytuł prawny do przeprowadzenia kompensaty a rozliczenie ma zostać przeprowadzone w kwocie netto lub realizacja składnika aktywów i pasywów następuje jednocześnie.

8. Transakcje z przyrzeczeniem odkupu/sprzedaży

Transakcje repo i sell-buy back oraz transakcje reverse-repo i buy-sell back są operacjami sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i po określonej cenie.

Grupa prezentuje w bilansie aktywa finansowe odsprzedane z klauzulą przyrzeczenia odkupu (transakcje typu repo, sell-buy back) jednocześnie ujmując po stronie pasywów zobowiązania wynikające z udzielonego przyrzeczenia odkupu. Warunkiem stosowania takiego rozwiązania jest zachowanie przez Grupę ryzyk i korzyści wynikających z danego aktywa pomimo jego transferu.

W przypadku transakcji zakupu papierów wartościowych z przyrzeczeniem sprzedaży (reverse repo, buy-sell back) posiadane aktywa finansowe prezentowane są jako należność wynikająca z klauzuli odkupu.

Transakcje z przyrzeczeniem odkupu/sprzedaży są wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, natomiast papiery wartościowe będące przedmiotem transakcji z przyrzeczeniem odkupu nie są usuwane z bilansu i podlegają wycenie wg zasad określonych dla poszczególnych portfeli papierów wartościowych. Różnica między ceną sprzedaży i odkupu jest traktowana odpowiednio jako koszty/przychody odsetkowe i rozliczana jest w czasie trwania umowy z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

9. Należności z tytułu umów leasingu

Grupa jest stroną umów leasingowych, na mocy których oddaje do odpłatnego używania lub pobierania pożytków środki trwałe lub wartości niematerialne przez uzgodniony okres.

W przypadku umów leasingu, na mocy których następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów będących przedmiotem umowy (leasing finansowy), przedmiot leasingu przestaje być ujmowany w bilansie Grupy. Ujmowana jest natomiast należność w kwocie równej bieżącej wartości minimalnych opłat leasingowych. Rozliczenie opłat leasingowych (podział między przychody finansowe i zmniejszenie salda należności) następuje w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy zwrotu z pozostałej do spłaty należności.

Opłaty leasingowe z tytułu umów, które nie spełniają warunków umowy leasingu finansowego, ujmowane są jako przychody w Rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Grupa jest również stroną umów leasingowych na podstawie których przyjmuje do odpłatnego używania lub pobierania pożytków obce środki trwałe przez uzgodniony okres. Są to umowy (głównie najmu lub dzierżawy), które nie spełniają warunków umowy leasingu finansowego (leasing operacyjny). Opłaty leasingowe wynikające z tych umów ujmowane są jako koszty w Rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

10. Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne

Własne składniki rzeczowych aktywów trwałych

Do rzeczowych składników aktywów trwałych zalicza się środki trwałe oraz nakłady na ich budowę. Do środków trwałych zalicza się składniki rzeczowych aktywów trwałych o przewidywanym okresie wykorzystywania dłuższym niż rok, które są utrzymywane z uwagi na ich wykorzystanie na własne potrzeby lub w celu oddania ich do użytkowania innym podmiotom na podstawie umowy najmu lub w celach administracyjnych.

Ewidencja rzeczowych aktywów trwałych prowadzona jest według modelu opartego na cenie nabycia lub koszcie wytworzenia tzn.: po początkowym ujęciu wykazuje się według kosztu historycznego pomniejszonego o odpisy amortyzacyjne (umorzeniowe) oraz odpisy z tytułu utraty wartości. Na koszt historyczny składają się cena nabycia/ koszt wytworzenia i koszty bezpośrednio związane z nabyciem danych aktywów.

Środki trwałe w budowie wykazywane są w wartości ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i nie podlegają amortyzacji.

Nakłady ponoszone w terminie późniejszym

Grupa ujmuje w wartości bilansowej pozycji rzeczowych aktywów trwałych koszty wymiany części tych pozycji w momencie ich poniesienia, jeśli istnieje prawdopodobieństwo uzyskania przyszłych korzyści ekonomicznych związanych ze składnikiem aktywów, a cenę nabycia lub koszt wytworzenia można wycenić w wiarygodny sposób. Pozostałe koszty są ujmowane w Rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Koszty napraw i utrzymania rzeczowych aktywów trwałych obciążają Rachunek zysków i strat w okresie sprawozdawczym, w którym zostały poniesione.

Wartości niematerialne

Składnik wartości niematerialnych to możliwy do zidentyfikowania niepieniężny składnik aktywów, który nie posiada postaci fizycznej.

Do wartości niematerialnych klasyfikowane są aktywa, które można wyodrębnić lub wydzielić z jednostki gospodarczej i sprzedać, przekazać, licencjonować lub oddać do odpłatnego użytkowania osobom trzecim, zarówno indywidualnie, jak też łącznie z powiązanymi z nimi umowami, składnikami aktywów lub zobowiązań. Wartości niematerialne to także aktywa, które wynikają z tytułów umownych lub innych tytułów prawnych, bez względu na to, czy podlegają one przeniesieniu lub wyodrębnieniu z jednostki gospodarczej lub innych praw i obowiązków.

Oprogramowanie komputerowe

Nabyte licencje na oprogramowanie komputerowe są aktywowane w wysokości poniesionych kosztów nabycia i przygotowania do użytkowania, z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości.

Nakłady związane z ulepszaniem lub utrzymywaniem oprogramowania komputerowego są wykazywane jako koszty w momencie ich poniesienia.

Pozostałe wartości niematerialne

Pozostałe wartości niematerialne nabywane przez Grupę, wykazuje się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Późniejsze nakłady

Nakłady poniesione po początkowym ujęciu nabytego składnika wartości niematerialnych są aktywowane tylko w przypadku, gdy te nakłady zwiększają przyszłe korzyści ekonomiczne danego składnika. W pozostałych przypadkach nakłady te są ujmowane w Rachunku zysków i strat jako koszty w momencie ich poniesienia.

Odpisy amortyzacyjne

Odpisy amortyzacyjne od wartości podlegającej amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych dokonywane są metodą liniową, zgodnie z ustalonymi stawkami amortyzacji, przez przewidywany okres ich użyteczności ekonomicznej. Przez wartość podlegającą amortyzacji rozumie się cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika aktywów po pomniejszeniu o wartość końcową (rezydualną) tego składnika. Okres ekonomicznej użyteczności, stawki amortyzacji a także wartość końcowa rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych podlegających amortyzacji są corocznie weryfikowane. Wnioski z tej weryfikacji stanowią podstawę dla ewentualnej zmiany okresów amortyzacji rozpoznawanej prospektywnie od daty dostosowania (efekt takiej zmiany jest zgodnie z MSR 8 odnoszony do Rachunku zysków i strat).

Nie amortyzuje się gruntów, nakładów na rzeczowe aktywa trwałe oraz nakładów na wartości niematerialne. Nie dokonuje się także odpisów amortyzacyjnych składnika wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania. Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania są systematycznie testowane pod kątem trwałej utraty wartości na każdy dzień bilansowy.

Bilansowe stawki amortyzacyjne stosowane dla podstawowych grup rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych oraz dla nieruchomości inwestycyjnych są następujące:

Wybrane grupy środków trwałych:

budynki bankowe	2,5%
inwestycje w obiektach obcych	na czas trwania umowy najmu
zespoły komputerowe	30%
urządzenia sieciowe	30%
środki transportowe	20%
urządzenia telekomunikacji	10%

Wartości niematerialne (oprogramowanie):

główne aplikacje (systemy)	10%
dla innego oprogramowania komputerowego przyjmuje się stawkę nie większą niż 50%, w zależności od planowanego okresu użytkowania.	

Wartość amortyzacji obciąża koszty operacyjne Rachunku zysków i strat.

11. Aktywa trwałe do zbycia

Do aktywów trwałych do zbycia klasyfikowane są aktywa trwałe, w przypadku, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Sytuacja taka ma miejsce, gdy pojedynczy składnik aktywów (lub grupa) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w jego bieżącym stanie z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów oraz jego sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, tzn. zdecydowano o wypełnieniu planu sprzedaży danego składnika aktywów, rozpoczęto aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu zbycia. Ponadto, taki składnik aktywów jest oferowany do sprzedaży po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej i oczekuje się, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia zaklasyfikowania składnika aktywów do tej kategorii.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży ujmują się w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Dla aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

W przypadku gdy kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych do zbycia nie są spełnione Grupa zaprzestaje ich ujmowania w tej kategorii i dokonuje reklasyfikacji do odpowiedniej kategorii aktywów. W takim przypadku Grupa wycenia składnik aktywów, który nie jest dłużej klasyfikowany jako przeznaczony do zbycia w kwocie niższej z:

- (a) jego wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczony do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży, i
- (b) jego wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o jego nie sprzedawaniu.

12. Utrata wartości aktywów trwałych

Grupa na każdy dzień bilansowy dokonuje weryfikacji wartości bilansowych aktywów trwałych pod kątem istnienia dowodów wskazujących na utratę wartości. W przypadku, gdy efekt analizy jest pozytywny Grupa szacuje wartość odzyskiwalną składnika aktywów i ujmuje w rachunku zysków i strat odpis aktualizacyjny, gdy wartość odzyskiwalna jest mniejsza od wartości bilansowej.

Odpis aktualizujący ujmowany jest w wysokości różnicy pomiędzy wartością bilansową a wartością odzyskiwalną składnika aktywów. Wartość odzyskiwalna odpowiada cenie sprzedaży netto składnika aktywów lub jego wartości użytkowej zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość użytkowa ustalana jest dla poszczególnych składników aktywów, w przypadku, gdy dany składnik aktywów generuje przepływy środków pieniężnych znacząco niezależne od tych generowanych przez inne aktywa lub grupy aktywów. W przypadku, gdy istnieją przesłanki, że nastąpiła utrata wartości majątku wspólnego, czyli aktywów, które nie wypracowują wpływów pieniężnych, niezależne od innych aktywów lub zespołów aktywów oraz nie można ustalić wartości odzyskiwanej pojedynczego składnika aktywów zaliczanego do majątku wspólnego, Grupa ustala wartość odzyskiwaną na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik należy.

Jeśli zgodnie z par 21 MSR 36 brak jest przyczyny, by sądzić że wartość użytkowa danego składnika aktywów istotnie przewyższa jego wartość godziwą pomniejszoną o koszty jego sprzedaży, za wartość odzyskiwaną przyjmuje się wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży. Dotyczy to w szczególności składników aktywów trwałych przeznaczonych do zbycia.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony poprzez wynik finansowy do poziomu, przy którym wartość księgowa aktywa nie przekracza wartości księgowej danego składnika aktywów przy założeniu, iż nie dokonano odpisu aktualizującego, a amortyzacja była kontynuowana.

13. Koszty rozliczane w czasie oraz przychody przyszłych okresów.

Koszty rozliczane w czasie (aktywa) dotyczą tych wydatków, których rozliczenie w ciężar Rachunku zysków i strat nastąpi stosownie do upływu czasu w przyszłych okresach sprawozdawczych. Koszty rozliczane w czasie (aktywa) są ujmowane w pozycji „Pozostałe aktywa” aktywów bilansu.

Składnikami kosztów rozliczanych w czasie (pasywa) są rezerwy na koszty wynikające ze świadczeń wykonanych na rzecz Grupy, które zostaną rozliczone w następnych okresach. Rezerwy te wykazuje się pozycji „Pozostałe zobowiązania” pasywów bilansu. Przychody przyszłych okresów stanowią między innymi otrzymane kwoty przyszłych świadczeń oraz niektóre rodzaje dochodów pobranych z góry, których rozliczenie do Rachunków zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych. Są one ujmowane w pozycji „Pozostałe zobowiązania” pasywów bilansu.

14. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy 1) na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i 2) prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków odzwierciedlających korzyści ekonomiczne, oraz 3) można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla aktualne oceny rynkowe co do wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem.

Rezerwę na koszty restrukturyzacji tworzy się, gdy spełnione są ogólne kryteria ujmowania rezerw jak również szczegółowe kryteria dotyczące powstania obowiązku tworzenia rezerwy na koszty restrukturyzacji określone w MSR 37. W szczególności, zwyczajowo oczekiwany obowiązek przeprowadzenia restrukturyzacji powstaje tylko wówczas, gdy Grupa posiada szczegółowy, formalny plan restrukturyzacji oraz wzbudziła uzasadnione oczekiwanie u stron, których plan dotyczy, że przeprowadzi działania restrukturyzacyjne poprzez rozpoczęcie wdrażania planu lub ogłoszenie głównych elementów planu tymże stronom.

Szczegółowy plan restrukturyzacji określa co najmniej działalność, lub część działalności, której ten plan dotyczy, podstawowe lokalizacje, które zostaną nim objęte, miejsce zatrudnienia, funkcje i przybliżoną liczbę pracowników, którzy mają uzyskać odszkodowania w zamian za zakończenie stosunku pracy, kwotę nakładów, które będą poniesione oraz termin, w jakim plan zostanie wdrożony.

Rezerwa na restrukturyzację obejmuje tylko takie bezpośrednie nakłady powstające w wyniku restrukturyzacji, które jednocześnie a) w sposób nieodczynny wynikają z restrukturyzacji oraz b) nie są związane z bieżącą działalnością jednostki gospodarczej. Rezerwa na restrukturyzację nie obejmuje także przyszłych kosztów operacyjnych.

15. Świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze Grupy (inne niż świadczenia z tytułu rozwiązania umowy o pracę w całości należne w ciągu 12 miesięcy od wykonania pracy) obejmują wynagrodzenia, premie, płatne urlopy oraz składki na ubezpieczenia społeczne.

Grupa ujmuje przewidywaną nie zdyskontowaną wartość krótkoterminowych świadczeń pracowniczych jako koszty w okresie, w którym pracownicy świadczyli związaną z nimi pracę w korespondencji z pozostałymi zobowiązaniami bilansu.

Kwota krótkoterminowych świadczeń pracowniczych z tytułu niewykorzystanych dni urlopowych przysługujących pracownikom Grupy jest wyliczana jako suma niewykorzystanych urlopów przysługujących poszczególnym pracownikom Grupy.

Długoterminowe świadczenia pracownicze

Zobowiązania Grupy z tytułu długoterminowych świadczeń pracowniczych są kwotą przyszłych korzyści, które pracownik otrzyma w zamian za świadczenie swoich usług w bieżącym i wcześniejszych okresach, które nie są w całości należne w ciągu 12 miesięcy od wykonania pracy. Zgodnie z Regulaminem Wynagradzania Pracowników oraz Kodeksem Pracy, pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat i osiągnięciu wymaganego wieku, przysługuje prawo do otrzymania odprawy emerytalnej. Rezerwa na odprawy emerytalne wyliczana jest metodą aktuariálną przez niezależnego aktuarusza jako wartość obecna przyszłych zobowiązań Grupy wobec pracowników według stanu zatrudnienia i płac na dzień aktualizacji. Rezerwa na odprawy emerytalne podlega aktualizacji na bazie rocznej.

Rezerwy z tytułu krótkoterminowych i długoterminowych świadczeń pracowniczych ujmuje się w pozycji „Pozostałe zobowiązania” bilansu w korespondencji z kosztami wynagrodzeń w Rachunku zysków i strat.

Grupa realizuje program świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia zwany programem określonych składek. Na mocy tego programu Grupa jest zobowiązana prawem do odprowadzania ustalonej kwoty składek do państwowego funduszu emerytalnego. Ze środków funduszu obejmujących również zwrot uzyskany z inwestowania składek wypłacane są pracownikowi świadczenia po okresie zatrudnienia. W rezultacie na Grupie nie ciąży prawne ani zwyczajowo oczekiwane zobowiązanie do zapłacenia dodatkowych składek, jeżeli fundusz emerytalny nie będzie posiadał aktywów w wysokości wystarczającej do zapłaty należnych świadczeń.

16. Kapitał własny Grupy

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z obowiązującym prawem, właściwymi ustawami oraz statutem.

Na kapitały własne składają się: kapitał zakładowy, kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej, kapitał z aktualizacji wyceny oraz zyski zatrzymane. Wszystkie kwoty kapitałów i funduszy wykazywane są według wartości nominalnej.

Kapitał akcyjny

Kapitał akcyjny wykazywany jest według wartości nominalnej, zgodnie ze statutem oraz wpisem do rejestru handlowego.

Jeżeli jednostka nabywa własne instrumenty kapitałowe, to kwotę zapłaconą, łącznie z kosztami bezpośrednio się do tego odnoszącymi, ujmuje się jako zmianę w kapitale własnym. Nabyte akcje własne ujmuje się jako akcje własne i ujawnia się je jako zmniejszenie kapitału własnego do momentu ich anulowania.

Dywidendy za rok obrotowy, które zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy, ale nie zostały wypłacone na dzień bilansowy, ujawnia się w pozycji „Pozostałe zobowiązania” pasywów bilansu.

Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej (nadwyżka ceny emisyjnej nad ceną nominalną) tworzony jest z premii emisyjnej uzyskanej z emisji akcji pomniejszonej o bezpośrednie, poniesione koszty z nią związane.

Kapitał z aktualizacji wyceny

Na kapitał z aktualizacji wyceny odnosi się różnice z wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz efekt wyceny zabezpieczeń przepływów środków pieniężnych pomniejszone odpowiednio o odpisy z tytułu odroczonego podatku dochodowego z tym związane. Kapitał z aktualizacji wyceny nie podlega dystrybucji.

Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa (pozostała część kapitału zapasowego, kapitał rezerwowy, w tym fundusz ogólnego ryzyka bankowego) lub stanowią zyski/straty z lat ubiegłych, lub także wynik finansowy netto bieżącego okresu.

Fundusz ogólnego ryzyka bankowego w Banku tworzony jest zgodnie z przepisami ustawy Prawo Bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 r. z późniejszymi zmianami, z zysku po opodatkowaniu.

Wynik finansowy netto bieżącego okresu stanowi wynik z Rachunku zysków i strat roku bieżącego skorygowany obciążeniem z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych. Straty przypadające na akcjonariuszy mniejszościowych, a przewyższające wartość kapitału własnego mniejszości obciążają kapitał własny Grupy.

17. Gwarancja finansowa

Gwarancja finansowa jest kontraktem, na mocy którego wystawca zobowiązuje się do wykonania na rzecz beneficjanta określonych płatności w celu zrekompensowania poniesionych przez beneficjanta strat, spowodowanych zaniechaniem przez określonego dłużnika spłat wynikających z oryginalnych bądź zmodyfikowanych warunków umowy instrumentu dłużnego.

Udzielone gwarancje finansowe są wyceniane w kwocie wyższej z:

- (a) kwoty będącej najbardziej właściwym szacunkiem nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku wynikającego z gwarancji finansowej, przy uwzględnieniu prawdopodobieństwa jej realizacji;
- (b) kwoty rozpoznanej w momencie początkowego ujęcia, skorygowanej o rozliczoną kwotę prowizji otrzymanej za udzielenie gwarancji.

18. Wynik z tytułu odsetek

Jednostki Grupy w Rachunku zysków i strat ujmują wszystkie przychody i koszty odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych, wycenianych według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

Przychody/koszty odsetkowe od instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych do kategorii przeznaczone do obrotu wykazywane są w pozycji „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat” Rachunku zysków i strat. Przychody odsetkowe od dłużnych instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do tej kategorii są ujmowane w „Przychodach odsetkowych” Rachunku zysków i strat.

Wynik z tytułu odsetek obejmuje również przychody oraz koszty odsetkowe od instrumentów pochodnych desygnowanych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej papierów wartościowych w walutach obcych, w zakresie ryzyka zmiany stóp procentowych oraz w rachunkowości zabezpieczeń zmienności przepływów pieniężnych, generowanych przez portfel walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je depozytów złotych.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą naliczania zamortyzowanego kosztu składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego oraz alokacji przychodów lub kosztów z tytułu odsetek i niektórych prowizji (stanowiących integralną część stopy procentowej) do właściwego okresu. Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dokładnie dyskontuje oszacowane przyszłe przepływy pieniężne (w okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego) do bilansowej wartości netto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego. Obliczając efektywną stopę procentową, Grupa szacuje przepływy pieniężne uwzględniając wszystkie warunki umowne danego instrumentu finansowego, nie biorąc jednak pod uwagę możliwych przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów. Kalkulacja ta uwzględnia wszystkie opłaty zapłacone lub otrzymane między stronami umowy, które są integralną częścią efektywnej stopy procentowej, oraz koszty transakcji i wszystkie inne różnice z tytułu premii lub dyskonta.

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki oraz prowizje (otrzymane lub należne) ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej z tytułu: kredytów, lokat międzybankowych oraz papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności i dostępnych do sprzedaży, wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat. W przychodach odsetkowych ujmowane są także koszty bezpośrednio związane z zawarciem umowy kredytowej ponoszone przez Grupę (głównie prowizje płacone agentom zewnętrznym i własnym za zawarcie umowy kredytu hipotecznego oraz związane z tym typem umów koszty wyceny nieruchomości), które stanowią składową rachunku efektywnej stopy procentowej i podlegają rozliczeniu w czasie.

W momencie rozpoznania utraty wartości instrumentu finansowego wycenianego według amortyzowanego kosztu oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, przychody odsetkowe ujmowane są w Rachunku zysków i strat, lecz wyliczane są od nowo ustalonej wartości bilansowej instrumentu finansowego (to jest wartości pomniejszonej o odpis aktualizujący wartość).

W takim przypadku do wyliczenia przychodów odsetkowych stosowana jest stopa procentowa, według której zdyskontowane zostały przyszłe przepływy pieniężne dla celów wyceny utraty wartości.

19. Przychody z tytułu prowizji/ Koszty z tytułu opłat i prowizji

Przychody i koszty z tytułu prowizji od obsługi rachunków bankowych, operacji z tytułu obsługi kart płatniczych, z działalności maklerskiej, faktoringowej, są zaliczane do wyniku w momencie wykonania usługi, zaś pozostałe prowizje i opłaty są rozliczane w czasie.

Jako podstawowe typy prowizji związanych z działalnością kredytową Grupa wyróżnia między innymi opłaty i prowizje przygotowawcze oraz prowizje od niewykorzystanego zaangażowania.

Opłaty i prowizje (zarówno przychody jak i koszty) bezpośrednio związane z powstaniem aktywów finansowych posiadających określone harmonogramy spłat są ujmowane w Rachunku zysków i strat jako element efektywnej stopy procentowej i stanowią część przychodów odsetkowych. Inne integralnie związane z powstaniem aktywów bez określonych harmonogramów rozliczane są liniowo w okresie trwania kontraktu. Opłaty za zobowiązanie się do udzielenia pożyczek, które najprawdopodobniej będą zaciągnięte, są odraczane i z chwilą powstania aktywów finansowych są rozliczane jako element efektywnej stopy procentowej lub liniowo przy uwzględnieniu wyżej wymienionego kryterium. W przypadku kredytów i pożyczek o nieustalonych terminach płatności rat i nieustalonych zmianach oprocentowania, np. kredytów w rachunku bieżącym i kredytów z tytułu kart kredytowych, prowizje rozliczane są w czasie przez okres ważności karty lub limitu kredytu w rachunku bieżącym metodą liniową, i zaliczane do przychodów prowizyjnych.

W związku z dokonaniem istotnej czynności polegającej na pośrednictwie w sprzedaży polis ubezpieczeniowych Bank w momencie początkowego ujęcia należności kredytowych, ujmuje w Rachunku zysków i strat wartość godziwą świadczonej usługi sprzedaży polisy ubezpieczeniowej. Pozostała część opłat z tytułu ubezpieczenia Bank rozlicza w czasie jako integralną część efektywnej stopy procentowej i ujmuje w Rachunku zysków i strat w pozycji przychodów odsetkowych.

Pozostałe opłaty i prowizje związane z usługami finansowymi oferowanymi przez Grupę, takie jak:

- § opłaty za wypłatę środków przed terminem umownym lokaty;
- § usługi zarządzania środkami pieniężnymi;
- § usługi maklerskie;
- § usługi zarządzania aktywami;
- § przychody z tytułu partycypacyjnego systemu wynagradzania Banku za udział w ubezpieczaniu produktów bankowych (Bankowi jest wypłacana część zysków wypracowanych przez ubezpieczyciela przy współpracy z Bankiem) ,

są rozpoznawane w Rachunku zysków i strat na bazie kasowej.

20. Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w Rachunku zysków i strat Grupy w dniu ustalenia praw udziałowców /akcjonariuszy do ich otrzymania.

21. Wynik z inwestycyjnych aktywów finansowych

Wynik z inwestycyjnych aktywów finansowych zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do portfela dostępnych do sprzedaży oraz pozostałe zyski i straty wynikające z działalności inwestycyjnej.

22. Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat

Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaliczonych do aktywów / zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz efekt ich wyceny do wartości godziwej.

23. Wynik z pozycji wymiany

Wynik z pozycji wymiany ustalany jest biorąc pod uwagę dodatnie i ujemne różnice kursowe, zarówno zrealizowane jak i nie zrealizowane, wynikające z codziennej wyceny aktywów i pasywów walutowych, po obowiązującym na dzień bilansowy średnim kursie NBP i wpływające na przychody lub koszty z pozycji wymiany. Wynik z pozycji wymiany obejmuje również wynik zrealizowany oraz wynik z wyceny transakcji FX spot i FX Forward.

24. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są koszty i przychody nie związane bezpośrednio z działalnością bankową i maklerską Grupy. Są to w szczególności wynik z tytułu sprzedaży i likwidacji środków trwałych, przychody z tytułu sprzedaży pozostałych usług, otrzymane i zapłacone odszkodowania kary i grzywny.

25. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy od osób prawnych obejmuje podatek bieżący oraz odroczony.

Bieżący podatek dochodowy jest obliczany według obowiązującej stawki podatkowej i jest kalkulowany w oparciu o zysk brutto ustalony na podstawie odpowiednich przepisów o rachunkowości, skorygowany o przychody nie podlegające opodatkowaniu i koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodu. Ponadto, dla celów podatkowych, wynik księgowy brutto koryguje się o przychody i koszty z lat ubiegłych, zrealizowane dla celów podatkowych w danym okresie sprawozdawczym oraz odliczenia od dochodu np. z tytułu darowizn.

Podatek dochodowy odroczony w zależności od źródła pochodzenia różnic przejściowych ujmowany jest w Rachunku zysków i strat lub w kapitale.

Grupa tworzy rezerwę na odroczony podatek dochodowy lub aktywo z tytułu podatku odroczonego z uwagi na przejściowe różnice z tytułu podatku dochodowego. Różnice te spowodowane są odmiennością momentu uznania przychodów za osiągnięte oraz kosztów za poniesione w myśl przepisów rachunkowych i przepisów o podatku dochodowym od osób prawnych.

Rezerwę na odroczony podatek dochodowy wykazuje się w pasywach bilansu jako „Rezerwę na odroczony podatek dochodowy”. Aktywo z tytułu podatku odroczonego ujmuje się w aktywach bilansu w pozycji „Aktywa z tytułu podatku odroczonego”. Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy, gdy posiada tytuł prawny do przeprowadzenia takiej kompensaty oraz aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego (nałożone przez tę samą władzę podatkową) dotyczą tego samego podatnika.

Rezerwa na odroczony podatek dochodowy jest tworzona metodą bilansową w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na odroczony podatek dochodowy ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych z wyjątkiem sytuacji, gdy powstaje w wyniku amortyzacji wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych, która w chwili jej zawierania nie ma wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym. Aktywa z tytułu podatku odroczonego są również ujmowane w odniesieniu do niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata. Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmuje się w wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych i aktywowanych strat podatkowych.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego nie są ujmowane, gdy dotyczą ujemnych różnic przejściowych powstających w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania, przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku podlega weryfikacji na każdy dzień bilansowy i ulega obniżeniu, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Grupa nie ujmuje w kalkulacji podatku odroczonego zobowiązania lub aktywa z tytułu różnic przejściowych powstających w związku z inwestycją w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, chyba że na podstawie posiadanych dowodów realizacja różnic przejściowych jest kontrolowana przez Grupę i prawdopodobne jest, że w możliwej do przewidzenia przyszłości różnice te ulegną odwróceniu.

Wyliczenie aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony bazuje na przewidywanym stopniu realizacji wartości bilansowych aktywów i zobowiązań, z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) prawnie lub faktycznie obowiązujące na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym.

26. Zastosowanie szacunków w związku ze stosowanymi zasadami rachunkowości

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga dokonania przez Grupę pewnych szacunków oraz przyjęcia pewnych założeń, które mają wpływ na kwoty prezentowane w sprawozdaniu finansowym. Szacunki i założenia, które podlegają ciągłej ocenie przez kierownictwo Grupy, oparte są o doświadczenia historyczne i inne czynniki, w tym oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się uzasadnione. Mimo, że szacunki te opierają się na najlepszej wiedzy dotyczącej warunków bieżących i działań, które Grupa podejmuje, rzeczywiste rezultaty mogą się od tych szacunków różnić. Poniżej przedstawiono najistotniejsze obszary dla których Grupa dokonuje oszacowań:

- *Utrata wartości kredytów i pożyczek*

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Grupa ocenia czy istnieją dane/przesłanki wskazujące na możliwe do wiarygodnego zmierzenia zmniejszenie szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących portfela kredytowego, zanim zmniejszenie to będzie można przyporządkować do konkretnego kredytu w celu oszacowania utraty wartości. Szacunki mogą uwzględniać możliwe do zaobserwowania dane wskazujące na wystąpienie niekorzystnej zmiany sytuacji płatniczej kredytobiorców należących do określonej grupy lub sytuacji gospodarczej w danym

kraju lub jego części, co ma związek z problemami występującymi w tej grupie aktywów. Historyczne parametry strat są korygowane na podstawie danych pochodzących z bieżących obserwacji w celu uwzględnienia wpływu aktualnych czynników rynkowych, które nie miały miejsca w okresie, którego dotyczą obserwacje historyczne, oraz wyłączenia skutków okoliczności, które miały miejsce w okresie historycznym, a które nie zachodzą obecnie. Metodologia i założenia, na podstawie których określa się szacunkowe kwoty przepływów pieniężnych i okresy, w których one następują, są poddawane regularnym przeglądom w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat.

- *Wartość godziwa instrumentów finansowych*

Wartość godziwą instrumentów finansowych nienotowanych na aktywnych rynkach ustala się stosując techniki wyceny zgodnie ze stosowaną przez Grupę polityką rachunkowości. Dla instrumentów pochodnych o charakterze nieopcyjnym oraz dłużnych papierów wartościowych stosowane są modele bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych. Dla instrumentów pochodnych o charakterze opcyjnym stosuje się modele wyceny opcji. Wszystkie modele są zatwierdzane przed użyciem, a także kalibrowane w celu zapewnienia, że otrzymane wyniki odzwierciedlają rzeczywisty poziom wartości godziwej wycenianych instrumentów. W miarę możliwości w modelach wykorzystywane są wyłącznie dane możliwe do zaobserwowania, pochodzące z aktywnego rynku.

W przypadku braku pochodzących z aktywnego rynku parametrów wyceny, wartość godziwa jest określana w oparciu o zastosowanie technik wyceny wykorzystujących szacunkowe parametry wsadowe.

Grupa wycenia instrumenty finansowe stosując poniższe metody wyceny w następującej hierarchicznie kolejności:

- Ceny kwotowane na aktywnym rynku identycznych instrumentów dla następujących instrumentów finansowych:
 - dłużne papiery skarbowe stałokuponowe i zerokuponowe;
- Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku dla następujących instrumentów finansowych:
 - Dłużne papiery skarbowe zmiennoprocentowe,*
 - Instrumenty pochodne:*
 - FRA, IRS, CIRS;
 - FX Swap, FX Forward;
 - Instrumenty pochodne wbudowane;
 - Opcje wystawione przez Grupę,
- Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów niepochodzących z rynku:
 - Dłużne papiery wartościowe pozostałych emitentów (np. gminy),*
 - Instrumenty pochodne:*
 - Opcje nabyte przez Grupę.

Najważniejszym parametrem niepochodzącym z aktywnego rynku i wykorzystywanym przez Grupę do wyceny instrumentów finansowych jest komponent ryzyka kredytowego z tytułu zawartych przez Grupę transakcji w instrumentach pochodnych z klientami niebankowymi, w sytuacji, gdy niepewność, co do zdolności klienta do przyszłego rozliczenia transakcji naraża Grupę na potencjalną stratę.

- *Utraty wartości innych aktywów trwałych*

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy nastąpiła utrata wartości składników aktywów trwałych. W przypadku zidentyfikowania takiej przesłanki, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej. Oszacowanie wartości użytkowej składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne) wiąże się, między innymi, z przyjęciem założeń w zakresie szacunków co do kwot, terminów przyszłych przepływów pieniężnych, które Grupa może uzyskać z tytułu danego składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne). Szacując wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży Grupa opiera się na dostępnych danych rynkowych na ten temat lub wycenach sporządzonych przez niezależnych rzeczoznawców, które co do zasady również opierają się na szacunkach.

- *Inne wartości szacunkowe*

Rezerwa na odprawy emerytalne wyliczana jest metodą aktuariálną przez niezależnego aktuarusza jako wartość obecna przyszłych zobowiązań Grupy wobec pracowników według stanu zatrudnienia i płac na dzień aktualizacji. Rezerwa na odprawy emerytalne podlega aktualizacji na bazie rocznej. Wyliczenie rezerw jest oparte na szeregu założeń, zarówno co do warunków makroekonomicznych jak i założeń dotyczących rotacji pracowników, ryzyka śmierci i innych.

W odniesieniu do niektórych krótkoterminowych świadczeń pracowniczych (premie dla wyższej kadry kierowniczej), Zarząd Grupy dokonuje szacunków wysokości świadczeń na dzień bilansowy. Ostateczna kwota przedmiotowych świadczeń pracowniczych jest ustalana decyzją Rady Nadzorczej Banku.

VII. SEGMENTY OPERACYJNE

Działalność Grupy prowadzona jest w oparciu o zróżnicowane linie biznesowe, oferujące określone produkty i usługi skierowane do poniższych segmentów rynku:

a) Segment Klientów Detalicznych

Segment Klientów Detalicznych obejmuje działalność skierowaną na Klientów masowych, Klientów zamożnych, mikro przedsiębiorstwa i przedsiębiorców indywidualnych.

Działalność powyższych linii biznesowych rozwijana jest przy wykorzystaniu pełnej oferty produktów i usług bankowych oraz sprzedaży wyspecjalizowanych produktów oferowanych przez jednostki zależne Grupy. W obszarze produktów kredytowych głównymi czynnikami wzrostu portfela są kredyty hipoteczne, kredyty konsumenckie, kredyty rewalwingowe w kartach kredytowych i produkty leasingowe dla małych przedsiębiorstw. Do głównych funduszy klientów zaliczają się natomiast: rachunki bieżące, depozyty terminowe, fundusze inwestycyjne i produkty strukturalne. Dodatkowo oferta obejmuje produkty ubezpieczeniowe, głównie w powiązaniu z kredytami i kartami kredytowymi, jak i wyspecjalizowane produkty oszczędnościowe. Oferta produktowa dla klientów zamożnych została wzbogacona o wyselekcjonowane fundusze inwestycyjne innych pośredników finansowych, fundusze zagraniczne oraz obligacje strukturyzowane wyemitowane przez Bank.

b) Segment Klientów Korporacyjnych

Segment Klientów Korporacyjnych opiera się na działalności skierowanej do Średnich i Dużych Przedsiębiorstw. Oferta skierowana jest odpowiednio również do Klientów z sektora budżetowego oraz Podmiotów Publicznych.

Działania biznesowe w segmencie Klientów Korporacyjnych prowadzone są przy wykorzystaniu wysokiej jakości oferty typowych produktów bankowych (kredyty na działalność bieżącą, kredyty inwestycyjne, rachunki bieżące, depozyty terminowe) uzupełnionych o ofertę produktów w zakresie zarządzania gotówką, produktów Departamentu Skarbu, w tym instrumentów pochodnych oraz usług leasingowych i faktoringowych.

c) Bankowość Inwestycyjna i Skarbcowa

Segment ten obejmuje aktywność Grupy zaangażowaną w inwestycje przeprowadzane na rachunek Banku, działalność maklerską, operacje na rynku międzybankowym, zaangażowanie w dłużne papiery wartościowe, które nie są przypisane innym segmentom.

W segmencie tym znajdują się pozostałe aktywa i pozostałe pasywa, aktywa i pasywa związane z instrumentami pochodnymi zabezpieczającymi, aktywa z tytułu podatku odroczonego nieprzypisane do żadnego segmentu.

d) Niealokowane (Pozostałe) aktywa i pasywa oraz przychody i koszty

Obciążenie z tytułu podatku dochodowego zostało zaprezentowane tylko na poziomie Grupy.

Kolumna „pozostałe” obejmuje:

- Ø w roku 2009 przychody z tytułu korekty rozliczeń podatku od towarów i usług (VAT) za lata ubiegłe.
- Ø w roku 2008 przychody z tytułu dywidendy otrzymanej z Visa Inc.

Zasady rachunkowości

Dla każdego segmentu określany jest wynik przed opodatkowaniem, który obejmuje:

- o wynik z tytułu odsetek obliczany na bazie odsetek zewnętrznych aktywów pracujących i pasywów segmentu oraz alokowanych aktywów i pasywów, generujących wewnętrzny przychód lub koszt z tytułu odsetek. Przychody i koszty wewnętrzne wyliczone są w oparciu o rynkowe stopy procentowe;
- o wynik z tytułu prowizji;
- o pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany, jak: przychody z tytułu dywidend, wynik na działalności inwestycyjnej i handlowej, wynik z pozycji wymiany oraz wynik z pozostałych instrumentów finansowych;
- o pozostałe przychody i koszty operacyjne;
- o koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych i niefinansowych;
- o udział segmentu w kosztach operacyjnych w tym kosztach osobowych i administracyjnych;
- o udział segmentu w kosztach amortyzacji.

Aktywami i pasywami segmentów komercyjnych są operacyjne aktywa i pasywa wykorzystywane przez segment w jego działalności operacyjnej, zaalokowane w oparciu o racjonalne przesłanki biznesowe. Różnica między aktywami i pasywami operacyjnymi pokryta jest przez aktywa/pasywa rynku pieniężnego oraz dłużne papiery wartościowe. Aktywami i pasywami segmentu Skarbu i Bankowości Inwestycyjnej są aktywa/pasywa rynku pieniężnego i dłużne papiery wartościowe.

Korekta wartości godziwej z tytułu wyceny komponentu ryzyka kredytowego walutowych kontraktów pochodnych zawartych z Klientami (opis zagadnienia znajduje się pod nota 5(b) w Rozdziale VIII „Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego”) została przypisana do segmentu „Bankowość korporacyjna”.

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT za okres 1.01.2009 - 31.12.2009 <i>w tys. PLN</i>	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Bankowość Inwestycyjna i Skarbcowa	Pozostałe	Razem Grupa BM
Wynik z tytułu odsetek	574 107	169 219	-144 787	0	598 538
przychody odsetkowe zewnętrzne	1 164 814	455 493	753 309	0	2 373 617
koszty odsetkowe zewnętrzne	-1 187 947	-342 316	-244 815	0	-1 775 079
Wynik odsetkowy zewnętrzny	-23 133	113 178	508 494	0	598 538
przychody odsetkowe wewnętrzne	1 079 947	290 233	-1 370 180	0	0
koszty odsetkowe wewnętrzne	-482 707	-234 192	716 899	0	0
Wynik odsetkowy wewnętrzny	597 240	56 041	-653 281	0	0
Wynik z tytułu prowizji	379 658	94 677	19 512	0	493 846
Dywidendy, Pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany	95 175	41 001	205 624	0	341 800
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	-3 350	-7 989	18 349	12 689	19 700
Przychody operacyjne razem	1 045 590	296 907	98 698	12 689	1 453 885
Koszty osobowe	-326 401	-108 315	-35 962	0	-470 678
Koszty administracyjne	-384 127	-62 191	-25 712	0	-472 029
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów	-114 987	-323 651	1 981	0	-436 657
Amortyzacja	-64 811	-12 401	-2 434	0	-79 646
Koszty operacyjne razem	-890 326	-506 558	-62 127	0	-1 459 010
Wynik operacyjny	155 264	-209 650	36 571	12 689	-5 125
Udział w wynikach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności			7 000	0	7 000
Wynik finansowy przed opodatkowaniem	155 264	-209 650	43 571	12 689	1 875
Podatek dochodowy					-380
Wynik finansowy po opodatkowaniu					1 495

BILANS wg stanu na 31.12.2009, w tys. PLN	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Bankowość Inwestycyjna i Skarbcowa	Pozostałe	Razem Grupa BM
Aktywa					
Aktywa segmentu	26 376 319	10 293 886	8 243 619	0	44 913 824
(w tym kapitałowe nakłady inwestycyjne)	13 547	1 706	35	0	15 288
Aktywa alokowane do segmentu	433 163	2 280 126	-2 713 290	0	0
Razem	26 809 482	12 574 012	5 530 329	0	44 913 824
Pasywa					
Pasywa segmentu	22 371 437	11 774 305	7 980 748	0	42 126 490
Pasywa alokowane do segmentu	2 984 296	204 001	-3 188 297	0	0
Kapitały alokowane do segmentu	1 453 750	595 706	737 878	0	2 787 334
Razem	26 809 482	12 574 012	5 530 329	0	44 913 824

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT za okres 1.01.2008 - 31.12.2008 <i>w tys. PLN</i>	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Bankowość Inwestycyjna i Skarbcowa	Pozostałe	Razem Grupa BM
Wynik z tytułu odsetek	652 653	264 621	17 432	0	934 706
przychody odsetkowe zewnętrzne	1 251 942	521 445	671 387	0	2 444 774
koszty odsetkowe zewnętrzne	-917 317	-328 251	-264 499	0	-1 510 068
Wynik odsetkowy zewnętrzny	334 625	193 193	406 888	0	934 706
przychody odsetkowe wewnętrzne	1 131 956	431 309	-1 563 264	0	0
koszty odsetkowe wewnętrzne	-813 928	-359 881	1 173 809	0	0
Wynik odsetkowy wewnętrzny	318 028	71 428	-389 455	0	0
Wynik z tytułu prowizji	347 379	104 065	20 545	0	471 988
Dywidendy, Pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany	257 367	-35 261	173 883	24 804	420 792
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	206	1 315	19 593		21 114
Przychody operacyjne razem	1 257 604	334 740	231 453	24 804	1 848 601
Koszty osobowe	-447 404	-138 807	-22 805	0	-609 016
Koszty administracyjne	-386 908	-93 992	-29 255	0	-510 155
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów	-88 711	-45 707	-2 848	0	-137 266
Amortyzacja	-51 569	-13 858	-5 001		-70 427
Koszty operacyjne razem	-974 591	-292 363	-59 910	0	-1 326 865
Wynik operacyjny	283 012	42 376	171 543	24 804	521 736
Udział w wynikach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności				0	0
Wynik finansowy przed opodatkowaniem	283 012	42 376	171 543	24 804	521 736
Podatek dochodowy					-108 327
Wynik finansowy po opodatkowaniu					413 409

BILANS wg stanu na 31.12.2008, w tys. PLN	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Bankowość Inwestycyjna i Skarbcowa	Pozostałe	Razem Grupa BM
Aktywa					
Aktywa segmentu	26 299 927	9 388 884	11 415 832	0	47 104 643
(w tym kapitałowe nakłady inwestycyjne)	85 454	6 477	25 613	0	117 543
Aktywa alokowane do segmentu	1 671 930	885 730	-2 557 660	0	0
Razem	27 971 857	10 274 614	8 858 172	0	47 104 643
Pasywa					
Pasywa segmentu	23 872 589	9 196 000	11 221 171	0	44 289 760
Pasywa alokowane do segmentu	2 590 444	372 018	-2 962 462	0	0
Kapitały alokowane do segmentu	1 508 824	706 596	599 463	0	2 814 883
Razem	27 971 857	10 274 614	8 858 172	0	47 104 643

VIII. NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Wartości prezentowane w notach do skonsolidowanego sprawozdania finansowego wyrażone są w tysiącach zł.

(1) PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK

1. Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze

	01.01.2009 – 31.12.2009	01.01.2008 – 31.12.2008
Przychody odsetkowe i przychody o podobnym charakterze obejmujące:		
Środki w banku centralnym	39 203	47 927
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	5 826	76 256
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	1 597 943	1 798 151
Transakcje z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	11 140	17 171
Instrumenty pochodne zabezpieczające	391 742	176 575
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu (dłużne papiery wartościowe)	154 560	166 424
Inwestycyjne papiery wartościowe	173 202	162 270
Razem:	2 373 617	2 444 774

W linii „Instrumenty pochodne zabezpieczające” Grupa prezentuje wynik odsetkowy z tytułu pochodnych instrumentów wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi w zakresie zabezpieczenia przepływów pieniężnych oraz wartości godziwej. Szczegółowy opis stosowanych przez Grupę relacji zabezpieczających został zamieszczony **w nocie (17)**

Przychody odsetkowe za rok 2009 zawierają odsetki naliczone od kredytów z rozpoznaną utratą wartości w kwocie 97 783 tys. zł (odpowiednio dla danych porównywalnych za rok 2008 kwota tych odsetek wynosiła 63 332 tys. zł.). Niniejsze przychody odsetkowe obliczane są w oparciu o kwoty zaangażowania netto uwzględniające dokonane odpisy z tytułu utraty wartości.

(2) KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK

2. Koszty z tytułu odsetek i podobne koszty

	01.01.2009 – 31.12.2009	01.01.2008 – 31.12.2008
Koszty odsetek i podobne koszty obejmujące:		
Depozyty bankowe	-18 028	-30 865
Kredyty i pożyczki od banków	-88 490	-81 019
Transakcje z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	-85 464	-63 977
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0
Zobowiązania wobec klientów	-1 498 524	-1 216 436
Zobowiązania podporządkowane	-39 216	-57 001
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	-43 588	-59 335
Inne	-1 769	-1 435
Razem:	-1 775 079	-1 510 068

(3) PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI

3a. Przychody z tytułu prowizji

	01.01.2009 – 31.12.2009	01.01.2008 – 31.12.2008
Prowizje za prowadzenie rachunków	82 628	77 616
Prowizje za realizację przelewów, wpłat i wypłat gotówkowych oraz inne transakcje płatnicze	38 823	38 607
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	41 468	42 589
Prowizje z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń	11 367	10 768
Prowizje za obsługę kart płatniczych i kredytowych	171 415	146 439
Prowizje z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych	111 801	93 068
Prowizje z tytułu dystrybucji jednostek uczestnictwa i innych produktów oszczędnościowych	17 124	14 195
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	30 268	30 212
Prowizje z tytułu funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Grupę	62 579	106 875
Pozostałe prowizje	8 905	8 526
Razem:	576 378	568 895

3b. Koszty z tytułu prowizji

	01.01.2009 – 31.12.2009	01.01.2008 – 31.12.2008
Prowizje za prowadzenie rachunków	-1 093	-1 309
Prowizje za realizację przelewów, wpłat i wypłat gotówkowych oraz inne transakcje płatnicze	-2 075	-1 627
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	-16 769	-11 988
Prowizje za obsługę kart płatniczych i kredytowych	-51 522	-69 183
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	-6 444	-6 005
Prowizje z tytułu funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Grupę	-2 286	-3 405
Pozostałe prowizje	-2 342	-3 390
Razem:	-82 532	-96 907

(4) PRZYCHODY Z TYTUŁU DYWIDEND

4. Przychody z tytułu dywidend

	01.01.2009 – 31.12.2009	01.01.2008 – 31.12.2008
Papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	4	22
Inwestycyjne papiery wartościowe	2 161	26 222
Razem:	2 165	26 244

W roku 2008 Bank rozpoznał przychód z tytułu dywidendy od Visa Inc. w wysokości 24,8 miliona zł., na który złożyły się: otrzymane środki pieniężne o wartości 5,5 miliona USD (15,5 miliona zł.) oraz nieodpłatnie otrzymane 67.190 sztuk akcji zwykłych Visa Inc. (o wartości 9,3 miliona zł. w dacie otrzymania). Przedmiotowe akcje zostały sklasyfikowane do portfela „dostępne do sprzedaży”.

(5A) WYNIK Z INWESTYCYJNYCH AKTYWÓW FINANSOWYCH

5a. Wynik z inwestycyjnych aktywów finansowych

	01.01.2009 – 31.12.2009	01.01.2008 – 31.12.2008
Operacje instrumentami dłużnymi	20 411	2 988
Operacje instrumentami kapitałowymi	2 539	0
Razem:	22 950	2 988

(5B) WYNIK Z INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH WYCENIANYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZECZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaliczonych do aktywów/zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu oraz efekt ich wyceny do wartości godziwej. Kategoria ta obejmuje instrumenty kwalifikowane jako przeznaczone do obrotu, w chwili obecnej Grupa nie korzysta z możliwości wyznaczenia innych instrumentów finansowych jako wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat przy początkowym ujęciu (tzw. fair value option).

W roku 2008 Bank dokonał przeniesienia obligacji skarbowych o wartości nominalnej 120 mln zł. z portfela „przeznaczone do obrotu” do portfela „dostępne do sprzedaży”. Informacje na temat tego przeniesienia wraz z danymi liczbowymi przedstawione zostały w Rozdziale VI „Polityka Rachunkowości – Przekwalifikowanie papierów dłużnych”

5b. Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat

	01.01.2009 – 31.12.2009	01.01.2008 – 31.12.2008
Operacje papierami wartościowymi	35 430	18 314
Operacje instrumentami pochodnymi	218 790	136 131
Wynik z rachunkowości zabezpieczeń	-573	-2 757
Pozostałe operacje finansowe	-2 148	725
Razem:	251 500	152 413

W roku 2008 w związku ze wzrostem ryzyka kredytowego z tytułu zawartych z klientami niebankowymi kontraktów w instrumentach pochodnych, na podstawie wymogów MSR 39 na 31 grudnia 2008 r. Bank uwzględnił w wycenie instrumentów pochodnych element ryzyka kredytowego. Korekta wartości godziwej z tytułu wyceny komponentu ryzyka kredytowego kontraktów pochodnych z klientami została ograniczona przez aktywne zarządzanie ryzykiem walutowym Banku. Wynik wpływu wyceny ryzyka kredytowego oraz rewaluacji opcji walutowych wyniósł netto -152 miliony złotych, z czego -106 milionów złotych zostało ujęte w wyniku z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu a pozostałe -46 milionów złotych – w wyniku z pozycji wymiany. Odpowiednio, rozpoznany w wyniku z instrumentów przeznaczonych do obrotu w roku 2009, efekt wyceny komponentu ryzyka kredytowego kontraktów pochodnych wyniósł + 14,5 miliona złotych.

(5c) WYNIK Z POZYCJI WYMIANY

5c. Wynik z pozycji wymiany

	01.01.2009 – 31.12.2009	01.01.2008 - 31.12.2008
Marża na walutowych transakcjach tabelowych	54 350	169 601
Marża na walutowych transakcjach negocjowanych	56 915	26 746
Pozostałe	-46 080	42 800
Razem:	65 185	239 146

Spadek wyniku z pozycji wymiany (porównując lata 2009 i 2008) był w znacznej mierze efektem wycofania się Grupy z udzielania kredytów hipotecznych denominowanych w walutach obcych co przełożyło się na spadek marży realizowanej na wypłatach tych kredytów.

Jednocześnie, istotnie zmniejszył się wynik rewaluacji odsetek naliczonych w bilansie rozpoznawany w pozycji pozostałe - odpowiednio z 41 milionów w roku 2008 do około 13 milionów w roku 2009 (sposób prezentacji rewaluacji odsetek naliczonych w bilansie uległ zmianie w roku 2009 co zostało opisane w Rozdziale VI „Polityka rachunkowości”).

W pozycji „pozostałe” ujęto również negatywny wynik z wyceny krótkiej pozycji walutowej domykającej otwartą pozycję w instrumentach finansowych, których zmiana wyceny ujmowana jest jako wynik z operacji instrumentami pochodnymi w „Wyniku z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat”.

(6) POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE

6. Pozostałe przychody operacyjne

	01.01.2009 – 31.12.2009	01.01.2008 – 31.12.2008
Zysk ze sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych	13 161	13 005
Zysk ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych do zbycia	712	909
Odszkodowania, kary i grzywny - otrzymane	14 899	10 032
Przychody ze sprzedaży pozostałych usług	501	3 741
Przychody związane z działalnością windykacyjną	521	436
Przychody leasingu	4 282	1 237
Przychody z tytułu korekty rozliczeń podatku od towarów i usług	12 689	0
Pozostałe	32 813	9 805
Razem:	79 579	39 166

W IV kwartale roku 2009 jednostka dominująca Grupy - Bank, w związku z otrzymanymi indywidualnymi interpretacjami przepisów prawa podatkowego wydanymi przez Ministra Finansów, dokonał korekty rozliczeń podatku od towarów i usług (VAT) za lata ubiegłe. Rozpoznany z tego tytułu przychód wyniósł 12,7 miliona złotych.

(7) KOSZTY DZIAŁANIA

7. Koszty działania

	01.01.2009 – 31.12.2009	01.01.2008 – 31.12.2008
Koszty pracownicze:	-470 678	-609 016
Wynagrodzenia	-458 875	-586 510
Świadczenia na rzecz pracowników, w tym:	-11 804	-22 506
- rezerwy na odprawy emerytalne	-685	-407
- rezerwy na niewykorzystane urlopy	2 967	64
- pozostałe	-14 086	-22 163
Koszty ogólnie - administracyjne	-472 029	-510 156
Koszty reklamy, promocji i reprezentacji	-36 653	-65 568
Koszty związane z konserwacją oprogramowania i usługami informatycznymi	-18 698	-15 119
Koszty wynajmu	-171 523	-134 911
Koszty utrzymania budynków, wyposażenia, materiałów	-29 762	-37 811
Koszty bankomatów i obsługi gotówki	-20 593	-24 107
Koszty łączności i informatyki	-65 439	-84 222
Koszty usług doradczych, audytowych, prawniczych, tłumaczeń	-15 125	-18 594
Podatki i opłaty różne	-15 288	-18 690
Koszty KIR	-2 893	-2 703
Koszty PFRON	-5 856	-5 723
Koszty BFG	-15 147	-4 433
Koszty Nadzoru Finansowego	-6 113	-7 046
Pozostałe	-68 938	-91 230
Razem:	-942 707	-1 119 171

Spadek kosztów osobowych w roku 2009 (w porównaniu do roku 2008) wynikał przede wszystkim z niższych kosztów premii ujętych w roku 2009, co było związane z gorszymi wynikami biznesowymi i finansowymi osiągniętymi w roku 2009.

(8) KOSZTY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW FINANSOWYCH

8. Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych

	01.01.2009 – 31.12.2009	01.01.2008 – 31.12.2008
Z tytułu odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	-433 898	-131 147
- Utworzenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	-894 461	-506 127
- Odwrócenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	457 630	363 049
- Kwoty odzyskane z tytułu kredytów uprzednio spisanych w ciężar rezerw	2 933	9 097
- Wynik ze sprzedaży wierzytelności	0	2 834
Z tytułu odpisów dla inwestycji w jednostki podporządkowane	0	0
- Utworzenie odpisów dla inwestycji w jednostki podporządkowane	0	0
- Odwrócenie odpisów dla inwestycji w jednostki podporządkowane	0	0
Z tytułu odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	-2 180	-3 991
- Utworzenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	-14 990	-20 047
- Odwrócenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	12 810	16 056
Razem:	-436 078	-135 138

(9) KOSZTY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH

9. Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych

	01.01.2009 – 31.12.2009	01.01.2008 – 31.12.2008
Majątku trwałego	103	162
Pozostałe aktywa	-682	-2 290
Razem:	-579	-2 128

(10) AMORTYZACJA

10. Amortyzacja

	01.01.2009 – 31.12.2009	01.01.2008 – 31.12.2008
Rzeczowych aktywów trwałych	-72 942	-62 277
Wartości niematerialnych i prawnych	-6 704	-8 150
Razem:	-79 646	-70 427

(11) POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE

11. Pozostałe koszty operacyjne

	01.01.2009 – 31.12.2009	01.01.2008 – 31.12.2008
Strata ze sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych	-24 992	-4 324
Strata ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych do zbycia	0	-31
Odszkodowania, kary i grzywny - zapłacone	-3 317	-2 852
Rezerwy utworzone na roszczenia sporne	-2 850	-2 383
Koszty związane z działalnością leasingową	-8 221	-971
Przekazane darowizny	-443	-646
Koszty związane z windykacją	-15 747	-2 392
Koszty z tytułu wpłat do systemu rekompensat	-419	-697
Pozostałe	-3 891	-3 756
Razem:	-59 878	-18 051

(12) PODATEK DOCHODOWY

12a. Podatek dochodowy ujęty w rachunku zysków i strat

	1.01.2009- 31.12.2009	1.01.2008- 31.12.2008
Bieżący podatek	-103 262	-96 051
Bieżący rok	-103 262	-96 051
Podatek odroczony	102 882	-12 276
Powstanie i odwrócenie różnic przejściowych	81 448	-7 175
Wykorzystanie straty podatkowej	812	-5 101
Korekta deklaracji CIT-8	20 622	0
Razem obciążenie podatkowe w rachunku zysków i strat	-380	-108 327

12b. Efektywna stawka podatkowa

	1.01.2009- 31.12.2009	1.01.2008- 31.12.2008
Wynik finansowy brutto	1 875	521 736
Ustawowa stawka podatkowa	19%	19%
Podatek dochodowy wg obowiązującej stawki podatkowej 19%	-356	-99 130
Wpływ różnic trwałych na obciążenia podatkowe:	-24	-9 197
- Przychody niepodlegające opodatkowaniu	7 253	2 748
Przychody z tytułu dywidend	411	225
Rozwiązanie pozostałych rezerw	6 170	0
Pozostałe	672	2 523
- Koszty nie stanowiące kosztów podatkowych	-7 277	-11 945
Strata na zbyciu wierzytelności	-7	-4 005
Składka PFRON	-1 112	-1 087
Pozostałe	-6 158	-6 853
Razem obciążenie podatkowe w Rachunku zysków i strat	-380	-108 327

12c. Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitale własnym

	31.12.2009	31.12.2008
Wycena papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	-2 349	-2 440
Wycena instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	-278	-6 999
Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach	-2 627	-9 439

(13) ZYSK NA JEDNĄ AKCJĘ**13. Zysk na jedną akcję (zł)**

	1.01.2009- 31.12.2009	1.01.2008- 31.12.2008
Zysk po opodatkowaniu	1 495	413 409
Średnia ważona liczba akcji własnych w okresie	849 181 744	849 181 744
Zysk na jedną akcję	0,00	0,49

Zysk na jedną akcję został wyliczony poprzez podzielenie zysku netto za okres przez średnią ważoną liczbę akcji, która w obu prezentowanych okresach była niezmienna.

Emisja akcji serii L (opis emisji przedstawiono w Rozdziale XXI „Istotne wydarzenia pomiędzy datą, na którą sporządzoną raport a datą jego publikacji”) nie miała wpływu na wyliczenie zysku na jedną akcję, jako że liczba akcji uległa zmianie już po dniu, na który sporządzono sprawozdanie finansowe. Jednocześnie z uwagi na charakter emisji nie zaistniała konieczność dokonania odrębnej kalkulacji rozwodnionego zysku na akcję (metodologia liczenia w przypadku braku instrumentów rozładniających jest analogiczna jak w przypadku zysku na akcję w następstwie czego rozwodniony zysk na jedną akcję jest równy podstawowemu zyskowi na jedną akcję).

(14) KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM

14a. Kasa, środki w Banku Centralnym

	31.12.2009	31.12.2008
Gotówka	437 625	633 457
Środki pieniężne na rachunkach w Banku Centralnym	1 753 362	1 168 905
Inne środki pieniężne	240	231
Razem:	2 191 227	1 802 594

Bank utrzymywał w okresie od 31 grudnia 2009 do 31 stycznia 2010 r. w NBP na rachunku bieżącym Banku średnie saldo o wartości 979 501 tys. zł (średnia arytmetyczna stanów środków na rachunku bieżącym w NBP ze wszystkich dni okresu rezerwowego).

Oprocentowanie środków na rachunku rezerwy obowiązkowej stanowi 0,9 stopy redyskonta i w powyższym okresie wyniosło 3,375%.

14b. Kasa, środki w Banku Centralnym - wg struktury walutowej

	31.12.2009	31.12.2008
a. w walucie polskiej	2 036 820	1 553 492
b. w walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	154 406	249 102
- waluta: USD	23 234	29 573
- waluta: EUR	81 070	171 121
- waluta: GBP	21 380	22 749
pozostałe waluty (w tys. zł)	28 722	25 659
Razem:	2 191 227	1 802 594

(15) KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE INNYM BANKOM

15a. Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom

	31.12.2009	31.12.2008
Rachunki bieżące	87 646	91 343
Lokaty w innych bankach	265 347	1 170 639
Kredyty i udzielone pożyczki	342 610	316 258
Inne	0	212
Odsetki	93	1 575
Razem należności brutto	695 697	1 580 027
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	0	0
Należności od banków netto	695 697	1 580 027

15b. Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom wg terminów zapadalności

	31.12.2009	31.12.2008
Rachunki bieżące	87 646	91 343
- do 1 miesiąca	265 347	1 170 851
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	0	4
- powyżej 1 roku do 5 lat	0	0
- powyżej 5 lat	342 610	316 254
- dla których termin zapadalności upłynął	0	0
Odsetki	93	1 575
Razem należności brutto	695 697	1 580 027

15c. Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom wg struktury walutowej

	31.12.2009	31.12.2008
w walucie polskiej	487 364	326 136
w walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	208 333	1 253 891
- waluta: USD	33 141	465 706
- waluta: EUR	106 519	643 088
- waluta: CHF	19 888	61 709
- waluta: GBP	12 518	15 285
pozostałe waluty (w tys. zł)	36 267	68 103
Razem:	695 697	1 580 027

15d. Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości należności od banków

	01.01.2009 - 31.12.2009	01.01.2008 - 31.12.2008
Stan na początek okresu	0	0
Zmiana w okresie	0	0
Stan na koniec okresu	0	0

**(16) AKTYWA FINANSOWE WYCENIANE DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT
(PRZEZNACZONE DO OBROTU)**

16a. Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)		
	31.12.2009	31.12.2008
Dłużne papiery wartościowe	2 320 318	3 471 808
Papiery wartościowe Skarbu Państwa	2 320 318	3 471 808
a) bony	511 977	933 718
b) obligacje	1 808 341	2 538 090
Instrumenty kapitałowe	430	428
Kwotowane na aktywnym rynku	430	428
a) podmiotów finansowych	32	0
b) podmiotów niefinansowych	398	428
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych	710 797	2 805 286
Inne instrumenty finansowe	536	2 410
Razem:	3 032 081	6 279 933

**16b. Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat
(przeznaczone do obrotu)**

	31.12.2009	31.12.2008
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	3 032 081	6 279 933
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przy początkowym ujęciu	0	0
Razem	3 032 081	6 279 933

Informacja na temat aktywów finansowych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań została przedstawiona w Rozdziale XI.

**16c. Dłużne papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat
(przeznaczone do obrotu) wg wartości bilansowej**

	31.12.2009	31.12.2008
- o stałej stopie procentowej	2 088 217	3 165 591
- o zmiennej stopie procentowej	232 101	306 217
Razem:	2 320 318	3 471 808

16d. Dłużne papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu) według terminów zapadalności

	31.12.2009	31.12.2008
- do 1 miesiąca	1 751	59 261
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	1 477	44 302
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	1 475 345	1 418 681
- powyżej 1 roku do 5 lat	831 789	1 712 199
- powyżej 5 lat	9 956	237 365
Razem:	2 320 318	3 471 808

16e. Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych i instrumentów kapitałowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)

	01.01.2009 – 31.12.2009	01.01.2008 - 31.12.2008
Stan na początek okresu	3 472 236	2 331 361
Zwiększenia (zakup i naliczenie odsetek i dyskonta)	74 273 464	118 122 058
Zmniejszenia (sprzedaż i umorzenie)	-75 403 749	-116 906 714
Reklasyfikacja do inwestycyjnych aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	0	-119 132
Różnice z wyceny do wartości godziwej	-21 203	44 663
Stan na koniec okresu	2 320 748	3 472 236

16f / 27. Pochodne instrumenty finansowe wg stanu na 31.12.2009

	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji			Wartości godziwe		
	poniżej 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	6 840 086	7 494 362	11 785 427	-1 026	342 786	343 812
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	200 000	750 000	0	141	194	53
Swapy na stopę procentową (IRS)	6 640 086	6 744 362	11 673 984	3 701	342 536	338 835
Pozostałe kontrakty na stopę procentową: volatility swap, swap z opcją walutową	0	0	111 443	-4 868	56	4 924
2. Walutowe instrumenty pochodne*	8 569 277	10 731 764	4 577 672	128 646	331 384	202 738
Kontrakty walutowe	948 256	238 862	358 010	61 351	65 450	4 099
Swapy walutowe	3 231 907	231 576	15 848	80 884	110 356	29 472
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	3 242 924	8 614 279	4 170 583	-17 669	78 261	95 930
Opcje walutowe	1 146 190	1 647 047	33 231	4 080	77 317	73 237
3. Towarowe instrumenty pochodne	107 980	216 312	8 338	288	6 854	6 566
Towarowe kontrakty terminowe	107 980	158 832	8 338	139	6 003	5 864
Opcje towarowe	0	57 480	0	149	851	702
4. Instrumenty wbudowane	0	0	0	-19 478	8 118	27 596
Opcje wbudowane w depozyty	x	x	x	637	8 118	7 481
Opcje wbudowane w emitowane papiery wartościowe	x	x	x	-20 115	0	20 115
5. Wycena do wartości godziwej pozycji zabezpieczanych	0	0	0	6 853	6 853	0
Wycena przyszłych płatności walutowych podlegających zabezpieczeniu	0	0	0	0	0	0
Wycena zabezpieczanego portfela pożyczek konsumpcyjnych	x	x	x	6 853	6 853	0
6. Opcje na indeksy	0	0	472 005	13 512	14 802	1 290
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	15 517 343	18 442 438	16 843 442	128 795	710 797	582 002
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych						100 201
Aktywa i Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu) - RAZEM					710 797	682 203

* Wartość nominalna dla instrumentów pochodnych dwuwalutowych prezentowana jest w kwocie stanowiącej sumę obydwu stron transakcji wyrażonych w PLN.

16g / 27. Pochodne instrumenty finansowe wg stanu na 31.12.2008

	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji			Wartości godziwe		
	poniżej 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	10 356 102	11 276 052	20 940 573	14 587	711 800	697 213
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	2 950 000	850 000	0	-1 830	2 736	4 566
Swapy na stopę procentową (IRS)	7 348 851	10 426 052	20 926 843	12 300	704 443	692 143
Pozostałe kontrakty na stopę procentową: volatility swap, swap z opcją walutową	57 251	0	13 730	4 117	4 621	504
2. Walutowe instrumenty pochodne*	46 410 121	26 792 226	21 993 358	-1 597 016	1 893 509	3 490 525
Kontrakty walutowe	4 776 689	1 371 814	747 698	169 614	268 950	99 336
Swapy walutowe	33 923 008	5 493 553	42 785	-1 907 547	151 674	2 059 221
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	0	1 536 548	9 341 581	-79 204	0	79 204
Opcje walutowe	7 710 424	18 390 311	11 861 294	220 121	1 472 885	1 252 764
3. Towarowe instrumenty pochodne	395 021	600 310	216 497	737	164 455	163 718
Towarowe kontrakty terminowe	187 289	393 134	173 803	581	126 216	125 635
Opcje towarowe	207 732	207 176	42 694	156	38 239	38 083
4. Instrumenty wbudowane	0	0	0	-9 548	62	9 610
Opcje wbudowane w depozyty	x	x	x	-4 907	62	4 969
Opcje wbudowane w emitowane papiery wartościowe	x	x	x	-4 641	0	4 641
5. Wycena do wartości godziwej pozycji zabezpieczanych	0	2 435	285 776	20 893	28 215	7 322
Wycena przyszłych płatności walutowych podlegających zabezpieczeniu	0	2 435	285 776	-7 322	0	7 322
Wycena zabezpieczanego portfela pożyczek konsumpcyjnych	x	x	x	28 215	28 215	0
6. Opcje na indeksy	0	0	154 423	3 357	7 245	3 888
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	57 161 244	38 671 023	43 590 627	-1 566 990	2 805 286	4 372 276
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych						27 222
Aktywa i Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu) - RAZEM					2 805 286	4 399 498

* Wartość nominalna dla instrumentów pochodnych dwuwalutowych prezentowana jest w kwocie stanowiącej sumę obydwu stron transakcji wyrażonych w PLN.

(17) INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIELAJĄCE

Grupa stosuje następujące rodzaje rachunkowości zabezpieczeń:

- ü Zabezpieczenie wartości godziwej portfela długoterminowych pożyczek konsumpcyjnych;
- ü Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je depozytów złotych;
- ü Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel zmiennoprocentowych walutowych kredytów hipotecznych;

Począwszy od 1 stycznia 2006 Grupa ustanowiła formalne powiązanie zabezpieczające przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych. Należy zaznaczyć, iż od momentu wdrożenia MSSF, zgodnie z MSR 39, efekt wyceny wszelkich instrumentów pochodnych nie zaklasyfikowanych i nie będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi, prezentowany jest w wyniku z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat. Stosowanie takiej metodologii skutkowało brakiem spójności w sposobie prezentacji instrumentów finansowych w Rachunku zysków i strat. Wynik odsetkowy na transakcjach instrumentami pochodnymi zawieranymi w celu zabezpieczenia płynności w walutach obcych z ekonomicznego punktu widzenia stanowi składnik marży odsetkowej (pozwala dopasować przychód odsetkowy z tytułu udzielenia kredytów walutowych z kosztem finansowania wynikającym z portfela depozytów złotych). Wdrożenie formalnej rachunkowości zabezpieczeń umożliwiło prezentację części przedmiotowych transakcji w Rachunku zysków i strat zgodnie z ich ekonomicznym sensem.

Bank na koniec każdego miesiąca dokonuje oceny efektywności stosowanego zabezpieczenia analizując zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego i instrumentu zabezpieczającego. W I półroczu roku 2009 Bank podjął decyzję o zaprzestaniu formalnej relacji zabezpieczającej (rachunkowość zabezpieczeń), ustanowionej dla wyrażonych w walutach obcych zobowiązań wynikających z gospodarki własnej Banku. W momencie terminacji rachunkowości zabezpieczeń wycena zabezpieczanej pozycji wynosiła 15,4 miliona złotych i jest przedmiotem rozliczenia w okresach, w których Grupa spodziewa się wystąpienia przepływów z zabezpieczanej pozycji. W 2009 Grupa rozpoznała w Rachunku zysków i strat 5,3 miliona złotych z tytułu rozliczenia niniejszej wyceny. Grupa od 1 kwietnia 2009 r. desygnowała transakcje FX Swap do rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych generowanych przez zmiennoprocentowe kredyty hipoteczne w walucie obcej w horyzoncie czasowym ograniczonym do okresu trwania transakcji zabezpieczających.

Dodatkowo w ciągu roku 2008 Bank stosował rachunkowość zabezpieczeń dla transakcji będących zabezpieczeniem wartości godziwej papierów wartościowych w walutach obcych, w zakresie ryzyka zmiany stóp procentowych oraz kursu walutowego (micro fair value hedge papierów wartościowych w walutach obcych). W wyniku wykupu przez emitenta przedmiotowych papierów w dacie zapadalności w grudniu roku 2008, zaprzestano ujmowania w księgach Banku powyższych transakcji. Saldo zmian wartości godziwej z tytułu zabezpieczanego ryzyka stóp procentowych instrumentu zabezpieczającego dla przedmiotowej transakcji zabezpieczającej przeksięgowane z kapitałów do Rachunku zysków i strat w trakcie roku 2008 wyniosło – 165 tys. zł.

Poniższa tabela zawiera opis relacji zabezpieczających ustanowionych przez Grupę, czynnych wg stanu na 31.12.2009 r.:

	Zabezpieczenie wartości godziwej portfela długoterminowych pożyczek konsumpcyjnych	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je depozytów złotych	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel zmiennoprocentowych walutowych kredytów hipotecznych
Opis relacji zabezpieczającej	Grupa zabezpiecza ryzyko zmiany wartości godziwej portfela długoterminowych pożyczek konsumpcyjnych denominowanych w PLN, opartych o stałą stopę procentową. Zabezpieczane ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych.	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez walutowe kredyty hipoteczne oraz przez depozyty złote stanowiące bazę finansową dla tych kredytów. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka walutowego oraz ryzyka stopy procentowej.	Grupa zabezpiecza ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej przepływów pieniężnych dla części okresu - w horyzoncie czasowym trwania transakcji zabezpieczających - z tytułu zmiennoprocentowych kredytów w walucie obcej poprzez zamianę przepływów odsetkowych w walucie obcej na przepływy złote, wykorzystując w tym celu transakcje FX Swap.
Pozycje zabezpieczane	Portfel długoterminowych pożyczek konsumpcyjnych denominowanych w PLN, opartych o stałą stopę procentową.	Przepływy pieniężne wynikające z portfela walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je depozytów złotych.	Przepływy pieniężne wynikające z portfela walutowych kredytów hipotecznych.
Instrumenty zabezpieczające	Transakcje IRS	Transakcje CIRS	Transakcje FX Swap
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających	korekta do wartości godziwej zabezpieczanych aktywów oraz wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w Rachunku zysków i strat jako wynik na instrumentach wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat; odsetki od aktywów zabezpieczanych oraz instrumentów zabezpieczających ujmowane w wyniku odsetkowym	efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki zarówno od instrumentów zabezpieczających jak i od instrumentów zabezpieczanych ujmowane są w wyniku odsetkowym; wycena instrumentów zabezpieczających oraz zabezpieczanych z tytułu różnic kursowych ujmowana jest w wyniku z pozycji wymiany	efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki od instrumentów zabezpieczających (rozliczone punkty swapowe) prezentowane są w marży odsetkowej

17a / 28. Rachunkowość zabezpieczeń	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji			Wartości godziwe			Korekta do wartości godziwej zabezpieczanych pozycji z tytułu zabezpieczanego ryzyka
	poniżej 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku	Razem	Aktywa	Pasywa	
Wg stanu na 31.12.2009							
1. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie wartości godziwej z tytułu ryzyka stopy procentowej							
Kontrakty IRS	0	0	1 878 735	-7 617	3 862	11 479	6 853
2. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową i/lub kursem walutowym							
Kontrakty CIRS	2 914 196	6 109 895	14 764 650	157 787	269 121	111 334	x
Kontrakty FX SWAP	1 515 650	142 765	0	104 351	104 351	0	x
3. Razem instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie	4 429 846	6 252 660	16 643 385	254 521	377 334	122 813	x
Wg stanu na 31.12.2008							
1. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie wartości godziwej z tytułu ryzyka stopy procentowej							
Kontrakty IRS	0	14 422	1 224 007	-30 309	24	30 333	28 215
2. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie wartości godziwej z tytułu ryzyka walutowego							
Kontrakty CIRS	0	2 435	285 776	6 167	9 953	3 786	-6 434
3. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową i/lub kursem walutowym							
Kontrakty CIRS	787 320	4 005 015	7 436 445	-1 145 530	0	1 145 530	x
4. Razem instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie	787 320	4 021 872	8 946 228	-1 169 672	9 977	1 179 649	x

17c. Rachunkowość zabezpieczeń z tytułu przepływów środków pieniężnych

	31.12.2009	31.12.2008
Wartość wyceny brutto ujęta w kapitale z aktualizacji wyceny	1 463	36 837
Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych, których wartość jest zabezpieczana	od 01.01.10 do 04.12.19	od 01.01.09 do 23.01.13

(18) KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM**18a. Kredyty i pożyczki udzielone klientom**

	31.12.2009	31.12.2008
Kredyty i pożyczki udzielone	30 236 448	29 765 623
- podmiotom gospodarczym	5 404 678	5 455 817
- klientom indywidualnym	24 322 109	24 156 905
- jednostkom budżetowym	509 661	152 901
Należności z tytułu kart płatniczych	867 447	730 843
- od podmiotów gospodarczych	8 896	8 028
- od klientów indywidualnych	858 551	722 815
Skupione wierzytelności	19 325	76 358
- podmiotów gospodarczych	16 479	59 027
- klientów indywidualnych	0	0
- jednostek budżetowych	2 846	17 331
Zrealizowane gwarancje i poręczenia	2 496	123
Dłużne papiery wartościowe uprawnione do redyskonta w Banku Centralnym	22 826	35 691
Należności z tytułu leasingu finansowego	3 332 506	3 745 868
Inne	2 595	2 639
Odsetki	107 783	140 099
Razem brutto	34 591 426	34 497 245
Odpisy aktualizujące wartość należności	-1 106 491	-749 078
Razem netto	33 484 935	33 748 166

18b. Jakość portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom

	31.12.2009	31.12.2008
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	34 591 426	34 497 245
- z rozpoznaną utratą wartości	2 032 835	1 163 428
- bez utraty wartości	32 558 591	33 333 816
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	1 106 491	749 078
- na ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	819 383	464 824
- na poniesione ale jeszcze niezareportowane straty (IBNR)	287 108	284 254
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto)	33 484 935	33 748 166

18c. Podział portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom według metody szacunku utraty wartości

	31.12.2009	31.12.2008
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	34 591 426	34 497 245
- wyceniane indywidualnie	1 403 552	834 470
- wyceniane portfelowo	33 187 874	33 662 775
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	1 106 491	749 078
- utworzony na bazie analizy indywidualnej	482 172	264 718
- utworzony na bazie analizy kolektywnej	624 319	484 361
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto)	33 484 935	33 748 166

18d. Podział portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom według rodzaju klientów

	31.12.2009	31.12.2008
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	34 591 426	34 497 245
- korporacyjnym	9 348 166	9 545 543
- indywidualnym	25 243 260	24 951 702
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	1 106 491	749 078
- utworzony na należności od klientów korporacyjnych	672 910	425 908
- utworzony na należności od klientów indywidualnych	433 581	323 170
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto)	33 484 935	33 748 166

18e. Kredyty i pożyczki udzielone klientom wg terminów zapadalności

	31.12.2009	31.12.2008
Rachunki bieżące	1 923 577	2 108 358
- do 1 miesiąca	756 200	640 257
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	924 772	599 998
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	3 449 579	3 139 664
- powyżej 1 roku do 5 lat	8 278 410	8 060 203
- powyżej 5 lat	18 804 451	19 714 947
- dla których termin zapadalności upłynął	346 654	93 719
Odsetki	107 783	140 099
Razem brutto	34 591 426	34 497 245

18f. Kredyty i pożyczki udzielone klientom wg struktury walutowej

	31.12.2009	31.12.2008
w walucie polskiej	13 903 233	12 615 523
w walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	20 688 193	21 881 722
- waluta: USD	351 264	393 277
- waluta: EUR	1 209 514	1 375 173
- waluta: CHF	18 673 217	19 464 729
- waluta: JPY	454 198	648 542
Razem brutto	34 591 426	34 497 245

18g. Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek

	01.01.2009 – 31.12.2009	01.01.2008 – 31.12.2008
Stan na początek okresu	749 078	608 389
Zmiana w wartości rezerw:	357 413	140 690
Odpisy dokonane w okresie	894 460	506 127
Wartości spisane w ciężar odpisów	-73 970	-30 036
Odwrócenie odpisów w okresie	-457 631	-363 049
Sprzedaż wierzytelności	-77	-21 856
Zmiana z tytułu różnic kursowych	-6 269	47 872
Inne	900	1 631
Stan na koniec okresu	1 106 491	749 078

18h. Należności z tytułu leasingu finansowego

	31.12.2009	31.12.2008
Należności (brutto) z tytułu leasingu finansowego	3 719 703	4 303 460
Niezrealizowane przychody finansowe	-387 197	-557 592
Należności (netto) z tytułu leasingu finansowego	3 332 506	3 745 868
Należności (brutto) z tytułu leasingu finansowego wg terminów zapadalności		
Poniżej 1 roku	1 525 466	1 546 265
Od 1 roku do 5 lat	1 876 184	2 421 778
Powyżej 5 lat	318 053	335 417
Razem	3 719 703	4 303 460
Należności (netto) z tytułu leasingu finansowego wg terminów zapadalności		
Poniżej 1 roku	1 336 886	1 330 531
Od 1 roku do 5 lat	1 726 862	2 145 926
Powyżej 5 lat	268 758	269 411
Razem	3 332 506	3 745 868

(19) INWESTYCYJNE AKTYWA FINANSOWE

19a. Inwestycyjne aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

	31.12.2009	31.12.2008
Dłużne papiery wartościowe	4 150 278	2 901 702
Papiery wartościowe Skarbu Państwa	2 462 342	2 627 891
a) bony	539 287	675 447
b) obligacje	1 923 055	1 952 444
Papiery wartościowe banku centralnego	1 499 417	167 247
a) bony	1 499 417	0
b) obligacje	0	167 247
Pozostałe papiery wartościowe:	188 519	106 564
a) notowane	55 459	15 760
b) nienotowane	133 060	90 804
Udziały i akcje w innych jednostkach	13 380	12 295
Inne instrumenty finansowe	0	0
Razem aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	4 163 657	2 913 997
Instrumenty dostępne do sprzedaży notowane na giełdzie	2 517 801	2 643 651
Instrumenty dostępne do sprzedaży nienotowane na giełdzie	1 645 857	270 346

19b. Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

	31.12.2009	31.12.2008
- o stałej stopie procentowej	3 595 623	1 320 149
- o zmiennej stopie procentowej	554 655	1 581 553
Razem	4 150 278	2 901 702

19c. Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży według terminów zapadalności

	31.12.2009	31.12.2008
- do 1 miesiąca	1 607 836	610 403
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	94 327	159 527
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	556 680	593 449
- powyżej 1 roku do 5 lat	1 888 729	1 536 918
- powyżej 5 lat	2 706	1 405
Razem	4 150 278	2 901 702

19d. Zmiana stanu inwestycyjnych aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży

	01.01.2009 – 31.12.2009	01.01.2008 – 31.12.2008
Stan na początek okresu	2 913 997	1 894 569
Zwiększenia (zakup i naliczenie odsetek i dyskonta)	26 011 722	6 325 996
Reklasyfikacja do inwestycyjnych aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	0	119 132
Zmniejszenia (sprzedaż i umorzenie)	-24 761 492	-5 440 948
Różnice z wyceny do wartości godziwej	-478	15 248
Odpisy z tytułu utraty wartości	197	0
Inne	-289	0
Stan na koniec okresu	4 163 657	2 913 997

19e. Inwestycje w jednostki podporządkowane

	31.12.2009	31.12.2008
Inwestycje w jednostki podporządkowane	12 000	5 395

Klasyfikowane jako dostępne do sprzedaży aktywa z tytułu inwestycji w jednostki podporządkowane stanowią udziały Grupy w spółkach nienotowanych na aktywnym rynku. W związku z faktem, iż wiarygodne oszacowanie wartości godziwej tych aktywów nie jest możliwe, wartość ta nie została ujawniona w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

19f. Zmiana stanu inwestycji w jednostki podporządkowane brutto

	01.01.2009 – 31.12.2009	01.01.2008 – 31.12.2008
Stan na początek okresu	16 228	15 933
- objęcie konsolidacją spółki Millennium Telecommunication Services	-394	0
- spisanie udziałów w ciężar utworzonych odpisów	-34	0
- dopłaty do kapitału	0	295
Stan na koniec okresu	15 800	16 228

19g. Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości inwestycji w jednostki podporządkowane

	01.01.2009 – 31.12.2009	01.01.2008 – 31.12.2008
Stan na początek okresu	10 833	10 833
Reklasyfikacja	-7 000	0
Stan na początek okresu po reklasyfikacji	3 833	0
Wykorzystanie odpisów	-33	0
Stan na koniec okresu	3 800	10 833

(20) **NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU ZAKUPIONYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH Z OTRZYMANYM PRZYRZECZENIEM ODKUPU**

20. Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu

	31.12.2009	31.12.2008
a) od banków	208 746	0
b) od klientów	0	61 272
c) odsetki	35	10
Razem	208 781	61 282

(21) RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

21a. Rzeczowe aktywa trwałe

	31.12.2009	31.12.2008
Środki trwałe:	335 500	355 807
- grunty	12 048	1 467
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	193 422	202 730
- urządzenia techniczne i maszyny	77 835	83 827
- środki transportu	23 103	30 775
- inne środki trwałe	29 092	37 008
Środki trwałe w budowie	11 137	29 204
Zaliczki na środki trwałe w budowie	34	0
Razem	346 671	385 011

21b. Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych (wg grup rodzajowych) za okres 01.01.2009 – 31.12.2009

	grunty	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie i zaliczki	RAZEM
a) wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	1 970	400 139	295 667	44 773	108 642	29 204	880 395
b) zwiększenia (z tytułu)	10 720	56 473	20 451	1 112	4 662	16 403	109 821
- zakup	10 700	50 098	7 490	1 046	2 159	10 421	81 913
- przejęcie ze środków trwałych w budowie	20	5 313	12 115	0	2 181	0	19 629
- utworzenie rezerw	0	0	0	0	0	5 232	5 232
- inne	0	1 062	846	66	322	750	3 047
c) zmniejszenia (z tytułu)	11	46 528	16 344	9 501	9 369	34 436	116 188
- sprzedaż	2	45 403	5 249	7 169	7 068	182	65 073
- likwidacja	0	8	10 751	0	1 342	0	12 101
- rozliczenie środków trwałych w budowie	0	0	0	0	0	20 454	20 454
- wykorzystanie rezerwy	0	0	0	0	0	12 020	12 020
- inne	9	1 117	344	2 332	959	1 780	6 541
d) wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	12 679	410 084	299 774	36 384	103 935	11 171	874 028
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	0	172 104	211 840	13 998	68 883	0	466 825
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	0	20 264	10 086	-716	3 313	0	32 947
- odpis bieżący (RZiS)	0	31 024	24 739	5 913	11 267	0	72 942
- zmniejszenia z tytułu sprzedaży	0	-10 973	-4 578	-5 792	-6 309	0	-27 653
- zmniejszenia z tytułu likwidacji	0	-5	-10 473	0	-1 294	0	-11 772
- inne	0	218	399	-836	-351	0	-570
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	0	192 368	221 926	13 282	72 196	0	499 772
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	503	25 305	0	0	2 751	0	28 559
- zwiększenie	128	389	12	0	114	0	646
- zmniejszenie	0	1 400	0	0	217	0	1 620
i) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	631	24 294	12	0	2 648	0	27 585
j) wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	12 048	193 422	77 835	23 102	29 092	11 171	346 671

21c. Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych (wg grup rodzajowych) za okres 01.01.2008 – 31.12.2008

	grunty	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie i zaliczki	RAZEM
a) wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	2 056	391 011	284 453	38 727	114 289	39 224	869 760
b) zwiększenia (z tytułu)	26	43 633	52 185	12 983	20 459	57 004	186 290
- zakup	0	22 122	17 917	12 933	8 647	40 980	102 599
- przejęcie ze środków trwałych w budowie	25	20 708	33 140	50	10 621	0	64 544
- utworzenie rezerw	0	0	0	0	0	16 013	16 013
- inne	1	803	1 128	0	1 191	11	3 134
c) zmniejszenia (z tytułu)	112	34 505	40 971	6 937	26 106	67 024	175 655
- sprzedaż	99	19 344	8 087	6 327	20 865	63	54 785
- likwidacja	3	1 805	19 415	43	4 132	0	25 398
- rozliczenie środków trwałych w budowie	0	0	0	0	0	64 554	64 554
- przeniesienie umorzenia**	0	2 454	11 414	0	1 033	0	14 901
- inne	10	10 902*	2 055	567	76	2 407	16 017
d) wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	1 970	400 139	295 667	44 773	108 642	29 204	880 395
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	0	169 685	232 082	13 551	83 118	0	498 436
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	0	2 419	-20 242	447	-14 235	0	-31 611
- odpis bieżący (RZiS)	0	23 519	20 344	6 490	11 924	0	62 277
- zmniejszenia z tytułu sprzedaży	0	-13 343	-7 769	-5 958	-19 528	0	-46 598
- zmniejszenia z tytułu likwidacji	0	-1 460	-19 348	-6	-3 969	0	-24 783
- przeniesienie umorzenia**	0	-2 454	-11 414	0	-1 033	0	-14 901
- inne	0	-3 843	-2 055	-79	-1 629	0	-7 606
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	0	172 104	211 840	13 998	68 883	0	466 825
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	503	30 041	0	0	3 474	0	34 018
- zwiększenie	0	0	0	0	738	0	738
- zmniejszenie	0	4 736	0	0	1 461	0	6 197
i) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	503	25 305	0	0	2 751	0	28 559
j) wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	1 467	202 730	83 827	30 775	37 008	29 204	385 011

* Na pozycję inne zmniejszenia składa się w głównej mierze spisanie rozpoznanych w roku 2007 nakładów na koszty demontażu i usunięcia składników aktywów wynikających ze zrealizowanej w 2008 r. zmiany siedziby Centrali Banku.

** W ramach dostosowywania ewidencji do wymogów MSSF Bank skorygował wartość stanu początkowego części nabytych środków trwałych do wartości netto.

(22) WARTOŚCI NIEMATERIALNE

22a. Wartości niematerialne

	31.12.2009	31.12.2008
- koncesje, patenty, licencje, know how i podobne wartości, w tym:	22 816	21 837
- oprogramowanie komputerowe	22 816	21 837
- zaliczki na wartości niematerialne	5	0
Wartości niematerialne, razem	22 821	21 837

22b. Zmiana stanu wartości niematerialnych (wg grup rodzajowych) za okres 01.01.2009 – 31.12.2009

	koszty zakończonych prac rozwojowych	koncesje, patenty, licencje, know how i podobne wartości, w tym: oprogramowanie komputerowe	inne wartości niematerialne	zaliczki na wartości niematerialne	RAZEM	
a) wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	23	403 726	193 606	4	0	403 753
b) zwiększenia (z tytułu)	0	7 959	7 958	0	5	7 964
- zakup	0	1 214	1 214	0	5	1 219
- przejęcie z inwestycji i zaliczek	0	825	825	0	0	825
- nakłady na wartości niematerialne	0	2 688	2 688	0	0	2 688
- inne	0	3 232	3 231	0	0	3 232
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	275	275	0	0	275
- sprzedaż	0	0	0	0	0	0
- inne	0	275	275	0	0	275
d) wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	23	411 410	201 289	4	5	411 442
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	23	381 890	171 770	4	0	381 916
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	0	6 704	6 704	0	0	6 704
- odpis bieżący (RZiS)	0	6 704	6 704	0	0	6 704
- inne	0	0	0	0	0	0
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	23	388 594	178 474	4	0	388 621
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	0	0	0	0	0
i) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0	0	0	0	0
j) wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	0	22 816	22 816	0	5	22 821

22c. Zmiana stanu wartości niematerialnych (wg grup rodzajowych) za okres 01.01.2008 - 31.12.2008

	koszty zakończonych prac rozwojowych	koncesje, patenty, licencje, know how i podobne wartości, w tym: oprogramowanie komputerowe	inne wartości niematerialne	zaliczki na wartości niematerialne	RAZEM	
a) wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	25	405 517	195 397	4	5 405 551	
b) zwiększenia (z tytułu)	0	11 833	11 833	0	305 12 138	
- zakup	0	2 300	2 300	0	142 2 442	
- przejęcie z inwestycji i zaliczek	0	321	321	0	0 321	
- nakłady na wartości niematerialne	0	3 370	3 370	0	0 3 370	
- inne	0	5 842	5 842	0	163 6 005	
c) zmniejszenia (z tytułu)	2	13 624	13 624	0	310 13 936	
- sprzedaż	0	0	0	0	0 0	
- likwidacja		13 599	13 599			13 599
- inne	2	25	25	0	310	337
d) wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	23	403 726	193 606	4	0 403 753	
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	25	387 360	177 240	4	0 387 389	
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	-2	-5 470	-5 470	0	0 -5 473	
- odpis bieżący (RZiS)	0	8 150	8 151	0	0 8 150	
- likwidacja		-13 599	-13 599			-13 599
- inne	-2	-21	-22	0	0	-24
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	23	381 890	171 770	4	0 381 916	
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	0	0	0	0 0	
i) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0	0	0	0 0	
j) wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	0	21 837	21 837	0	0 21 837	

(23) AKTYWA TRWAŁE DO ZBYCIA

23a. Aktywa trwałe do zbycia za okres 01.01.2009 – 31.12.2009

	grunty	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	RAZEM
a) wartość na początek okresu	224	963	402	148	0	1 737
b) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	-67	-151	-402	-6	0	-626
c) wartość aktywów trwałych do zbycia netto na początek okresu	156	812	0	142	0	1 111
d) zmiany wartości w okresie, w tym:	0	-261	0	0	0	-261
- sprzedaż aktywów trwałych do zbycia	0	-261	0	0	0	-261
e) wartość na koniec okresu	224	702	402	148	0	1 476
f) zmiana odpisów z tytułu utraty wartości w okresie, w tym:	0	19	0	0	0	19
- sprzedaż aktywów trwałych do zbycia	0	19	0	0	0	19
g) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	-67	-132	-402	-6	0	-607
h) wartość aktywów trwałych do zbycia netto na koniec okresu	156	571	0	142	0	869

23b. Aktywa trwałe do zbycia za okres 01.01.2008 - 31.12.2008

	grunty	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	RAZEM
a) wartość na początek okresu	350	1 911	240	148	0	2 649
b) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	-349	-482	-240	-6	0	-1 077
c) wartość aktywów trwałych do zbycia netto na początek okresu	0	1 429	0	142	0	1 571
d) zmiany wartości w okresie, w tym:	-126	-948	162	0	0	-912
- sprzedaż aktywów trwałych do zbycia	-111	-847	-38	0	0	-996
e) wartość na koniec okresu	224	963	402	148	0	1 737
f) zmiana odpisów z tytułu utraty wartości w okresie, w tym:	282	331	-162	0	0	451
- sprzedaż aktywów trwałych do zbycia	64	450	22	0	0	536
g) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	-67	-151	-402	-6	0	-626
h) wartość aktywów trwałych do zbycia netto na koniec okresu	156	812	0	142	0	1 111

(24) AKTYWA Z TYTUŁU PODATKU ODROZCZONEGO**24a. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego**

	31.12.2009			31.12.2008		
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	52 402	-58 349	-5 947	23 372	-75 338	-51 966
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	176 595	-146 476	30 119	555 120	-514 175	40 945
Niezrealizowane należności/ zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	100 119	-112 765	-12 646	211 605	-204 374	7 231
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	76 249	-83 675	-7 426	70 290	-106 162	-35 872
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	178	-20 958	-20 780	1 651	-26 992	-25 341
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	2 219	-9 038	-6 819	0	-18 283	-18 283
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	138 535	0	138 535	92 100	0	92 100
Świadczenia pracownicze	8 572	0	8 572	18 617	0	18 617
Rezerwy na koszty	4 978	0	4 978	6 661	0	6 661
Wycena aktywów inwestycyjnych oraz zabezpieczenia środków pieniężnych odniesiona na kapitał z aktualizacji wyceny	0	-2 627	-2 627	0	-9 439	-9 439
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	11 318	0	11 318	10 512	0	10 512
Pozostałe	9 531	-6 483	3 048	24 077	-7 989	16 088
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	580 696	-440 371	140 325	1 014 005	-962 752	51 253

24b. Zmiany z tytułu różnic przejściowych

	31.12.2008	Korekty bilansu otwarcia	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitały	31.12.2009
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	-51 966		46 019		-5 947
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	40 945		-10 826		30 119
Niezrealizowane należności/ zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	7 231		-19 877		-12 646
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	-35 872		28 446		-7 426
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	-25 341		4 561		-20 780
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	-18 283		11 464		-6 819
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	92 100		46 435		138 535
Świadczenia pracownicze	18 617		-10 045		8 572
Rezerwy na przyszłe koszty	6 661		-1 683		4 978
Wycena aktywów inwestycyjnych oraz zabezpieczenia środków pieniężnych odniesiona na kapitał z aktualizacji wyceny	-9 439			6 812	-2 627
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	10 512		806		11 318
Pozostałe	16 088	-20 622*	7 582		3 048
Razem	51 253	-20 622	102 882	6 812	140 325

* W oparciu o otrzymaną indywidualną interpretację przepisów prawa podatkowego Ministra Finansów, Bank dokonał zmiany zasad opodatkowania transakcji IRS, w efekcie czego powstała konieczność korekt zeznań podatkowych CIT-8 za lata ubiegłe.

24c. Zmiany z tytułu różnic przejściowych

	31.12.2007	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitały	31.12.2008
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	45 822	-97 788		-51 966
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	-29 266	70 211		40 945
Niezrealizowane należności/ zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	20 127	-12 896		7 231
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	-59 221	23 349		-35 872
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	-23 218	-2 123		-25 341
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	-12 770	-5 513		-18 283
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	78 391	13 709		92 100
Świadczenia pracownicze	18 796	-179		18 617
Rezerwy na przyszłe koszty	5 926	735		6 661
Wycena aktywów inwestycyjnych oraz zabezpieczenia środków pieniężnych odniesiona na kapitał z aktualizacji wyceny	643		-10 082	-9 439
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	15 614	-5 102		10 512
Pozostałe	12 763	3 325		16 088
Razem	73 609	-12 276	-10 082	51 253

24d. Zmiany podatku odroczonego

	01.01.2009 – 31.12.2009	01.01.2008 – 31.12.2008
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	46 019	-97 788
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	-10 826	70 211
Niezrealizowane należności/ zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	-19 877	-12 896
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	28 446	23 349
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	4 561	-2 123
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	11 464	-5 513
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	46 435	13 709
Świadczenia pracownicze	-10 045	-179
Rezerwy na przyszłe koszty	-1 683	735
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	806	-5 102
Pozostałe	7 582	3 325
Zmiany z tytułu podatku odroczonego odniesione na wynik	102 882	-12 276
Wycena aktywów inwestycyjnych oraz zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych odniesiona na kapitał z aktualizacji wyceny	6 812	-10 082

24e. Kwota ujemnych różnic przejściowych, w związku z którymi nie ujęto w bilansie składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Rok wygaśnięcia różnic przejściowych	31.12.2009	31.12.2008
Bezterminowo	9 612	9 612
Razem	9 612	9 612

Wartość ujemnych różnic przejściowych prezentowana w powyższej tabeli została przeliczona obowiązującą stopą podatkową.

Bazując na zapisach MSR 12 Grupa dokonała kompensaty aktywa z tytułu podatku odroczonego z rezerwami z tytułu podatku odroczonego. W związku z faktem, że Grupa nie tworzy w świetle obowiązujących przepisów prawa grupy podatkowej, niniejsza kompensata została dokonana na poziomie poszczególnych podmiotów objętych konsolidacją.

Grupa nie posiada statusu podatkowej grupy kapitałowej w rozumieniu ustawy o CIT i każda z objętych konsolidacją spółek, funkcjonuje jako odrębny podatnik. W efekcie straty podatkowe, ulgi i wszelkiego typu przewidziane przez przepisy pomniejszenia podatku dochodowego, występujące (wygenerowane) w jednej spółce, nie mogą pomniejszać zobowiązań podatkowych innej spółki objętej konsolidacją.

	31.12.2009	31.12.2008
Aktywa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	140 325	51 253
Rezerwa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	-
RAZEM	140 325	51 253

(25) POZOSTAŁE AKTYWA

25. Pozostałe aktywa

	31.12.2009	31.12.2008
Koszty do rozliczenia w czasie	34 665	42 660
Dochody do otrzymania	5 829	3 145
Konta z tytułu rozliczeń międzybankowych	24	525
Konta rozliczeniowe z tytułu transakcji na instrumentach finansowych	12 099	10 482
Należności od dłużników różnych	57 697	48 901
Rozrachunki publiczno-prawne, w tym:	22 929	34 850
- z tytułu należności od Urzędu Skarbowego z tyt. Art. 38 a CIT	0	9 022
- z tytułu korekty rozliczeń podatku od towarów i usług	12 689	0
Prawo wieczystego użytkowania gruntu	0	5 155
Rozrachunki z tytułu działalności Millennium Dom Maklerski S.A.	72 098	56 247
Pozostałe	5 814	4 561
Razem pozostałe aktywa, brutto	211 155	206 526
Rezerwy	-11 204	-11 176
Razem pozostałe aktywa, netto	199 951	195 350

(26) ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW

26a. Zobowiązania wobec banków

	31.12.2009	31.12.2008
W rachunku bieżącym	45 670	70 571
Depozyty terminowe	2 221 768	35 482
Otrzymane kredyty i pożyczki	2 625 839	2 937 280
Odsetki	16 093	17 217
Razem	4 909 370	3 060 550

Wzrost stanu zobowiązań wobec banków, wyrażonych w euro w roku 2009, był w głównej mierze efektem zawarcia przez Bank następujących umów:

- Ø W dniu 16 marca 2009 roku zawarta została umowa pomiędzy Bankiem Millennium S.A. oraz Banco Comercial Portugues S.A., w sprawie zaciągnięcia przez Bank średnioterminowej pożyczki, opiewającej na kwotę 200 mln EUR, z przeznaczeniem na ogólne finansowanie działalności. Oprocentowanie pożyczki oparte jest na zmiennej stawce EURIBOR, powiększonej o uzgodnioną w umowie marżę. Spłata pożyczki ma nastąpić w kwietniu 2011 roku.
- Ø W dniu 30 listopada 2009 r. zawarta została umowa pomiędzy Bankiem oraz Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju (EBOiR), w sprawie zaciągnięcia przez Bank od EBOiR średnioterminowej pożyczki opiewającej na kwotę 100 mln EUR, stanowiącą w dniu zawarcia umowy równowartość ponad 400 mln PLN. Środki pozyskane w ramach pożyczki przeznaczone zostaną na zwiększenie możliwości finansowania przez Bank klientów sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Oprocentowanie pożyczki oparte jest na zmiennej stawce EURIBOR, powiększonej o uzgodnioną w umowie marżę. Ostateczna spłata pożyczki nastąpi w okresie 5 lat od daty zawarcia umowy.

Dodatkowo na dzień 31 grudnia 2009 r. czynnych było kilka transakcji „money market” zawartych przez Departament Skarbu Banku a Banco Comercial Portugues S.A., obejmujących krótkoterminowe depozyty, przyjęte od Banco Comercial Portugues S.A. w oparciu o standardy i procedury międzybankowego rynku pieniężnego. Łączna nominalna kwota w/w transakcji depozytowych wynosiła w przedmiotowej dacie 500 mln EUR.

Spadek stanu zobowiązań wobec banków, wyrażonych we frankach szwajcarskich w roku 2009, wynikał głównie ze spłaty zawartej przez Bank pożyczki konsorcjalnej zaciągniętej w roku 2006 opiewającej na kwotę 555 mln CHF. Zgodnie z warunkami przedmiotowej umowy spłata pożyczki została dokonana w listopadzie 2009 roku.

26b. Zobowiązania wobec banków wg terminów zapadalności

	31.12.2009	31.12.2008
Rachunki bieżące	45 670	70 570
- do 1 miesiąca	988 904	26 816
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	1 232 826	8 490
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	1 050 906	1 554 952
- powyżej 1 roku do 5 lat	1 232 460	1 066 338
- powyżej 5 lat	342 511	316 167
Odsetki	16 093	17 217
Razem	4 909 370	3 060 550

Saldo zobowiązań wobec Banków o terminie zapadalności powyżej 5 lat wynika z zawartej przez Bank w latach ubiegłych strukturyzowanej długoterminowej umowy z jednym kontrahentem. Umowa ta skutkowała jednoczesnym zaciągnięciem kredytu przez Bank oraz nabyciem zerokuponowych papierów wartościowych kontrahenta i dokonaniem przez Bank przedpłaty (zdyskontowanych) odsetek od kredytu za 10 ostatnich lat z góry.

26c. Zobowiązania wobec banków wg struktury walutowej

	31.12.2009	31.12.2008
w walucie polskiej	505 897	393 964
w walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	4 403 473	2 666 586
- waluta: USD	7	0
- waluta: EUR	4 070 889	770 400
- waluta: CHF	332 577	1 896 186
Razem	4 909 370	3 060 550

(27) ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE WYCENIANE DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT (PRZEZNACZONE DO OBROTU)**27. Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)**

	31.12.2009	31.12.2008
Ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych	582 002	4 372 276
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	100 201	27 222
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	682 203	4 399 498

Podział ujemnej wyceny instrumentów pochodnych na poszczególne typy instrumentów został zaprezentowany w nocie **(16)**

(28) INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIECZAJĄCE

Informacje zamieszczono w nocie **(17) INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIECZAJĄCE**

(29) ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW

29a. Zobowiązania wobec klientów wg struktury rodzajowej

	31.12.2009	31.12.2008
Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	19 583 888	19 238 111
Rachunki bieżące	5 442 404	2 918 109
Depozyty terminowe	13 673 853	15 931 154
Inne	125 565	155 430
Naliczone odsetki	342 066	233 418
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	9 841 049	10 733 056
Rachunki bieżące	2 384 458	2 499 182
Depozyty terminowe	7 196 292	7 742 361
Inne	224 316	377 928
Naliczone odsetki	35 983	113 585
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	2 133 727	1 731 112
Rachunki bieżące	954 505	1 054 587
Depozyty terminowe	1 161 374	662 581
Inne	14 923	10 951
Naliczone odsetki	2 925	2 993
Razem	31 558 664	31 702 279

29b. Zobowiązania wobec klientów wg terminów zapadalności

	31.12.2009	31.12.2008
Rachunki bieżące	8 781 367	6 336 162
- do 1 miesiąca	10 613 734	10 386 329
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	6 301 080	6 115 505
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	5 435 236	8 116 595
- powyżej 1 roku do 5 lat	46 115	397 687
- powyżej 5 lat	158	5
Odsetki	380 974	349 996
Razem	31 558 664	31 702 279

29c. Zobowiązania wobec klientów wg struktury walutowej

	31.12.2009	31.12.2008
w walucie polskiej	29 840 293	29 439 618
w walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	1 718 371	2 262 661
- waluta: USD	601 852	927 095
- waluta: EUR	1 028 247	1 239 761
- waluta: GBP	68 934	78 132
- waluta: CHF	16 185	14 271
pozostałe waluty (w tys. zł)	3 153	3 402
Razem	31 558 664	31 702 279

(30) ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU SPRZEDANYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH Z UDZIELONYM PRZYRZECZENIEM ODKUPU

30. Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu

	31.12.2009	31.12.2008
a) od Banku Centralnego	481 372	1 149 723
b) od pozostałych banków	1 106 704	9 991
c) od klientów	750 196	336 360
d) odsetki	4 412	5 988
Razem	2 342 684	1 502 062

(31) ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

31a. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

	31.12.2009	31.12.2008
Wyemitowane obligacje i bony dłużne	1 024 335	917 094
Odsetki	0	0
Razem	1 024 335	917 094

31b. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

	31.12.2009	31.12.2008
- do 1 miesiąca	0	0
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	28 520	10 644
- powyżej 1 roku do 5 lat	233 946	102 563
- powyżej 5 lat	761 078	802 569
Odsetki	791	1 318
Razem	1 024 335	917 094

31c. Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

	01.01.2009 – 31.12.2009	01.01.2008 – 31.12.2008
Stan na początek okresu	917 094	851 474
Zwiększenia, z tytułu:	184 655	227 018
- emisja obligacji w ramach transakcji sekurytyzacji portfela należności leasingowych	0	85 451
- emisja obligacji Banku	183 864	136 509
- naliczenie odsetek	791	5 058
Zmniejszenia, z tytułu:	-77 414	-161 398
- wykup obligacji w ramach transakcji sekurytyzacji portfela należności leasingowych	-42 809	0
- wykup krótkoterminowych obligacji przez podmiot zależny	0	-138 096
- wykup obligacji Banku	-34 605	-23 302
Stan na koniec okresu	1 024 335	917 094

31d. Dłużne papiery wartościowe wg rodzaju

Wg stanu na 31.12.2009	Wartość bilansowa	Warunki oprocentowania*	Termin wykupu	Rynek notowań
BM_2010/06	3 933		2010-06-02	
BM_2010/07	8 281	-	2010-07-07	-
BM_2010/07A	6 590	-	2010-07-19	-
BM_2010/09,A	3 328	-	2010-09-06,07	-
BM_2010/12	5 492	-	2010-12-03	-
BM_2010/12A	896	-	2010-12-06	-
BM_2011/02	2 627	-	2011-02-25	-
BM_2011/03,04A	9 615	-	2011-03-31,04-01	-
BM_2011/03_1,2	7 495	-	2011-03-14,15	-
BM_2011/04	7 144	-	2011-04-15	-
BM_2011/05	8 738	-	2011-05-12	-
BM_2011/05A	6 695	-	2011-05-31	-
BM_2011/10	7 871	-	2011-10-04	-
BM_2011/10A	7 114	-	2011-10-04	-
BM_2011/10B	4 610	-	2011-10-05	-
BM_2011/11,A	11 122	-	2011-11-07,08	-
BM_2012/01	5 904	-	2012-01-03	-
BM_2012/01A	6 683	-	2012-01-04	-
BM_2012/01B,C	10 545	-	2012-01-10,12	-
BM_2012/02	7 456	-	2012-02-02	-
BM_2012/04	8 258	-	2012-04-10	-
BM_2012/05	2 741	-	2012-05-09	-
BM_2012/06	4 600	-	2012-06-11	-
BM_2012/07,A	17 983	-	2012-07-06,09	-
BM_2012/08	5 543	-	2012-08-08	-
BM_2012/08A	9 121	-	2012-08-08	-
BM_2012/09,A,B	12 051	-	2012-09-06,07,10	-
BM_2012/09C,D,E	11 395	-	2012-09-10,11,12	-
BM_2012/11,A	13 591	-	2012-11-06,07	-
BM_2012/11B,C	4 262	-	2012-11-02,05	-
BM_2012/12,A,B	20 323	-	2012-12-10,11,12	-
BM_2013/10,A	9 131	-	2013-10-07,08	-
BM_2014/01,A	11 328	-	2014-01-06,07	-

* - W przypadku obligacji własnych wyemitowanych przez Bank formuła naliczania odsetek zakłada ich kalkulację w oparciu o stany indeksów bazowych w dacie zapadalności.

Obligacje wyemitowane w procesie sekurytyzacji portfela należności leasingowych:

Orchis Sp. z o.o. - Senior Bond	306 127	4,02%	20.12.2016	-
Orchis Sp. z o.o. - Senior Bond	420 413	4,02%	20.12.2016	-
Orchis Sp. z o.o. - Mezzanine Bond	35 329	5,91%	20.12.2016	-

31e. Dłużne papiery wartościowe wg rodzaju

Wg stanu na 31.12.2008	Wartość bilansowa	Warunki oprocentowania*	Termin wykupu	Rynek notowań
BM_2009/10,A	10 644	-	08-13.10.2009	-
BM_2010/07	9 721	-	07.07.2010	-
BM_2010/07A	6 737	-	19.07.2010	-
BM_2010/09,A	4 108	-	06-07.09.2010	-
BM_2010/12	7 311	-	03.12.2010	-
BM_2010/12A	911	-	06.12.2010	-
BM_2011/02	3 145	-	25.02.2011	-
BM_2011/03_1,2	8 905	-	14-15.03.2011	-
BM_2011/04	7 992	-	15.04.2011	-
BM_2011/05	8 642	-	12.05.2011	-
BM_2011/05A	6 764	-	31.05.2011	-
BM_2011/11,A	12 869	-	07-08.11.2011	-
BM_2012/01	5 671	-	03.01.2012	-
BM_2012/01A	6 564	-	04.01.2012	-
BM_2012/04	8 135	-	10.04.2012	-
BM_2012/06	5 088	-	11.06.2012	-

* - W przypadku obligacji własnych wyemitowanych przez Bank formuła naliczania odsetek zakłada ich kalkulację w oparciu o stany indeksów bazowych w dacie zapadalności.

Obligacje wyemitowane w procesie sekurytyzacji portfela należności leasingowych:

Orchis Sp. z o.o. - Senior Bond	347 870	5,87%	20.12.2016	-
Orchis Sp. z o.o. - Senior Bond	420 667	5,87%	20.12.2016	-
Orchis Sp. z o.o. - Mezzanine Bond	35 350	7,76%	20.12.2016	-

(32) REZERWY

32a. Rezerwy

	31.12.2009	31.12.2008
Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe	18 383	16 433
Rezerwa na roszczenia sporne	6 194	17 448
Razem	24 577	33 881

32b. Zmiana stanu rezerw

	01.01.2009 – 31.12.2009	01.01.2008 - 31.12.2008
<i>Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe</i>		
Stan na początek okresu	16 433	12 351
Utworzenie rezerw	14 990	20 047
Rozwiązanie rezerw	-12 810	-16 056
Sprzedaż wierzytelności	0	-120
Różnice kursowe	-230	211
Stan na koniec okresu	18 383	16 433
<i>Rezerwa na roszczenia sporne</i>		
Stan na początek okresu	17 448	22 309
Utworzenie rezerw	2 850	2 383
Rozwiązanie rezerw	-13 746	-1 592
Wykorzystanie rezerw	-358	-5 752
Inne	0	100
Stan na koniec okresu	6 194	17 448

(33) REZERWA NA ODROZONY PODATEK DOCHODOWY

	31.12.2009	31.12.2008
33. Rezerwa na odroczony podatek dochodowy	0	0

(34) POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA

34a. Pozostałe zobowiązania

	31.12.2009	31.12.2008
Krótkoterminowe	467 986	500 941
Koszty do zapłacenia - premie, wynagrodzenia	31 953	81 719
Koszty do zapłacenia - pozostałe	50 024	91 181
Konta z tytułu rozliczeń międzybankowych	75 299	100 453
Konta rozliczeniowe z tytułu transakcji na instrumentach finansowych	0	0
Wierzyciele różni	108 098	95 090
Zobowiązania wobec budżetu	32 659	13 587
Przychody przyszłych okresów	40 812	24 729
Rezerwy na niewykorzystane urlopy	6 750	10 664
Rozrachunki z tytułu działalności Millennium Dom Maklerski S.A.	66 313	48 523
Pozostałe	56 077	34 995
Długoterminowe	45 981	31 870
Rezerwy na odprawy emerytalne	6 448	6 210
Przychody przyszłych okresów	14 486	1 285
Pozostałe	25 047	24 375
Razem	513 967	532 813

34b. Zmiana stanu rezerw na niewykorzystane urlopy

	01.01.2009 – 31.12.2009	01.01.2008 – 31.12.2008
Stan na początek okresu	10 664	14 530
Utworzenie/Odwrócenie rezerw	-2 967	-1 530
Wykorzystanie/Reklasyfikacja rezerw	-947	-2 337
Stan na koniec okresu	6 750	10 664

34c. Zmiana stanu rezerw na odprawy emerytalne

	01.01.2009 – 31.12.2009	01.01.2008 – 31.12.2008
Stan na początek okresu	6 210	6 143
Utworzenie/Odwrócenie rezerw	685	407
Wykorzystanie/Reklasyfikacja rezerw	-446	-341
Stan na koniec okresu	6 448	6 210

(35) ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE

35a. Zobowiązania podporządkowane

	31.12.2009	31.12.2008
Waluta pożyczki	EUR	EUR
Wartość pożyczki w walucie	230 000	230 000
Wartość pożyczki w PLN	944 886	959 652
Warunki oprocentowania	80 mln EUR - 2,872% 150 mln EUR - 2,497%	80 mln EUR - 4,966% 150 mln EUR - 4,702%
Termin wymagalności	80 mln EUR - 12.12.2011 150 mln EUR - 20.12.2017	80 mln EUR - 12.12.2011 150 mln EUR - 20.12.2017
Odsetki	909	1 768
Stan bilansowy zobowiązań podporządkowanych	945 795	961 420

35b. Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych

	01.01.2009 – 31.12.2009	01.01.2008 – 31.12.2008
Stan na początek okresu	961 420	826 035
Zwiększenia, z tytułu:	39 216	192 663
- różnice kursowe	0	135 662
- naliczenie odsetek	39 216	57 001
Zmniejszenia, z tytułu:	-54 841	-57 278
- spłata odsetek	-40 168	-57 278
- różnice kursowe	-14 673	0
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	945 795	961 420

W trakcie 2009 i 2008 roku Grupa nie odnotowała żadnych opóźnień w płatności rat kapitałowych lub odsetkowych, ani nie naruszyła żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań podporządkowanych.

(36) KAPITAŁ WŁASNY

36a. KAPITAŁ ZAKŁADOWY

Kapitał podstawowy Banku Millennium S.A. (stanowiący jednocześnie kapitał podstawowy Grupy) wynosi 849 181 744 zł i dzieli się na 849 181 744 akcji o wartości nominalnej 1 zł każda, co prezentuje poniższa tabela.

KAPITAŁ ZAKŁADOWY

Wartość nominalna jednej akcji = 1 zł.

Seria / emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania	Liczba akcji	Wartość serii / emisji	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy
A	imienne założycielskie	x2 co do głosu	106 850	106 850	gotówka	30.06.1989	30.06.1989
B1	imienne zwykłe		150 000	150 000	gotówka	13.06.1990	01.01.1990
B2	imienne zwykłe		150 000	150 000	gotówka	13.12.1990	01.01.1990
C	na okaziciela zwykłe		4 693 150	4 693 150	gotówka	17.05.1991	01.01.1991
D1	na okaziciela zwykłe		1 700 002	1 700 002	gotówka	31.12.1991	01.01.1992
D2	na okaziciela zwykłe		2 611 366	2 611 366	gotówka	31.01.1992	01.01.1992
D3	na okaziciela zwykłe		1 001 500	1 001 500	gotówka	10.03.1992	01.01.1992
E	na okaziciela zwykłe		6 000 000	6 000 000	gotówka	28.05.1993	01.01.1992
F	na okaziciela zwykłe		9 372 721	9 372 721	gotówka	10.12.1993	01.01.1993
G	na okaziciela zwykłe		8 000 000	8 000 000	gotówka	30.05.1994	01.10.1993
H	na okaziciela zwykłe		7 082 129	7 082 129	gotówka	24.10.1994	01.10.1994
Podwyższenie wart. nominalnej akcji z 1 do 4 PLN				122 603 154	kapitał zapasowy	24.11.1994	
Split akcji w stosunku 1:4			122 603 154			5.12.1994	
I	na okaziciela zwykłe		65 000 000	65 000 000	gotówka	12.08.1997	01.10.1996
J	na okaziciela zwykłe		196 120 000	196 120 000	kapitały Banku Gdańskiego S.A.	12.09.1997	01.10.1996
K	na okaziciela zwykłe		424 590 872	424 590 872	gotówka	31.12.2001	01.01.2001
Liczba akcji razem			849 181 744				
Kapitał akcyjny razem				849 181 744			

W okresie sprawozdawczym nie były dokonywane konwersje akcji z imiennych na okaziciela. Liczba akcji imiennych wg stanu na dzień 31.12.2009 r. wynosiła 109 356, z czego 62 200 akcji to akcje założycielskie, uprzywilejowane w ten sposób, że jedna akcja daje prawo do dwóch głosów na Walnym Zgromadzeniu.

W dniu 3 grudnia 2009 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Banku Millennium S.A. podjęło uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Banku o kwotę nie niższą niż 1 zł do kwoty nie wyższej niż 1.274.181.744 zł poprzez emisję nie mniej niż 1, ale nie więcej niż 425.000.000 akcji zwykłych na okaziciela serii L o wartości nominalnej 1 zł każda. Emisja akcji serii L nastąpi w formie subskrypcji zamkniętej w rozumieniu art. 431 § 2 pkt 2 KSH przeprowadzanej w drodze oferty publicznej w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych.

W dniu 13 stycznia 2010 roku, działając zgodnie z § 2 uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Banku oraz zmiany Statutu Banku, Zarząd Banku ustalił cenę emisyjną jednej akcji serii L na 2,90 złotych oraz ostateczną liczbę oferowanych akcji serii L na 363 935 033.

Informacja o objęciu przez inwestorów 100% akcji serii L została zamieszczona w Rozdziale XXI. „Istotne wydarzenia pomiędzy datą, na którą sporządzono raport finansowy a datą jego publikacji” niniejszego sprawozdania.

Z uwagi na fakt, że Bank jest spółką publiczną, której akcje znajdują się w obrocie na rynku podstawowym GPW, Bank nie posiada szczegółowych informacji na temat struktury akcjonariatu aktualnej na 31 grudnia 2009 roku. Informacje na temat struktury akcjonariatu Banku zostały podane w oparciu o informacje przekazane przez znacznych akcjonariuszy Banku w trybie art. 69 Ustawy o Ofercie Publicznej lub podane do publicznej wiadomości w inny sposób przewidziany przepisami prawa.

Najwięksi akcjonariusze jednostki dominującej Grupy – Banku (powyżej 5% udział w głosach WZA) przedstawiali się następująco:

Akcjonariusze według stanu na 31.12.2009 r.

<i>Akcjonariusz</i>	<i>Ilość akcji</i>	<i>% udział w kapitale zakładowym</i>	<i>Ilość głosów</i>	<i>% udział w głosach na WZA</i>
Banco Comercial Portugues S.A.	556 325 794	65,51	556 325 794	65,51
AVIVA Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK	69 568 623	8,19	69 568 623	8,19

Akcjonariusze według stanu na 31.12.2008 r.

<i>Akcjonariusz</i>	<i>Ilość akcji</i>	<i>% udział w kapitale zakładowym</i>	<i>Ilość głosów</i>	<i>% udział w głosach na WZA</i>
Banco Comercial Portugues S.A.	556 325 794	65,51	556 325 794	65,51
AVIVA Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK	62 200 437	7,32	62 200 437	7,32

Zgodnie z wymogami MSSF 1 (Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy) Grupa Kapitałowa ma obowiązek zastosować do sporządzania sprawozdań finansowych MSR 29 (Sprawozdawczość finansowa w warunkach hiperinflacji) retrospektywnie.

Na podstawie paragrafu 24 MSR 29 „Sprawozdawczość finansowa w warunkach hiperinflacji” składniki kapitału własnego (za wyjątkiem zysków zatrzymanych oraz wszelkich nadwyżek z aktualizacji wyceny aktywów) powinny zostać przekształcone przy zastosowaniu ogólnego indeksu cen, poczynwszy od daty, w której kapitały te zostały wniesione lub powstały w inny sposób za okres, w którym gospodarka, w której dany podmiot prowadzi działalność, była gospodarką w myśl MSR 29 hiperinflacyjną.

Efekt przeliczenia odpowiednich składników kapitału własnego wskaźnikami inflacji powinien zostać ujęty drugostronnie w niepodzielonym wyniku finansowym lat ubiegłych. Zastosowanie przepisów paragrafu 24 MSR 29 spowodowałoby wzrost kapitału zakładowego i kapitału zapasowego – nadwyżki ceny emisyjnej akcji nad ich wartością nominalną o kwotę 222 907 tys. zł. (zgodnie z poniższą tabelą) i jednocześnie obciążenie w takiej samej wysokości niepodzielonego wyniku finansowego lat ubiegłych.

Kapitał:	Zmiana w tys. zł
- zakładowy	110 487
- zapasowy	112 420
Razem	222 907

Pełne wprowadzenie wymogów MSR 29 rodziłoby skutki prawne w związku z koniecznością zmiany kapitału akcyjnego na podstawie Kodeksu Spółek Handlowych i Prawa Bankowego. Jednocześnie z uwagi na fakt, że efekty przeszacowania, o których mowa powyżej, nie mają wpływu na zmianę wartości aktywów netto Grupy Kapitałowej, Zarząd Banku uważa, że ujęcie takiej korekty nie miałoby istotnego wpływu na prawidłowość i rzetelność przedstawienia sytuacji finansowej prezentowanej w niniejszym sprawozdaniu.

36b. KAPITAŁ Z AKTUALIZACJI WYCENY

Kapitał z aktualizacji wyceny Grupy powstaje w rezultacie rozpoznania:

- efektu wyceny (według wartości godziwej) aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży w kwocie netto, to jest po uwzględnieniu podatku odroczonego. Wyksięgowanie niniejszych wartości z kapitału z aktualizacji wyceny następuje w momencie wyłączenia z ksiąg rachunkowych całości lub części wycenianych aktywów lub w momencie rozpoznania utraty wartości (efekt wyceny jest wtedy odnoszony do rachunku zysków i strat),
- efektu wyceny (według wartości godziwej) instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych w kwocie netto, to jest po uwzględnieniu podatku odroczonego. W kapitale z aktualizacji wyceny, ujmowana jest część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym przepływy pieniężne, która stanowi efektywne zabezpieczenie natomiast nieefektywna część zysków lub strat związanych z tym instrumentem zabezpieczającym ujmowana jest w rachunku zysków i strat.

Kapitał z aktualizacji wyceny

	31.12.2009	31.12.2008
Efekt wyceny (brutto)	13 826	49 679
Podatek odroczoney	-2 627	-9 438
Efekt wyceny netto	11 199	40 241

Źródła zmian kapitału z aktualizacji wyceny przedstawiają się następująco (dane w tys. zł):

Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży 1.01.2009 - 31.12.2009

	Wartość brutto	Podatek odroczoney	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	12 841	-2 440	10 402
Przeniesienie do rachunku zysków i strat okresu w efekcie sprzedaży	-22 007	4 181	-17 826
Zmiana kapitałów w związku z zapadalnością papierów wartościowych	-2 207	419	-1 788
Zyski/straty z rewaluacji aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży odniesione na kapitał własny	23 736	-4 510	19 226
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	12 363	-2 349	10 014

Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży 1.01.2008 - 31.12.2008

	Wartość brutto	Podatek odroczony	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	-2 407	457	-1 949
Przeniesienie do rachunku zysków i strat okresu w efekcie sprzedaży	-2 989	568	-2 421
Zmiana kapitałów w związku z zapadalnością papierów wartościowych	-1 104	210	-894
Zyski/straty z rewaluacji aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży odniesione na kapitał własny	19 341	-3 674	15 667
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	12 841	-2 440	10 402

Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów finansowych zabezpieczających przepływy pieniężne 1.01.2009 - 31.12.2009

	Wartość brutto	Podatek odroczony	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	36 837	-6 999	29 839
Zyski/straty z wyceny instrumentu zabezpieczającego odniesione do kapitału z aktualizacji wyceny w ciągu okresu sprawozdawczego - dla instrumentów desygnowanych jako zabezpieczenie w okresie sprawozdawczym	-15 491	2 943	-12 548
Zyski/straty z wyceny instrumentu zabezpieczającego odniesione do kapitału z aktualizacji wyceny w ciągu okresu sprawozdawczego - dla instrumentów desygnowanych jako zabezpieczenie przed okresem sprawozdawczym	-19 883	3 778	-16 105
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	1 463	-278	1 185

Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów finansowych zabezpieczających przepływy pieniężne 1.01.2008 - 31.12.2008

	Wartość brutto	Podatek odroczony	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	-978	185	-793
Zyski/straty z wyceny instrumentu zabezpieczającego odniesione do kapitału z aktualizacji wyceny w ciągu okresu sprawozdawczego - dla instrumentów desygnowanych jako zabezpieczenie w okresie sprawozdawczym	-26 306	4 998	-21 308
Zyski/straty z wyceny instrumentu zabezpieczającego odniesione do kapitału z aktualizacji wyceny w ciągu okresu sprawozdawczego - dla instrumentów desygnowanych jako zabezpieczenie przed okresem sprawozdawczym	64 121	-12 182	51 939
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	36 837	-6 999	29 839

Nieefektywna część zmian wyceny instrumentów zabezpieczających ujęta w Rachunku zysków i strat w 2009 roku wyniosła 3,7 miliona zł.

36c. Zyski zatrzymane

	kapitał zapasowy	kapitał rezerwowy	fundusz ogólnego ryzyka bankowego	niepodzielony wynik	RAZEM
Zyski zatrzymane na początek okresu 01.01.2009	511 933	101 968	88 366	750 850	1 453 117
- podział zysku, w tym:					
- przeniesienie na kapitał zapasowy	4 011			-4 011	0
- przeniesienie na kapitał rezerwowy		531 046		-531 046	0
- wynik netto bieżącego okresu				1 495	1 495
Zyski zatrzymane na koniec bieżącego okresu 31.12.2009	515 944	633 014	88 366	217 288	1 454 612

36d. Zyski zatrzymane

	kapitał zapasowy	kapitał rezerwowy	fundusz ogólnego ryzyka bankowego	niepodzielony wynik	RAZEM
Zyski zatrzymane na początek okresu 01.01.2008	224 439	100 736	88 366	788 242	1 201 783
- podział zysku, w tym:					
- wypłata dywidendy	287 494	1 232	0	-450 071	-161 345
- przeniesienie na kapitał zapasowy	0	0	0	-161 345	-161 345
- przeniesienie na kapitał rezerwowy	287 494	0	0	-287 494	0
- pozostały podział zysku (zwiększenie ZFSS w spółce zależnej)	0	1 232	0	-1 232	0
- reklasifikacja korekty konsolidacyjnej	0	0	0	-96	-96
- reklasyfikacja korekty konsolidacyjnej	0	0	0	-634	-634
- wynik netto bieżącego okresu	0	0	0	413 409	413 409
Zyski zatrzymane na koniec bieżącego okresu 31.12.2008	511 933	101 968	88 366	750 850	1 453 117

IX. DYWIDENDY ZA ROK 2008 I 2009

Mając na względzie konieczność utrzymania silnej bazy kapitałowej w warunkach pogarszającego się otoczenia rynkowego, a także znaczną deprecjację złotego w odniesieniu do podstawowych walut obcych, co w praktyce oznacza zwiększenie wymogów kapitałowych, Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Banku w dniu 27 marca 2009 r. zdecydowało o przeznaczeniu całości osiągniętego przez Bank w roku 2008 zysku netto, w wysokości 496 927 275,92 zł, na zwiększenie kapitału rezerwowego Banku.

Bank nie przewiduje wypłaty dywidendy w 2010 r., tzn. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2009 r.

Po 2010 r. realizowana przez Bank polityka w zakresie wypłaty dywidendy będzie zależała od wielu czynników dotyczących Banku, w tym perspektyw dalszej działalności, przyszłych zysków, poziomu współczynnika wypłacalności i wymogów regulacyjnych, sytuacji finansowej, poziomu wskaźników płynności, planów ekspansji oraz wymogów prawa w zakresie powyższych elementów, a także polityki wypłaty dywidendy przyjętej w Grupie Millennium bcp.

X. WARTOŚĆ GODZIWA

Najlepszym odzwierciedleniem wartości godziwej instrumentów finansowych jest ich wartość rynkowa. W przypadku wielu produktów i transakcji, dla których wartość rynkowa nie jest dostępna, wartość godziwa musi być szacowana za pomocą wewnętrznych modeli opartych na dyskontowaniu przepływów finansowych.

Przepływy finansowe dla różnych instrumentów są wyznaczone zgodnie z ich indywidualną charakterystyką, a czynniki dyskontujące uwzględniają zmiany w czasie zarówno rynkowych stóp procentowych, jak i marż.

Wszystkie modelowe oszacowania zawierają pewną dozę arbitralności i dlatego odzwierciedlają wyłącznie wartość instrumentów, dla których zostały stworzone. W tych warunkach prezentowane wartości różnic między wartościami godziwymi i bilansowymi nie mogą być rozumiane jako korekty wartości ekonomicznej Grupy.

Główne założenia i metody zastosowane do oszacowania wartości godziwej aktywów i pasywów Grupy są następujące:

Należności i zobowiązania wobec banków (umowa strukturyzowana)

Jest to transakcja, na którą składa się jednoczesne nabycie długoterminowej zero kuponowej obligacji oraz zaciągnięcie długoterminowej pożyczki stało procentowej od emitenta obligacji.

Wartość godziwa obu stron transakcji została oszacowana poprzez zdyskontowanie związanych z nią przepływów finansowych w terminie zapadalności/wymagalności przy zastosowaniu bieżącej stopy zero kuponowej oraz marży przeskalowanej w celu dostosowania do bieżącego poziomu stóp rynkowych.

Pozostałe należności i zobowiązania wobec banków

Wartość godziwa tych instrumentów finansowych została wyznaczona poprzez zdyskontowanie bieżącymi stopami przyszłych przepływów kapitałowych i odsetkowych przy założeniu ich wystąpienia w terminach kontraktowych.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Wartość godziwa instrumentów tego rodzaju bez terminu zapadalności oraz o krótkich terminach zapadalności, ze względu na ich krótkoterminowy charakter oraz stabilną w czasie politykę Grupy w odniesieniu do tego portfela, jest zbliżona do wartości bilansowej.

Dla zmiennie procentowych produktów leasingowych wartość godziwą oszacowano poprzez skorygowanie wartości bilansowej o zdyskontowane przepływy wynikające z różnicy marż.

Wartość godziwa instrumentów o określonym długim terminie zapadalności została oszacowana poprzez zdyskontowanie związanych z nimi przepływów finansowych w terminach i na warunkach wynikających z umów przy zastosowaniu bieżących stóp zero kuponowych oraz marż na ryzyko kredytowe.

W przypadku kredytów mieszkaniowych, ze względu na ich długoterminowy charakter, do oszacowania przyszłych przepływów finansowych dodatkowo został uwzględniony efekt wcześniejszej spłaty.

Zobowiązania wobec klientów

Wartość godziwa tego rodzaju instrumentów bez terminu wymagalności lub o terminie wymagalności poniżej 3 miesięcy została uznana przez Grupę za zbliżoną do wartości bilansowej.

Wartość godziwa instrumentów o terminie wymagalności równym 3 lub więcej miesięcy została wyznaczona poprzez zdyskontowanie bieżącymi stopami przyszłych przepływów kapitałowych i odsetkowych w terminach kontraktowych.

Zobowiązania podporządkowane

Wartość godziwa tego rodzaju instrumentów finansowych została oszacowana na podstawie modelu stosowanego do wyznaczania wartości rynkowej obligacji o zmiennym oprocentowaniu przy bieżącym poziomie stóp rynkowych i historycznej marży na ryzyko kredytowe.

Poniższa tabela przedstawia wyniki opisanych wyżej analiz na dzień 31.12.2009 roku (dane w tys. zł):

AKTYWA	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	15	695 697	725 393
Kredyty i pożyczki udzielone klientom*	18	33 484 935	31 604 715

ZOBOWIĄZANIA	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Zobowiązania wobec banków	26	4 909 370	4 944 585
Zobowiązania wobec klientów	29	31 558 664	31 560 000
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	31	1 024 335	1 032 412
Zobowiązania podporządkowane	35	945 795	943 172

* Negatywny efekt wyceny portfela kredytowego do wartości godziwej jest w głównej mierze spowodowany wzrostem marż kredytowych. W roku 2008 i 2009 Banki podniosły marże dla nowo udzielonych kredytów, aby odpowiednio zrekompensować wzrost ryzyka wynikający z pogarszającej się zdolności kredytowej klientów.

Stosowana przez Bank metodologia wyceny portfela kredytowego zakłada, że bieżące marże w najlepszy sposób odzwierciedlają istniejące warunki rynkowe i sytuację ekonomiczną. Analogiczna zasada jest szeroko stosowana do wyceny nie notowanych na aktywnych rynkach papierów dłużnych. W efekcie, paradoksalnie zawsze, kiedy Bank podnosi marże, spada wartość godziwa „starego” portfela kredytowego.

Poniższa tabela przedstawia dane wg stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku (dane w tys. zł):

AKTYWA	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	15	1 580 027	1 656 557
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	18	33 748 166	33 486 155
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banków	26	3 060 550	3 164 947
Zobowiązania wobec klientów	29	31 702 279	31 714 266
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	31	917 094	922 777
Zobowiązania podporządkowane	35	961 420	964 101

Poniższa tabela przedstawia wartości bilansowe instrumentów wycenianych do wartości godziwej usystematyzowane według zastosowanej techniki określania wartości godziwej:

Dane w tys. zł., stan na 31.12.2009				
AKTYWA	nota	Kwotowania aktywnego rynku	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	16			
- instrumenty pochodne			633 480	77 317
- papiery dłużne		2 089 136	231 182	
- akcje i udziały		430		
- jednostki uczestnictwa		536		
Instrumenty pochodne zabezpieczające	17		377 334	
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	19			
- papiery dłużne		2 121 581	1 895 637	133 060
- akcje i udziały		11 725		1 655
PASYWA				
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	27			
- instrumenty pochodne			682 203	
Instrumenty pochodne zabezpieczające	28		122 813	

Dane w tys. zł., stan na 31.12.2008				
AKTYWA	nota	Kwotowania aktywnego rynku	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	16			
- instrumenty pochodne			1 332 401	1 472 885
- papiery dłużne		3 070 448	401 360	
- akcje i udziały		428		
- jednostki uczestnictwa		2 410		
Instrumenty pochodne zabezpieczające	17		9 977	
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	19			
- papiery dłużne		1 396 701	1 414 197	90 804
- akcje i udziały		10 438		1 857
PASYWA				
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	27			
- instrumenty pochodne			4 399 498	
Instrumenty pochodne zabezpieczające	28		1 179 649	

Kategoria instrumentów pochodnych dla których wyceny do wartości godziwej dokonano w oparciu o tzw. dane wejściowe nieobserwowalne (techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku) obejmuje opcje walutowe. Grupa zawierała przedmiotowe kontrakty z klientami na zasadach symetrycznego zabezpieczania ryzyka to znaczy jednocześnie zawierając transakcję przeciwną na rynku międzybankowym. Element wyceny ryzyka kredytowego (komponent wyceny nie pochodzący z rynku) ujmowany jest jedynie w przypadku opcji, których wartość godziwa jest prezentowana w bilansie jako aktywo co powoduje iż opcje prezentowane jako zobowiązania Grupy są zaliczane do kategorii „wyceniane do wartości godziwej w oparciu o parametry pochodzące z rynku (opis sposobu wyceny opcji walutowych jest przedstawiony w Rozdziale VI „Polityka rachunkowości”). W roku 2009 Grupa zaprzestała zawierania opcji walutowych z klientami transakcji w efekcie czego wartość tych transakcji na w ciągu roku 2009 znacząco spadła.

Zmiany stanu wartości godziwych instrumentów wycenianych w oparciu o techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku w roku 2009 przedstawia poniższa tabela:

Dane w tys. zł.

	Opcje walutowe	Papiery dłużne (obligacje komunalne)	Akcje i udziały
Stan na 1 stycznia 2009	1 472 885	90 804	1 857
Rozliczenie/wykup/sprzedaż/konwersja na kredyty	-1 362 185	-65 659	-180
Zmiana wyceny ujęta w Rachunku zysków i strat (w przypadku opcji walutowych dla kontraktów czynnych na 31.12.2009)	-33 383	193	-22
Zmiana wyceny ujęta w kapitale z aktualizacji	0	-87	0
Zakup	0	107 809	0
Stan na 31 grudnia 2009	77 317	133 060	1 655

XI. DANE O AKTYWACH, KTÓRE STANOWIĄ ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ

Na dzień 31.12.2009 r. następujące aktywa Banku stanowiły zabezpieczenie zobowiązań:

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczane zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje skarbowe DZ0811	dostępne do sprzedaży	kredyt lombardowy udzielany Bankowi przez NBP	65 000	66 250
2.	Obligacje skarbowe OK0711	dostępne do sprzedaży	kredyt lombardowy udzielany Bankowi przez NBP	75 000	69 795
3.	Obligacje skarbowe DZ0811	dostępne do sprzedaży	wstępny depozyt zabezpieczający transakcje na kontraktach terminowych na obligacje	500	510
4.	Obligacje skarbowe DS1110	przeznaczone do obrotu	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	67 279	68 759
5.	Obligacje skarbowe DZ0811	dostępne do sprzedaży	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	30 000	30 577
6.	Obligacje skarbowe OK0710	przeznaczone do obrotu	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	70 000	68 506
7.	Środki pieniężne		wpłata na Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Terminowych	70	70
8.	Depozyty złożone	Lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	41 055	41 055
RAZEM				348 904	345 521

Na dzień 31.12.2008 r. następujące aktywa Banku stanowiły zabezpieczenie zobowiązań:

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczane zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje skarbowe DZ0109	przeznaczone do obrotu	kredyt lombardowy udzielany Bankowi przez NBP	75 000	79 778
2.	Obligacje skarbowe DZ0110	dostępne do sprzedaży	kredyt lombardowy udzielany Bankowi przez NBP	120 000	128 836
3.	Obligacje skarbowe DZ0811	dostępne do sprzedaży	wstępny depozyt zabezpieczający transakcje na kontraktach terminowych na obligacje	500	516
4.	Obligacje skarbowe DZ0110	dostępne do sprzedaży	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach BFG	45 000	48 313
5.	Obligacje skarbowe DZ0110	przeznaczone do obrotu	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach BFG	15 000	16 104
6.	Obligacje skarbowe DZ0109	przeznaczone do obrotu	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach BFG	60 400	64 248
7.	Środki pieniężne		wpłata na Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Terminowych	70	70
8.	Depozyty złożone	Lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	968 085	968 085
RAZEM				1 284 055	1 305 950

XII. PAPIERY WARTOŚCIOWE STANOWIĄCE PRZEDMIOT TRANSAKCJI Z PRYZRZECZENIEM ODKUPU

Na dzień 31.12.2009 r. następujące papiery wartościowe (prezentowane w bilansie Grupy) stanowiły przedmiot transakcji z przyrzeczeniem odkupu (SBB):

Rodzaj papieru wartościowego	Portfel	Wartość nominalna	Wartość bilansowa
Bony skarbowe	dostępne do sprzedaży	500 000	490 458
Obligacje skarbowe	dostępne do sprzedaży	575 000	519 944
Bony skarbowe	przeznaczone do obrotu	201 490	198 260
Obligacje skarbowe	przeznaczone do obrotu	1 205 016	1 158 088
RAZEM		2 481 506	2 366 750

W następstwie zawarcia transakcji z przyrzeczeniem odkupu, których przedmiotem są papiery wartościowe prezentowane w powyższej tabeli, Grupa jest narażona na ryzyka analogiczne jak w przypadku posiadania papierów wartościowych o tej samej charakterystyce we własnym portfelu.

Na dzień 31.12.2008 r. następujące papiery wartościowe (prezentowane w bilansie Grupy) stanowiły przedmiot transakcji z przyrzeczeniem odkupu (SBB):

Rodzaj papieru wartościowego	Portfel	Wartość nominalna	Wartość bilansowa
Bony skarbowe	dostępne do sprzedaży	202 000	200 966
Obligacje skarbowe	dostępne do sprzedaży	527 538	541 993
Bony skarbowe	przeznaczone do obrotu	14 920	14 637
Obligacje skarbowe	przeznaczone do obrotu	866 550	854 419
RAZEM		1 611 008	1 612 015

XIII. DODATKOWE OBJAŚNIENIA DO RACHUNKU PRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

Na potrzeby sprawozdania z przepływów środków pieniężnych jako środki pieniężne i ich ekwiwalenty Grupa sklasyfikowała następujące aktywa finansowe:

Dane w tys. zł

	31.12.2009	31.12.2008
Gotówka w kasie i środki na rachunkach w Banku Centralnym	2 191 227	1 802 594
Należności z tytułu lokat międzybankowych (*)	334 770	329 588
Dłużne papiery wyemitowane przez Skarb Państwa (*)	1 602 611	807 503
w tym: dostępne do sprzedaży	1 599 383	703 939
w tym: przeznaczone do obrotu	3 228	103 564
Razem	4 128 607	2 939 685

(*) aktywa finansowe z terminem zapadalności poniżej 3 miesięcy

Na potrzeby sprawozdania z przepływów środków pieniężnych przyjęto następującą klasyfikację rodzajów działalności:

1. działalność operacyjna – obejmuje podstawowy zakres działalności związany ze świadczeniem usług przez jednostki Grupy, obejmujący działania mające na celu wygospodarowanie zysku, a nie będące działalnością inwestycyjną lub finansową,

2. działalność inwestycyjna obejmuje czynności związane z nabywaniem i zbywaniem składników majątku trwałego w szczególności aktywów finansowych nie sklasyfikowanych do kategorii przeznaczone do obrotu, akcji i udziałów w jednostkach podporządkowanych oraz rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych.
3. działalność finansowa obejmuje działania związane z pozyskiwaniem środków w formie kapitałów bądź zobowiązań jak również obsługę źródeł finansowania.

W ramach „pozostałych pozycji” przepływów środków pieniężnych z działalności operacyjnej za rok 2009 ujęto korektę w wysokości 40 mln zł. (odpowiednio 57 mln zł. za rok 2008) z tytułu naliczenia odsetek od pożyczek podporządkowanych, wypływ tych środków został zaprezentowany odpowiednio w części dotyczącej przepływów środków pieniężnych z działalności finansowej.

XIV. INFORMACJE O PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI POWIERNICZEJ

Na dzień 31.12.2009 r. Departament Powierniczy prowadził 8 130 rachunków papierów wartościowych i rejestrów zagranicznych instrumentów finansowych, na których były przechowywane aktywa Klientów o łącznej wartości 40,18 mld PLN, wobec 36 mld PLN na koniec roku 2008. Przychody netto na działalności powierniczej na dzień 31.12.2009 wyniosły 6,38 mln PLN. Departament Powierniczy pełni funkcję banku depozytariusza dla 6 funduszy inwestycyjnych z grupy Millennium TFI S.A. oraz 26 innych funduszy inwestycyjnych. W 2009 roku DPO pozyskał 1 nowe TFI oraz 8 nowych klientów korporacyjnych.

XV. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

(1) Opis transakcji z podmiotami powiązanymi

Wszelkie transakcje dokonane pomiędzy podmiotami Grupy w roku 2009 wynikały z bieżącej działalności. Poniżej przedstawione zostały wyeliminowane w procesie konsolidacji danych, najistotniejsze kwoty transakcji wewnątrzgrupowych zawartych pomiędzy następującymi podmiotami:

- BANK MILLENNIUM,
- MILLENNIUM LEASING,
- MILLENNIUM LEASE,
- MILLENNIUM DOM MAKLERSKI,
- MILLENNIUM TFI
- BBG FINANCE BV,
- MB FINANCE AB,
- ORCHIS
- MILLENNIUM SERVICE,
- MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES,
- TBM

oraz kwoty transakcji z podmiotem dominującym w stosunku do Banku – MILLENNIUM BCP.

Poza transakcjami opisanymi w niniejszym rozdziale, we wskazanym okresie ani Bank Millennium S.A., ani jednostki zależne Banku Millennium S.A. nie dokonały innych transakcji z podmiotami powiązanymi, które pojedynczo lub łącznie były istotne i zostały zawarte na innych warunkach niż warunki rynkowe.

**AKTYWA I PASYWA Z TYTUŁU TRANSAKCJI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI (TYS. ZŁ)
WG STANU NA 31.12.2009**

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym
AKTYWA		
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom – rachunki i depozyty	229 807	70 542
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 220 036	
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	3 506	
Inwestycje w jednostki podporządkowane	263 720	
Inwestycyjne aktywa finansowe	15 725	
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	4 160	53 043
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	74 839
Pozostałe aktywa	12 761	
PASYWA		
Zobowiązania wobec banków	2 219 232	2 892 670
Zobowiązania wobec klientów	1 020 686	
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	3 506	
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	-761 869	
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	2 644	757
Pozostałe zobowiązania	164 187	5
- w tym zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	150 320	

**AKTYWA I PASYWA Z TYTUŁU TRANSAKCJI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI (TYS. ZŁ)
WG STANU NA 31.12.2008**

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym
AKTYWA		
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom – rachunki i depozyty	305 514	100 333
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 554 155	
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	4 291	
Inwestycje w jednostki podporządkowane	240 388	
Inwestycyjne aktywa finansowe	15 725	
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	15 628	2 774
Pozostałe aktywa	88 018	

PASYWA

Zobowiązania wobec banków	2 547 832	3 375
Zobowiązania wobec klientów	1 141 325	
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	4 291	
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	-803 887	
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	14 420	932
Pozostałe zobowiązania	111 401	5
- w tym zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	21 455	

PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU TRANSAKCJI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI (TYS. ZŁ)**ZA OKRES 1.01-31.12.2009**

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym
Przychody z tytułu:		
Odsetek	97 356	41 521
Prowizji	43 548	
Instrumentów pochodnych netto	311	11 314
Dywidend	119 798	
Pozostałe operacyjne netto	107 525	
Koszty z tytułu:		
Odsetek	107 197	49 991
Prowizji	43 746	
Instrumentów pochodnych netto	0	
Działania	96 274	111

PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU TRANSAKCJI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI (TYS. ZŁ)**ZA OKRES 1.01-31.12.2008**

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym BCP
Przychody z tytułu:		
Odsetek	127 347	2 951
Prowizji	75 028	0
Instrumentów pochodnych netto	0	634
Dywidend	208 806	0
Pozostałe operacyjne netto	76 702	0
Koszty z tytułu:		
Odsetek	130 721	320
Prowizji	73 501	0
Instrumentów pochodnych netto	1 661	0
Działania	74 455	-3 721

TRANSAKCJE POZABILANSOWE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI (TYS. ZŁ) WG STANU NA 31.12.2009

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym
Zobowiązania warunkowe	274 008	160 481
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	439 504	4 316 181

TRANSAKCJE POZABILANSOWE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI (TYS. ZŁ) WG STANU NA 31.12.2008

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym
Zobowiązania warunkowe	240 454	314 276
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	1 051 757	587 450

(2) Informacje o wartości udzielonych zaliczek, kredytów, pożyczek i gwarancji

Dane o zaangażowaniu wykazywanym w stosunku do Osób Zarządzających i Nadzorujących Bank, wg stanu na dzień 31.12.2009 r.:

	Osoby Zarządzające	Osoby Nadzorujące
Limity zadłużenia ogółem (w tys. PLN),	1 055,0	160,0
- w tym limit niewykorzystany (w tys. PLN),	253,4	125,3
Kredyty i pożyczki hipoteczne	3 070,0	-
Czynne gwarancje	-	-

Grupa świadczy na rzecz osób bliskich członków Zarządu i członków Rady Nadzorczej standardowe usługi finansowe obejmujące, m.in., prowadzenie rachunków bankowych, przyjmowanie depozytów czy sprzedaż instrumentów finansowych. Zdaniem Banku, transakcje te są zawierane na warunkach rynkowych.

Dane o zaangażowaniu w podmioty powiązane personalnie, wg stanu na 31.12.2009 r.:

Podmiot	Kwota (w tys. PLN)	Powiązanie
Klient nr 1	6 838	Personalne z Osobą Nadzorującą
Klient nr 2	315	Personalne z Osobą Nadzorującą
Grupa nr 1	80 634	Personalne z Osobą Nadzorującą
Grupa nr 2	10 519	Personalne z Osobą Nadzorującą

Saldo pożyczek udzielonych pracownikom z ZFŚS, wyniosło:

- w Banku - 4 666,7 tys. zł.,
- w Millennium Leasing - 1 404,5 tys. zł.

Bank nie prowadzi ewidencji pożyczek i kredytów udzielonych pracownikom w ramach bieżącej działalności, tj. na warunkach określonych dla Klientów Banku.

Dane o zaangażowaniu wykazywanym w stosunku do Osób Zarządzających i Nadzorujących Bank, wg stanu na dzień 31.12.2008 r.:

	Osoby Zarządzające	Osoby Nadzorujące
Limity zadłużenia ogółem (w tys. PLN),	875,0	90,0
- w tym limit niewykorzystany (w tys. PLN),	795,9	68,9
Czynne gwarancje	-	-

Dane o łącznym zaangażowaniu w podmioty powiązane personalnie, wg stanu na 31.12.2008 r.:

Podmiot	Kwota (w tys. PLN)	Powiązanie
Kilent nr 1	7 858	Personalne z Osobą Nadzorującą
Grupa nr 1	117 675	Personalne z Osobą Nadzorującą
Grupa nr 2	11 717	Personalne z Osobą Nadzorującą

Saldo pożyczek udzielonych pracownikom z ZFŚS, wyniosło:

- w Banku - 5 434,9 tys. zł.,
- w Millennium Leasing - 1 308,2 tys. zł.

(3) Informacje o wynagrodzeniach i korzyściach osób nadzorujących i zarządzających Bankiem

Wynagrodzenie Członków Zarządu Banku (dane w tys. zł):

Rok	Wynagrodzenia i nagrody	Korzyści	RAZEM
2009	20 194,5	1 185,0	21 379,5
2008	20 774,7	1 004,6	21 779,3

Łączna wartość wynagrodzenia Członków Zarządu za 2009 r. wyniosła 21 379,5 tys. PLN. Kwota ta zawiera wynagrodzenia Członków Zarządu wraz ze świadczeniami dodatkowymi, zaległe premie za 2006 i 2007 rok oraz odprawy i odszkodowanie z tytułu zakazu konkurencji wypłacone ustępującym Członkom Zarządu. W 2009 r. Członkowie Zarządu nie otrzymali wynagrodzenia ani żadnych świadczeń dodatkowych od Spółek Zależnych.

Wynagrodzenie Członków Rady Banku (dane w tys. zł):

Okres	Krótkoterminowe wynagrodzenia i korzyści
2009	1 827,9
2008	2 074,4

W 2009 r. członkowie Rady Nadzorczej nie otrzymali wynagrodzenia ani żadnych świadczeń dodatkowych od Spółek Zależnych.

(4) Stan akcji Banku posiadanych przez osoby zarządzające i nadzorujące Bank (pełniące swoje funkcje w dniu 31 grudnia 2009)

Imię i nazwisko	Funkcja	Ilość akcji na 31.12.2009	Ilość akcji na 31.12.2008
Bogusław Kott	Prezes Zarządu	3 126 174	3 126 174
Rui Manuel Teixeira	Wiceprezes Zarządu	0	0
Fernando Bicho	Członek Zarządu	0	0
Julianna Boniuk-Gorzelańczyk	Członek Zarządu	490 000	490 000
Wojciech Haase	Członek Zarządu	5 246	5 246
Joao Bras Jorge	Członek Zarządu	0	0
Artur Klimczak	Członek Zarządu	0	0
Jerzy Andrzejewicz	Prokurent	6 260	6 260
Maciej Bednarkiewicz	Przewodniczący Rady Nadzorczej	94	94
Carlos Jorge Ramalho dos Santos Ferreira	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	0	0
Ryszard Pospieszyński	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	60 470	60 470
Marek Furtek	Sekretarz Rady Nadzorczej	1	0
Luis Pereira Coutinho	Członek Rady	0	0
Vitor Manuel Lopes Fernandes	Członek Rady	0	0
Andrzej Koźmiński	Członek Rady	0	0
Paulo Jose de Ribeiro Moita de Macedo	Członek Rady	0	0
Nelson Ricardo Bessa Machado	Członek Rady	0	0
Marek Rocki	Członek Rady	0	0
Dariusz Rosati	Członek Rady	0	0

XVI. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM

Efektywne zarządzanie ryzykiem ma kluczowe znaczenie dla utrzymania strategii trwałego i bezpiecznego wzrostu biznesu, wspieranego przez odpowiednią ocenę profilu „zwrot/ryzyko” poszczególnych linii biznesowych. Jest ono także kluczowym elementem zapewnienia zgodności z postanowieniami przepisów w zakresie ryzyka, zwłaszcza w odniesieniu do utrzymania odpowiednich poziomów funduszy własnych i innych norm ostrożnościowych, niezbędnych dla utrzymania stabilnego wzrostu Grupy.

Zarządzanie ryzykiem jest oparte na zasadzie zapewnienia ścisłego podziału obowiązków między obszary powstawania ryzyka, zarządzania ryzykiem i jego kontroli. Zarządzanie ryzykiem ma na celu zapewnienie, aby wszystkie rodzaje ryzyka w Grupie były monitorowane i kontrolowane w odniesieniu do rentowności działalności i wysokości kapitału niezbędnego do zapewnienia bezpieczeństwa prowadzonej działalności z punktu widzenia wymogów dotyczących adekwatności kapitałowej. Wyniki pomiaru ryzyka są regularnie raportowane w ramach systemu informacji zarządczej.

Zarządzanie ryzykiem obejmuje identyfikację, pomiar, ograniczanie, monitoring oraz raportowanie w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka i wymaga użycia szerokiego zakresu metod – zarówno jakościowych jak i ilościowych, w tym zaawansowanych narzędzi matematyczno-statystycznych, wspomaganych przez odpowiednie systemy informatyczne

Podział kompetencji w zakresie zarządzania ryzykiem w Grupie przedstawia się następująco:

- Rada Nadzorcza jest odpowiedzialna za nadzorowanie zgodności polityki podejmowania ryzyka przez Bank ze strategią Banku oraz jego planem finansowym;
- Zarząd odpowiada za efektywność systemu zarządzania ryzykiem, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz systemu kontroli wewnętrznej;
- Komitet Kredytowy, Komitet Kapitałów, Aktywów i Pasywów oraz Komitet Należności Zagrożonych są odpowiedzialne za bieżące zarządzanie różnymi rodzajami ryzyka bankowego w ramach modelu ustalonego przez Zarząd;
- Komitet Kontroli Ryzyka oraz Komitet Procesów i Ryzyka Operacyjnego są odpowiedzialne za monitorowanie i kontrolowanie różnych rodzajów ryzyka bankowego w ramach modelu ustalonego przez Zarząd;
- Departament Ryzyka odpowiada za zarządzanie ryzykiem, w tym za identyfikację, pomiar, analizę, monitorowanie i raportowanie ryzyka w Grupie. Departament Ryzyka tworzy również zasady zarządzania ryzykiem i odpowiednie procedury, a także przedstawia informacje i proponuje kierunki działania niezbędne do podejmowania decyzji przez Komitet Kontroli Ryzyka i Zarząd dotyczących zarządzania ryzykiem;

- Departament Decyzji Kredytowych Przedsiębiorstw i Departament Decyzji Kredytowych Detalicznych są odpowiedzialne, odpowiednio w ramach Segmentu Klientów Korporacyjnych i Segmentu Klientów Detalicznych, za proces podejmowania decyzji kredytowych, w tym analizowanie sytuacji finansowej klientów, sporządzanie projektów decyzji kredytowych dla poszczególnych szczebli decyzyjnych i podejmowanie decyzji kredytowych w ramach określonych limitów;
- Departament Dochodzenia Należności Detalicznych jest odpowiedzialny za proces dochodzenia należności przeterminowanych od osób fizycznych oraz monitorowanie ich spłat;
- Departament Zagrożonych Należności Gospodarczych opracowuje określone strategie dla każdego klienta ze swojego portfela, w celu jak najszybszej maksymalizacji odzysku i ograniczenia ryzyka ponoszonego przez Grupę. Podejście w poszczególnych sprawach jest stale aktualizowane przy wykorzystaniu bieżących informacji, najlepszych praktyk i doświadczeń w zakresie odzyskiwania należności;
- Biuro Kontroli i Analiz Skarbu jest odpowiedzialne za monitorowanie i wykorzystywanie niektórych limitów Grupy, takich jak limity kontrahenta i limity typu stop-loss, monitorowanie pozycji walutowej Grupy i wyników aktywnych transakcji oraz kontrolę operacji Departamentu Skarbu.

(1) Zarządzanie kapitałem

Fundusze własne regulacyjne

Zarządzanie kapitałem Grupy oprócz uwzględniania potrzeb własnych jest podporządkowane bezwzględnemu przestrzeganiu regulacji ustawowych w tym zakresie (fundusze własne, normy ostrożnościowe, wymogi kapitałowe), ustanowionych przez ustawę Prawo Bankowe oraz uchwały Komisji Nadzoru Finansowego.

Grupa spełnia minimalny wymagany poziom adekwatności kapitałowej na dzień raportowania. Pozycja kapitałowa mierzona poziomem współczynnika wypłacalności poprawiła się w 2009 r. (wzrost o 109 p.b.). Adekwatność kapitałowa Grupy jest regularnie i szczegółowo monitorowana. Analizowany jest bieżący poziom wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ekspozycji, trendy zmian wysokości wymogów oraz pokrycie wymogów przez fundusze własne regulacyjne. W tym kontekście starannie monitorowane są czynniki ryzyka, które mogą doprowadzić do pogorszenia pozycji kapitałowej Grupy, w tym zmiany kursu wymiany walut, ceny nieruchomości, wzrost ekspozycji zagrożonych. Wykonywane są testy warunków skrajnych, odzwierciedlające wzrost wyżej wymienionych czynników ryzyka i potencjalny wpływ tego na adekwatność kapitałową.

Kapitał wewnętrzny

Bank przeprowadza proces wewnętrznej oceny adekwatności kapitałowej bazując na modelu kapitału ekonomicznego.

Obliczenie kapitału wewnętrznego obejmuje wszystkie istotne rodzaje ryzyka, na które Grupa jest narażona oraz bazuje na zestawie parametrów zbudowanych w oparciu o specyfikę i realia rynku polskiego.

W procesie obliczania kapitału wewnętrznego, poszczególne rodzaje ryzyka oraz efekt dywersyfikacji poddawane są testom warunków skrajnych. Łączny zdywersyfikowany kapitał wewnętrzny porównywany jest ze zdolnością do przyjęcia ryzyka, tzn. z funduszami własnymi/dostępными zasobami finansowymi. W wyniku tego porównania oceniana jest wewnętrzna ekonomiczna adekwatność kapitałowa Grupy. W 2009 r. zagregowane ryzyko Grupy (kapitał wewnętrzny) było całkowicie pokryte funduszami mogącymi być użyte do jego zabezpieczenia. Kapitał wewnętrzny dzielony jest na poszczególne obszary biznesowe.

(2) Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest jednym z najważniejszych rodzajów ryzyka, na jakie narażona jest Grupa, w związku, z czym, przykładą się szczególną wagę do zarządzania ekspozycjami na to ryzyko. Ryzyko kredytowe wiąże się z bilansowymi ekspozycjami kredytowymi (tzn. udzielonymi kredytami i pożyczkami) oraz z instrumentami pozabilansowymi, takimi jak udzielone i niewykorzystane linie kredytowe, gwarancje i akredytywy.

Dla potrzeb zarządzania ryzykiem kredytowym Grupa korzysta z kilku systemów scoringowych/ratingowych w zależności od rodzaju ekspozycji i segmentu danego klienta. System scoringowy/ratingowy to zestaw metod (modeli), procesów, kontroli, procedur zbierania danych oraz systemów informatycznych identyfikujących i mierzących ryzyko kredytowe, klasyfikujących ekspozycje do określonych klas lub pul (rating) oraz szacujących prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania i oczekiwaną wielkość straty z tego tytułu.

(2A) POMIAR RYZYKA KREDYTOWEGO

Kredyty i pożyczki

Pomiar ryzyka kredytowego, na poziomie poszczególnych klientów i transakcji, z tytułu udzielanych kredytów i pożyczek odbywa się przy uwzględnieniu trzech parametrów:

- (i) prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania przez klienta lub kontrahenta (ang. probability of default – PD);
- (ii) kwoty ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania (ang. exposure at default - EAD) oraz
- (iii) współczynnika strat z tytułu niewykonanego zobowiązania (ang. loss given default - LGD).

- (i) Grupa ocenia prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania indywidualnych kontrahentów stosując wewnętrzne modele ratingowe dostosowane do różnych kategorii klientów i transakcji. Zostały one opracowane lokalnie lub we współpracy z renomowanymi dostawcami zewnętrznymi i łączą analizę statystyczną z oceną specjalisty kredytowego. Dodatkowo Klienci Grupy są klasyfikowani w ramach 15 klas ratingowych, które dla potrzeb tego raportu zostały przedstawione w sześciu głównych grupach. Jednolita skala ratingowa Grupy (Master Scale), przedstawiona poniżej, zawiera także zakres prawdopodobieństw niewykonania zobowiązań określonych dla każdej klasy/grupy ratingowej. Modele ratingowe podlegają okresowym przeglądom i – w razie stwierdzenia takiej potrzeby - stosownym modyfikacjom. Grupa regularnie analizuje oraz ocenia wyniki ratingów i ich siłę predykcyjną w odniesieniu do przypadków niewykonania zobowiązań. Proces nadawania ocen ryzyka klientów i transakcji wspierają systemy informatyczne, pozyskujące i analizujące informacje z wewnętrznych i zewnętrznych baz danych.

Skala wewnętrznych ratingów Grupy

WEWNĘTRZNY RATING GRUPY	Opis oceny
1-3	Najwyższa jakość
4-6	Dobra jakość
7-9	Średnia jakość
10-12	Niska jakość
13-14	Pod obserwacją
15	Default

- (ii) EAD - kwota ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania (exposure at default) – dotyczy kwot, które według przewidywań Grupy będą należnościami Grupy w momencie niewykonania zobowiązań. Jako zobowiązanie, Grupa rozumie każdą wypłaconą już kwotę plus dalsze kwoty, jakie mogą zostać wypłacone do momentu niewykonania zobowiązań, o ile do niego dojdzie.
- (iii) LGD – współczynnik strat z tytułu niewykonanego zobowiązania (loss given default) stanowi przewidywanie Grupy, co do strat wynikających z faktycznych przypadków niewykonania zobowiązań, z uwzględnieniem wewnętrznych i zewnętrznych kosztów windykacji oraz efektu dyskonta.

Papiery dłużne

Portfel papierów dłużnych, innych niż emitowane przez Skarb Państwa lub Bank Centralny, jest relatywnie mały.

(2B) POLITYKA KONTROLI LIMITÓW I ZMNIEJSZENIA RYZYKA

Grupa mierzy, monitoruje i kontroluje duże zaangażowania kredytowe oraz nadmierną koncentrację ryzyka kredytowego, wszędzie tam gdzie zostanie ona zidentyfikowana. Proces zarządzania ryzykiem koncentracji dotyczy zarówno zaangażowań indywidualnych – występujących wobec pojedynczego kredytobiorcy lub grupy kredytobiorców powiązanych (kapitałowo, organizacyjnie lub poprzez istnienie istotnych zależności ekonomicznych), jak i tzw. zaangażowań sektorowych - wobec branż/sektorów gospodarki, regionów geograficznych, krajów, portfela finansującego nieruchomości (w tym kredytów walutowych) i innych. Powyższe rodzaje zaangażowań sektorowych są objęte wewnętrznym systemem limitów. Informacje o wykorzystaniu limitów prezentowane są na Komitecie Kontroli Ryzyka, który może podjąć decyzje o zmniejszeniu zaangażowania w określone podmioty bądź segmenty portfela lub innego rodzaju działania (dodatkowe zabezpieczenia, transfer ryzyka, itp.).

Limity w stosunku do pojedynczego kredytobiorcy lub grupy kredytobiorców wynikające z art. 71 Prawa Bankowego są monitorowane co miesiąc, a limity wewnętrzne (wymienione wyżej) monitorowane kwartalnie. Wysokość tych limitów poddawana jest rocznemu lub częstszemu przeglądowi, gdy zostanie to uznane za stosowne. Limity zatwierdza Komitet Kredytowy.

Zarządzanie ekspozycjami na ryzyko kredytowe odbywa się także poprzez regularne monitorowanie sytuacji ekonomiczno-finansowej klientów i/lub historii współpracy z Grupą z punktu widzenia terminowego regulowania ich zobowiązań z tytułu odsetek i kapitału.

Zabezpieczenia

Ograniczanie ryzyka kredytowego w ramach Grupy odbywa się zgodnie z zasadami polityki oraz wypracowaną w procesie kredytowym praktyką. Dla poszczególnych segmentów klientów Grupa wdraża wytyczne dotyczące różnych rodzajów zabezpieczeń zarówno rzeczywistych jak i nierzeczywistych. Podstawowe rodzaje zabezpieczeń kredytów i pożyczek to:

- Hipoteki na nieruchomościach mieszkaniowych;
- Hipoteki na nieruchomościach komercyjnych oraz innych;
- Zabezpieczenia na instrumentach finansowych takich jak gotówka, papiery dłużne, jednostki funduszy inwestycyjnych i akcje;
- Zabezpieczenia na środkach trwałych (ruchomościach takich jak samochody osobowe, ciężarowe, inne pojazdy i maszyny);
- Cesje wierzytelności z kontraktów

Typ i wartość wymaganych zabezpieczeń są uzależnione od kwoty i rodzaju ekspozycji kredytowej, zapadalności kredytu i ratingu klienta. Grupa dąży do tego, aby poprzez zabezpieczenia zapewnić sobie odpowiednią ochronę przed ponoszonym ryzykiem, przy uwzględnieniu specyfiki danej transakcji. Możliwość zaspokojenia się z zabezpieczenia jest traktowane jako alternatywne źródło spłaty wymagalnych należności na wypadek, gdyby klient nie dokonał spłaty w kwotach i terminach określonych w umowie.

Realna wartość i możliwość zaspokojenia się z zabezpieczenia może decydować o poziomie rozliczenia końcowego transakcji, dlatego Grupa przywiązuje bardzo dużą wagę do określenia tej wartości w momencie jej udzielania oraz walidacji w trakcie trwania transakcji i jest to istotny element monitorowania ryzyka pojedynczej transakcji jak i całego portfela kredytowego.

W przypadku kredytów hipotecznych, ostateczne zabezpieczenie jest zawsze ustalane w formie prawomocnego wpisu w księdze wieczystej nieruchomości (hipoteka może być ustanowiona na nieruchomości innej niż nabywana). Wśród innych standardowych rodzajów zabezpieczenia kredytów hipotecznych Grupa przyjmuje cesję praw z tytułu ubezpieczenia nieruchomości i cesję praw z tytułu ubezpieczenia na życie klienta.

Do chwili skutecznego ustanowienia hipoteki Grupa wymaga ustanowienia innego przejściowego zabezpieczenia. Standardowe zabezpieczenie przejściowe to zabezpieczenie pomostowe, tzn. ubezpieczenie kredytu do chwili wpisania hipoteki na rzecz Banku w księdze wieczystej nieruchomości.

Zgodnie z przyjętą polityką kredytową w Grupie dopuszcza się także udzielenie transakcji bez zabezpieczenia, co odbywa się według ściśle określonych zasad zróżnicowanych w zależności od segmentu klienta. Jednak na wypadek pogorszenia się sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika, w podpisanych z klientem dokumentach Grupa zapewnia sobie możliwość dobezpieczenia transakcji.

Instrumenty pochodne

Grupa utrzymuje ścisłą kontrolę nad limitami otwartych pozycji netto na instrumentach pochodnych, zarówno ze względu na kwoty jak i terminy zapadalności transakcji. Ekspozycje na ryzyko kredytowe, wynikające z instrumentów pochodnych zawieranych z klientami są zarządzane jako część całkowitych limitów kredytowych wyznaczanych w oparciu o badanie naturalnej ekspozycji na ryzyko rynkowe oraz o analizę sytuacji finansowej klienta. Grupa dokonała aktualizacji procedur oraz dokumentacji związanej z zawieraniem transakcji na instrumentach pochodnych zgodnie z zaleceniami Komisji Nadzoru Finansowego.

Grupa oferuje produkty skarbowe do zabezpieczania ryzyka kursu walutowego w ramach przyznanych klientom limitów skarbowych. Portfel produktów obejmuje, m.in.:

- Transakcje FX Spot,
- Terminowe Transakcje Wymiany Walutowej (Forward)
- Transakcje Swapa Walutowego (FX Swap).

Zdecydowana większość umów Grupy zawiera możliwość wezwania klienta do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego lub złożenie innego zabezpieczenia uzgodnionego z Grupą (jeżeli wycena otwartych pozycji klienta przekroczy poziom kwoty progowej ; tzw. *margin call lub kwotę przyznanego limitu*) i jeżeli klient nie uzupełni wymaganego zabezpieczenia Grupa ma prawo do zamknięcia pozycji i wypowiedzenia umowy.

Zobowiązania pozabilansowe obciążone ryzykiem kredytowym

Do zobowiązań pozabilansowych obciążonych ryzykiem kredytowym zaliczamy gwarancje, akredytywy oraz przyznane linie kredytowe. Podstawowym celem tych instrumentów jest umożliwienie klientowi dysponowania w określony sposób przyznanymi przez Grupę środkami finansowymi.

Gwarancje i akredytywy typu *standby* (zobowiązania typu gwarancyjnego) niosą przynajmniej takie samo ryzyko kredytowe jak kredyty (w przypadku gwarancji i akredytywy typu *stand-by* po wpływie ważnego roszczenia Bank musi dokonać wypłaty).

Akredytywy dokumentowe i handlowe - które są pisemnym, nieodwołalnym i ostatecznym zobowiązaniem Banku otwierającego do honorowania płatności w oparciu o zgodne dokumenty w terminach określonych w akredytywie i wiążą się z ryzykiem podobnym do gwarancji.

Dostępne saldo linii kredytowej jest to niewykorzystana część uprzednio zaakceptowanych kwot odnoszących się do zobowiązań o charakterze kredytowym, możliwych do wykorzystania w formie kredytów, gwarancji lub akredytyw. Biorąc pod uwagę ryzyko kredytowe zobowiązań do udzielenia kredytu, Grupa jest potencjalnie narażona na stratę w wysokości równej sumie niewykorzystanych zobowiązań.

Jednak, prawdopodobna kwota straty jest mniejsza niż łączna wartość niewykorzystanych zobowiązań, ponieważ większość zobowiązań do uruchomienia kredytu zależy od spełnienia przez klientów poszczególnych standardów kredytowych.

Grupa monitoruje okres pozostały do terminu zapadalności pozabilansowych zobowiązań kredytowych, ponieważ długoterminowe zobowiązania wiążą się zazwyczaj z większym stopniem ryzyka kredytowego niż zobowiązania krótkoterminowe.

(2C) POLITYKA W ODNIESIENIU DO UTRATY WARTOŚCI (IMPAIRMENTU) I TWORZENIA ODPISÓW AKTUALIZACYJNYCH

W procesie szacowania utraty wartości (*impairmentu*) w pierwszej kolejności identyfikowane są przesłanki utraty wartości w przypadku aktywów finansowych indywidualnie istotnych (analiza indywidualna), a następnie pozostała część portfela jest poddawana analizie kolektywnej.

W analizie indywidualnej rating wewnętrzny pomaga w identyfikacji obiektywnych i subiektywnych przesłanek *impairmentu*. Równocześnie, w przypadku analizy kolektywnej, na jego podstawie tworzona jest segmentacja na portfele homogeniczne i przy wykorzystaniu parametrów PD i LGD szacowany jest poziom odpisów aktualizujących.

Analiza indywidualna utraty wartości dla należności kredytowych

Jeżeli w trakcie analizy zostaną zidentyfikowane przesłanki, wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości należności kredytowej, Grupa określa wielkość tej utraty. Kwota utraty wartości (*impairmentu* kredytowego) stanowi różnicę pomiędzy bieżącą ekspozycją kredytową, a obecną wartością oczekiwanych przyszłych strumieni pieniężnych dyskontowanych efektywną stopą procentową. Kalkulacja uwzględnia prawdopodobieństwo spłaty kredytu w dacie zapadalności i prawdopodobieństwo ewentualnego odzysku z zabezpieczenia, np. w związku z jego sprzedażą.

Cały proces składa się z następujących etapów:

- Identyfikacja przesłanek wskazujących na ryzyko utraty wartości;
- Oszacowanie prawdopodobieństwa odzyskania kapitału i odsetek;
- Wskazanie, czy kredyt ma być spłacony z własnych środków kredytobiorcy, czy też konieczne jest wykorzystanie zabezpieczenia, np. poprzez jego sprzedaż;
- Oszacowanie wartości godziwej zabezpieczenia, określenie oczekiwanej daty sprzedaży, oraz oszacowanie oczekiwanych wpływów ze sprzedaży.

Analiza kolektywna portfela kredytowego

Analizie kolektywnej podlegają następujące kredyty:

- Należności nieistotne indywidualnie;
- Należności istotne indywidualnie, bez przesłanek utraty wartości (impairmentu);
- Należności istotne indywidualnie w przypadku których nie została rozpoznana utrata wartości.

Portfel kredytów homogenicznych (jednorodnych) składa się z ekspozycji o podobnym profilu ryzyka kredytowego i tak np. homogeniczny portfel kredytów może zostać utworzony na podstawie sposobu oceny ryzyka kredytowego, ratingów, typów produktów kredytowych, typu zabezpieczenia itp.

Wszystkie kredyty, które podlegają analizie kolektywnej, podzielone są na dwie główne kategorie portfela:

- Kredyty, gdzie wystąpiły straty, ale nie zostały jeszcze one zidentyfikowane na poziomie pojedynczej ekspozycji i odpisy tworzone są na ryzyko poniesione, ale jeszcze nie udokumentowane (*portfel IBNR*),
- Kredyty, gdzie została zaraportowana strata impairmentowa, ale które nie zostały poddane analizie indywidualnej.

Grupa w I półroczu 2009 zmodyfikowała parametry (PD i LGD) używane do kalkulacji utraty wartości należności w analizie kolektywnej. Zmiana poprzedzona została przeprowadzeniem symulacji z punktu widzenia potencjalnej szkodowości poszczególnych portfeli homogenicznych, opartych na danych historycznych.

Tabela poniżej pokazuje udział pozycji bilansowych Grupy dotyczących kredytów i pożyczek oraz związanych z nimi odpisów na utratę wartości dla każdej z wewnętrznych klas ratingowych (opisanych w punkcie „Pomiar ryzyka kredytowego”).

Wewnętrzny rating Grupy

	31.12.2009		31.12.2008	
	Kredyty i pożyczki (%)	Odpisy na utratę wartości (impairment) (%)	Kredyty i pożyczki (%)	Odpisy na utratę wartości (impairment) (%)
1. Najwyższa jakość	Nieznaczące	Nieznaczące	Nieznaczące	Nieznaczące
2. Dobra jakość	36,94%	1,49%	33,51%	4,63%
3. Średnia jakość	32,19%	8,28%	38,62%	12,34%
4. Niska jakość	14,66%	11,70%	11,59%	14,32%
5. Pod obserwacją	2,80%	8,18%	1,92%	7,27%
6. Default	5,46%	65,29%	2,88%	46,50%
7. Klienci bez ratingu*	7,94%	5,05%	11,48%	14,94%
Suma	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

* Grupa klientów bez ratingu wewnętrznego zawiera między innymi ekspozycje związane z kredytami dla jednostek samorządu terytorialnego i projektami inwestycyjnymi.

(2D) MAKSYMALNA EKSPOZYCJA NA RYZYKO KREDYTOWE, TJ. BEZ UWZGLĘDNIENIA INSTRUMENTÓW OGRANICZAJĄCYCH RYZYKO

	tys. PLN	
	Maksymalna ekspozycja	
	31.12.2009	31.12.2008
Ekspozycje narażone na ryzyko kredytowe związane z aktywami bilansowymi przedstawiają się następująco:	41 597 152	44 588 799
Kredyty i pożyczki dla banków	695 697	1 580 027
Kredyty i pożyczki dla klientów:	33 484 935	33 748 166
Kredyty dla klientów indywidualnych:	24 809 679	24 628 532
– Karty kredytowe	772 796	678 267
– Kredyty gotówkowe i inne kredyty dla klientów indywidualnych	2 123 829	1 788 360
– Kredyty hipoteczne	21 913 054	22 161 905
Kredyty udzielone podmiotom korporacyjnym	8 172 954	8 951 092
Kredyty udzielone podmiotom publicznym	502 302	168 542
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu:	2 321 284	3 474 646
– Papiery dłużne	2 320 318	3 471 808
– Akcje i jednostki udziałowe	966	2 838
Finansowe instrumenty pochodne	710 797	2 805 286
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej	0	0
Inwestycyjne aktywa finansowe	4 175 658	2 919 392
– Papiery dłużne	4 150 278	2 901 702
– Akcje i jednostki udziałowe	25 380	17 690
Należności z tytułu papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	208 781	61 282
Ryzyko kredytowe związane z pozycjami pozabilansowymi przedstawiają się następująco:	7 134 510	8 245 876
Gwarancje finansowe	1 486 766	1 666 241
Zobowiązania kredytowe i pozostałe zobowiązania związane z kredytami	5 647 744	6 579 635

Powyższa tabela przedstawia strukturę ekspozycji na ryzyko kredytowe Grupy na dzień 31 grudnia 2009 i 31 grudnia 2008, bez uwzględnienia instrumentów ograniczających ryzyko. Dla aktywów bilansowych ekspozycje prezentowane powyżej oparte są na kwotach netto przedstawionych w bilansie.

(2E) KREDYTY I POŻYCZKI

Struktura kredytów i pożyczek udzielonych klientom i bankom oraz podstawowe wskaźniki portfela kredytowego przedstawiają się następująco:

Zaangażowanie brutto w tys. PLN				
	31.12.2009		31.12.2008	
	Kredyty i pożyczki dla klientów	Kredyty i pożyczki dla banków	Kredyty i pożyczki dla klientów	Kredyty i pożyczki dla banków
Nie przeterminowane i bez rozpoznanej utraty wartości	30 785 445	695 697	31 067 488	1 580 027
Przeterminowane, ale bez rozpoznanej utraty wartości	1 773 146	0	2 266 328	0
Z rozpoznaną utratą wartości	2 032 835	0	1 163 428	0
Brutto	34 591 426	695 697	34 497 244	1 580 027
Odpisy z tytułu utraty wartości łącznie z IBNR	-1 106 491	0	-749 078	0
Netto	33 484 935	695 697	33 748 166	1 580 027
Kredyty z rozpoznaną utratą wartości / kredyty ogółem	5,88 %		3,37 %	

Kredyty i pożyczki nie przeterminowane i bez rozpoznanej utraty wartości

Jakość portfela kredytów i pożyczek, które nie były ani przeterminowane, ani nie wykazywały utraty wartości, może zostać oceniona poprzez odniesienie do systemu ratingów wewnętrznych przyjętego przez Grupę.

Kredyty i pożyczki nie przeterminowane i bez rozpoznanej utraty wartości

Zaangażowanie brutto w tys. PLN				
	Klienci 31.12.2009	Banki 31.12.2009	Klienci 31.12.2008	Banki 31.12.2008
Oceny:				
1. Najwyższa jakość	308	695 697	295	1 580 027
2. Dobra jakość	12 727 569		11 423 571	
3. Średnia jakość	10 768 440		12 754 787	
4. Niska jakość	4 367 124		3 226 591	
5. Pod obserwacją	323 820		256 935	
6. Default	195 609		235 720	
7. Klienci bez ratingu	2 402 573		3 169 589	
Razem	30 785 445	695 697	31 067 488	1 580 027

Kredyty i pożyczki przeterminowane, ale bez rozpoznanej utraty wartości

Kredyty i pożyczki przeterminowane poniżej 90 dni nie są uważane za ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości, chyba, że zostaną zidentyfikowane inne przesłanki impairmentu. Kwota brutto kredytów i pożyczek z podziałem na segmenty klientów, przeterminowanych, ale bez rozpoznanej utraty wartości, przedstawia się następująco:

Zaangażowanie brutto w tys. PLN					
31.12.2009					
	Kredyty i pożyczki udzielone klientom			Kredyty i pożyczki dla banków	Suma
	Przedsiębiorstwa	Kredyty hipoteczne	Pozostałe detaliczne		
Opóźnienia do 30 dni	538 599	713 546	220 794	0	1 472 939
Opóźnienia 30 – 60 dni	118 070	53 774	46 232	0	218 076
Opóźnienia 60 - 90 dni	21 581	185	16 266	0	38 032
Opóźnienia pow. 90 dni*	43 590	0	509	0	44 099
Suma	721 840	767 505	283 801	0	1 773 146

Zaangażowanie brutto w tys. PLN					
31.12.2008					
	Kredyty i pożyczki udzielone klientom			Kredyty i pożyczki dla banków	Suma
	Przedsiębiorstwa	Kredyty hipoteczne	Pozostałe detaliczne		
Opóźnienia do 30 dni	617 653	1 258 856	160 969	0	2 037 478
Opóźnienia 30 – 60 dni	111 713	78 855	26 936	0	217 504
Opóźnienia 60-90 dni	2 260	1563	4 707	0	8 530
Opóźnienia pow. 90 dni*	1 833	0	983	0	2 816
Suma	733 459	1 339 274	193 595	0	2 266 328

* - należności opóźnione powyżej 90 dni i jednocześnie nie będące w portfelu z utratą wartości, posiadające przesłanki utraty wartości, ale nie wykazujące utraty wartości ze względu na szacowane przepływy pieniężne.

Kredyty i pożyczki z rozpoznaną utratą wartości

Kwota brutto kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości w podziale na segmenty klientów przedstawia się następująco:

Zaangażowanie brutto w tys. PLN					
31.12.2009					
	Kredyty i pożyczki udzielone klientom			Kredyty i pożyczki dla banków	Suma
	Przedsiębiorstwa	Kredyty hipoteczne	Pozostałe detaliczne		
Wg rodzaju analizy					
Analiza indywidualna	1 396 926	6 419	207	0	1 403 552
Analiza kolektywna	157 445	144 197	327 641	0	629 283
Suma	1 554 371	150 616	327 848	0	2 032 835

Zaangażowanie brutto w tys. PLN					
31.12.2008					
	Kredyty i pożyczki udzielone klientom			Kredyty i pożyczki dla banków	Suma
	Przedsiębiorstwa	Kredyty hipoteczne	Pozostałe detaliczne		
Wg rodzaju analizy					
Analiza indywidualna	826 354	7 938	178	0	834 470
Analiza kolektywna	100 753	64 414	163 791	0	328 958
Suma	927 107	72 352	163 969	0	1 163 428

Kredyty i pożyczki objęte analizą indywidualną

Kwantyfikacja wartości portfela objętego analizą indywidualną oraz wartości utworzonych odpisów w podziale na należności (i odpowiednio odpisy) z rozpoznaną utratą wartości i portfel IBNR została przedstawiona w notach finansowych. Tabele poniżej prezentują strukturę portfela objętego analizą indywidualną z rozpoznaną utratą wartości.

- wg produktów, zaangażowanie brutto

Kredyty i pożyczki udzielone klientom						
	31.12.2009			31.12.2008		
	kwota w tys. PLN	udział %	Pokrycie odpisami aktualizacyjnymi	kwota w tys. PLN	udział %	Pokrycie odpisami aktualizacyjnymi
Kredyty inwestycyjne	332 554	23,7%	34,6%	316 091	37,9%	44,8%
Kredyty obrotowe	133 358	9,5%	19,4%	31 211	3,7%	49,7%
Kredyty w rachunku bieżącym	156 917	11,2%	36,4%	94 672	11,3%	28,0%
Kredyty rewolwingowe	1 587	0,1%	62,9%	5 246	0,6%	43,3%
Kredyty hipoteczne	6 419	0,5%	21,3%	7 938	1,0%	45,7%
Faktoring	21 560	1,5%	37,0%	20 554	2,5%	25,5%
Leasing	420 578	30,0%	20,9%	280 288	33,6%	22,0%
Pozostałe*	330 579	23,6%	56,2%	78 470	9,4%	10,7%
	1 403 552	100,0%	34,4%	834 470	100,0%	31,7%

* w pozycji tej uwzględniono także wierzytelności związane z terminowymi operacjami finansowymi oraz kredyty związane z refinansowaniem

- wg walut, zaangażowanie brutto

Kredyty i pożyczki udzielone klientom						
	31.12.2009			31.12.2008		
	Kwota w tys. PLN	udział %	Pokrycie odpisami aktualizacyjnymi	Kwota w tys. PLN	udział %	Pokrycie odpisami aktualizacyjnymi
PLN	857 629	61,1%	38,6%	355 181	42,6%	24,8%
CHF	79 940	5,7%	22,8%	79 099	9,5%	19,8%
EUR	146 488	10,4%	14,3%	78 857	9,4%	17,0%
USD	267 730	19,1%	36,5%	289 847	34,7%	47,6%
JPY	51 765	3,7%	26,3%	31 486	3,8%	30,85%
	1 403 552	100,0%	34,4%	834 470	100,0%	31,7%

- wg stopnia pokrycia odpisami aktualizacyjnymi, zaangażowanie brutto

Kredyty i pożyczki udzielone klientom				
	31.12.2009		31.12.2008	
	kwota w tys. PLN	udział %	kwota w tys. PLN	udział %
do 20%	578 838	41,2%	333 488	40,0%
Powyżej 20% do 40%	348 643	24,8%	112 077	13,4%
Powyżej 40% do 60%	225 315	16,1%	330 322	39,6%
Powyżej 60% do 80%	90 257	6,4%	21 383	2,5%
Powyżej 80%	160 499	11,4%	37 200	4,5%
	1 403 552	100,0%	834 470	100,0%

Kredyty i pożyczki restrukturyzowane

Restrukturyzacja należności jest prowadzona przez specjalnie do tego celu powołane jednostki (oddzielnie dla należności korporacyjnych i detalicznych).

Restrukturyzacja ma na celu wykonanie efektywnych działań wobec klientów mających doprowadzić do minimalizacji strat i możliwie szybkiego ograniczenia ryzyk ponoszonych przez Grupę.

Restrukturyzacja obejmuje ustalenie nowych, akceptowalnych przez Grupę warunków obsługi należności (w tym zasad ich spłaty i zabezpieczenia, i ew. uzyskania dodatkowych zabezpieczeń).

Dochodzenie należności detalicznych jest procesem w pełni scentralizowanym, zarządzanym przez jedną jednostkę organizacyjną, która obejmuje swoim zakresem wszystkie obszary dochodzenia, tj monitorowanie portfela, wczesną fazę restrukturyzacji jak i ostatnią fazę restrukturyzacji i windykacji. Dochodzenie należności jest wspierane przez wyspecjalizowany system informatyczny działający na pełnym portfelu Klienta, w pełni zautomatyzowany w fazie monitorowania portfela jak i wspomagający czynności w późniejszej fazie restrukturyzacji jak i windykacji. Integralną częścią systemu jest behawioralny model scoringowy, który jest wykorzystywany w zarządzaniu procesem dochodzenia należności detalicznych w stosunku do wszystkich segmentów klienta.

Model ten bazuje w swoich obliczeniach między innymi na całkowitym zaangażowaniu Grupy w odniesieniu do danego klienta, segmencie biznesowym klienta, rodzaju produktu obciążonego ryzykiem kredytowym (szczególnie dotyczy to produktów hipotecznych) oraz historii współpracy z klientem w ramach poprzednich działań restrukturyzacyjno-windykacyjnych. Należności od klientów trafiają do tego systemu automatycznie nie później niż 4 dnia od daty powstania należności wymagalnej.

Należności korporacyjne ujęte w portfelu restrukturyzacyjno-windykacyjnym są dochodzone przez Departament Zagrożonych Należności Gospodarczych, a restrukturyzacja i windykacja należności korporacyjnych ma na celu podejmowanie skutecznych kroków w odniesieniu do klientów, ich należności i zabezpieczeń, w celu jak najszybszej maksymalizacji odzysku i ograniczenia ryzyka ponoszonego przez Grupę.

Dla zarządzania procesem restrukturyzacji i windykacji należności pochodzących z portfela korporacyjnego, Grupa stosuje aplikacje wspierające proces decyzyjny, które szybko dostarczają podstawowych informacji na temat należności, zabezpieczenia, zastosowanego podejścia oraz podstawowych działań i terminów.

Według stanu na 31.12.2009 kwota kredytów i pożyczek korporacyjnych bez rozpoznanej utraty wartości (zaangażowanie bilansowe), które w przeszłości podlegały restrukturyzacji wynosiła w Banku 148,3 mln zł i wzrosła o 218 % w porównaniu do stanu na 31.12.2008 (46,7 mln zł). Na koniec 2009 kwota należności detalicznych klientów, z którymi podpisano ugody, a które były klasyfikowane jako kredyty i pożyczki bez rozpoznanej utraty wartości wynosiła 21,8 mln zł. Natomiast w spółce Millennium Leasing na 31.12.2009 kwota należności bez rozpoznanej utraty wartości, które podlegały restrukturyzacji w 2009 roku wyniosła 146,1 mln zł.

Znacząca część odpisów aktualizujących utworzonych we wrześniu 2009 r. wynikała z decyzji Grupy o utworzeniu dodatkowych odpisów w związku z dogłębnym przeglądem portfela obciążonego ryzykiem kredytowym, w tym w szczególności należności związanych z walutowymi instrumentami pochodnymi. W wyniku przeglądu Grupa ustaliła, że konieczne jest utworzenie dodatkowych odpisów aktualizujących w wysokości 108,4 mln zł w stosunku do niektórych klientów w celu odzwierciedlenia ryzyka dalszego pogorszenia ich sytuacji finansowej. W leasingu w 2009 r. utworzono 70,2 mln zł odpisów aktualizujących, w tym 16,5 mln zł we wrześniu 2009 r., które głównie były rezultatem aktualizacji parametrów ryzyka.

Poniższa tabela pokazuje portfel kredytów z rozpoznaną utratą wartości zarządzany przez jednostki organizacyjne Grupy zajmujące się restrukturyzacją należności.

	Zaangażowanie brutto w tys. PLN	
	31.12.2009	31.12.2008
Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym	219 641	142 750
Kredyty i pożyczki udzielone klientom korporacyjnym	800 489	510 464
Razem	1 020 130	653 214

Bankowe tytuły egzekucyjne

W 2009 r. odnośnie należności gospodarczych Bank wystawił 143 bankowe tytuły egzekucyjne (bte) na łączną kwotę 367,3 mln PLN (w przeliczeniu wg średniego kursu NBP z dnia 31.12.2009 r.), w tym:

- 141 bte w PLN na łączną kwotę 362,2 mln PLN,
- 1 bte w EUR na kwotę 0,3 mln EUR (1,1 mln PLN),
- 1 bte dotyczący wydania rzeczy ruchomych (zapasów przewłaszczonych na rzecz Banku na podstawie umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie należności Banku z tytułu kredytu udzielonego na podstawie umowy o kredyt rewolwingowy w wysokości 2,0 mln PLN) łączna wartość przedmiotów przewłaszczenia: 4,0 mln PLN.

Ponadto w 2009 roku Bank wystawił 8 503 bankowych tytułów egzekucyjnych dotyczących należności detalicznych oraz małych firm, na łączną kwotę 119,4 mln PLN (w przeliczeniu według kursu z dnia 31.12.2009 roku).

(2F) DŁUŻNE I KAPITAŁOWE PAPIERY WARTOŚCIOWE

Poniższa tabela przedstawia strukturę papierów wartościowych znajdujących się w portfelu Grupy na dzień 31 grudnia 2009 r.

Emitowane przez	Zaangażowanie brutto w tys. PLN			Razem
	Papiery dłużne przeznaczone do obrotu	Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe	Akcje i jednostki udziałowe	
Skarb państwa	2 320 318	2 462 342	24	4 782 684
Bank Centralny	0	1 499 417	0	1 499 417
Pozostałe	0	188 519	30 221	218 740
- notowane	0	55 459	12 155	67 614
- nie notowane	0	133 060	18 066	151 126
Razem	2 320 318	4 150 278	30 245	6 500 841

Poniższa tabela przedstawia strukturę papierów wartościowych znajdujących się w portfelu Grupy na dzień 31 grudnia 2008 r.

Emitowane przez	Zaangażowanie brutto w tys. PLN			Razem
	Papiery dłużne przeznaczone do obrotu	Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe	Akcje i jednostki udziałowe	
Skarb państwa	3 471 807	2 627 891	64	6 099 762
Bank Centralny	0	167 247	0	167 247
Pozostałe	0	106 564	31 265	137 829
- notowane	0	15 760	11 439	27 199
- nie notowane	0	90 804	19 826	110 630
Razem	3 471 807	2 901 702	31 329	6 404 838

(2G) PRZEWŁASZCZONE ZABEZPIECZENIA

W 2009 r. nie dokonywano istotnych bezpośrednich przejęć przez Bank i sprzedaży środków trwałych stanowiących zabezpieczenie kredytu. Powyższa sytuacja powodowana jest realizacją innych, bardziej efektywnych ścieżek zaspokajania z przewłaszczeń (czasowo i kwotowo przy ograniczeniu kosztów), tj. doprowadzania do sprzedaży przedmiotu przewłaszczenia bezpośrednio przez dawcę zabezpieczenia pod nadzorem Banku i z przeznaczeniem całości tak uzyskanych środków na spłatę. Odmianą takiego działania jest zawieranie porozumień z syndykami w upadłości na podstawie, których syndyk za uzgodnioną opłatą zabezpiecza i przechowuje przedmioty przewłaszczenia oraz w porozumieniu z Bankiem dokonuje ich oferowania i sprzedaży (w tym w ramach sprzedaży zorganizowanych części lub całego przedsiębiorstwa dłużnika).

Powyższe powoduje, że realizowany tryb zaspokajania nie jest ewidencjonowany na tzw. Aktywach trwałych do zbycia.

(2H) POLITYKA W ZAKRESIE SPISYWANIA NALEŻNOŚCI

Ekspozycje kredytowe, dla których Grupa nie oczekuje wystąpienia żadnych przepływów pieniężnych do odzyskania i dla których utworzony został odpis z tytułu utraty wartości lub korekta wartości dla wierzytelności pochodzących z terminowych operacji finansowych, które łącznie pokrywa w całości należność pozostałą do spłaty, są spisywane z bilansu w ciężar odpisu aktualizującego i korekty i przenoszone do ewidencji pozabilansowej. Przedmiotowa operacja nie powoduje umorzenia należności, tj. nie powoduje zwolnienia dłużnika z długu ani zaprzestania wymaganych prawem i uzasadnionych działań prawnych i windykacyjnych.

Najczęściej Grupa spisuje należności w ciężar rezerw na utratę wartości w przypadku stwierdzenia nieściągalności należności, tj. między innymi.:

- umorzenia postępowania egzekucyjnego;
- śmierci dłużnika;
- ukończenia postępowania upadłościowego;
- bezwarunkowego umorzenia części kredytu;
- długiego okresu bezskutecznej egzekucji.

(2I) KONCENTRACJA RYZYK AKTYWÓW FINANSOWYCH Z EKSPOZYCJĄ NA RYZYKO KREDYTOWE

Sektory przemysłu

Poniższa tabela przedstawia podział całkowitej ekspozycji kredytowej Grupy z rozbiciem na czynniki składowe, według kategorii klientów.

31.12.2009	Pośrednictwo finansowe	Przemysł i Budownictwo	Handel hurtowy i detaliczny	Transport i komunikacja	Sektor publiczny	Kredyty hipoteczne	Kredyty konsumpcyjne*	Pozostałe branże	Razem
Kredyty i pożyczki dla banków	695 697	0	0	0	0	0	0	0	695 697
Kredyty i pożyczki dla klientów	75 055	3 607 626	1 842 057	1 380 503	507 320	22 046 324	3 196 936	1 935 605	34 591 426
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	639	247	35	0	2 320 318	0	0	44	2 321 283
Finansowe instrumenty pochodne	723 451	47 053	14 883	0	0	0	0	302 744	1 088 131
Inwestycyjne papiery wartościowe	68 108	0	8 200	27	3 982 031	0	0	121 192	4 179 558
Aktywa finansowe wycenione do wartości godziwej	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Należności z tyt. papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	208 781	0	0	0	0	0	0	0	208 781
Na dzień 31 grudnia 2009	1 771 731	3 654 926	1 865 175	1 380 530	6 809 669	22 046 324	3 196 936	2 359 585	43 084 876

31.12.2008	Pośrednictwo finansowe	Przemysł i Budownictwo	Handel hurtowy i detaliczny	Transport i komunikacja	Sektor publiczny	Kredyty hipoteczne	Kredyty konsumpcyjne*	Pozostałe branże	Razem
Kredyty i pożyczki dla banków	1 580 027	0	0	0	0	0	0	0	1 580 027
Kredyty i pożyczki dla klientów	62 563	2 560 635	1 813 575	1 666 201	170 521	22 289 147	2 662 872	3 271 731	34 497 245
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	2 509	193	72	26	3 471 807	0	0	39	3 474 646
Finansowe instrumenty pochodne	1 280 698	587 456	139 892	32 434	0	0	0	764 806	2 805 286
Inwestycyjne papiery wartościowe	194 370	4	8 347	41	2 650 941	0	0	76 785	2 930 488
Aktywa finansowe wycenione do wartości godziwej	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Należności z tyt. papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	61 282	0	0	0	0	0	0	0	61 282
Na dzień 31 grudnia 2008	3 181 449	3 148 288	1 961 886	1 698 702	6 293 269	22 289 147	2 662 872	4 113 362	45 348 974

* w tym: karty kredytowe, kredyty gotówkowe, kredyty samochodowe, kredyty w rachunku bieżącym, kredyty na zakup akcji

(3) Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe obejmuje obecne i przyszłe oddziaływania na zyski lub kapitał ze strony zmiany wartości portfela Grupy wywołanej niekorzystnymi ruchami stóp procentowych, kursów wymiany walut lub cen obligacji, akcji lub towarów.

Miary oceny ryzyka rynkowego

Główną miarą, stosowaną przez Grupę w celu oceny ryzyk rynkowych jest parametryczny model VaR (wartość narażona na ryzyko) – spodziewana strata, która może powstać na portfelu w określonym czasie (okres utrzymania) oraz z określonym prawdopodobieństwem (poziom ufności) z tytułu niekorzystnego ruchu na rynku.

Obliczenie VaR w Księdze Handlowej jest dokonywane na podstawie analitycznej aproksymacji, określonej w metodologii opracowanej przez firmę RiskMetrics. Wartość zagrożona jest obliczana z założeniem 10-dniowego okresu utrzymania oraz 99% poziomu ufności (przedział jednostronny). Obliczając zmienność związaną z każdym czynnikiem ryzyka, model przypisuje większą wagę historycznym warunkom rynkowym obserwowanym w niedawnym okresie, tym samym zapewniając bardziej poprawne oddanie bieżących warunków rynkowych.

Wartości kapitału obciążonego ryzykiem są ustalane codziennie, zarówno indywidualnie dla każdego z obszarów odpowiedzialnych za podejmowanie ryzyka i zarządzanie nim, jak i na bazie skonsolidowanej, z uwzględnieniem efektu dywersyfikacji istniejącej pomiędzy poszczególnymi portfelami.

W celu zapewnienia adekwatności modelu VaR dla oceny ryzyk występujących na otwartych pozycjach, ustanowiono i przeprowadza się codziennie proces testowania wstecznego.

Testowanie wsteczne jest standardową techniką stosowaną do oceny jakości modelu pomiaru ryzyka, realizowaną według następujących zasad:

- W istniejącym systemie dokonuje się porównania ex-post miary ryzyka wygenerowanej przez model, ze zweryfikowanymi dziennymi zmianami wartości portfela, przy założeniu statycznych pozycji,
- Jakość modelu jest weryfikowana przy zastosowaniu trójstrefowego podejścia statystycznego, bazującego na liczbie przekroczeń (uznaje się, że przekroczenie miało miejsce, gdy różnica pomiędzy bezwzględną wartością zmiany dziennej a wielkością VaR jest dodatnia):
 - strefa zielona (równe bądź mniejsze niż 8 przekroczeń) odpowiada wynikowi, który nie wskazuje na jakiegokolwiek problemy w modelu,
 - strefa żółta (9 do 14 przekroczeń), powoduje powstanie pewnych zastrzeżeń do modelu, ale konkluzja nie jest ostateczna; w tym przypadku stosowany jest mnożnik, aby poziom ufności miary ryzyka wrócił do 99%,
 - strefa czerwona (równe bądź większe niż 15 przekroczeń), wskazuje na problem w modelu ryzyka.

Wszystkie zgłoszone przekroczenia są udokumentowane, łącznie z wyjaśnieniem przyczyn ich powstania oraz zaliczeniem do jednej z trzech klas wyjaśnienia przekroczeń: podstawowa integralność modelu, niewystarczająca dokładność modelu lub nieprzewidziane ruchy rynkowe.

W celu monitorowania i limitowania pozycji w instrumentach, dla których nie jest możliwa należąca ocena ryzyk rynkowych z zastosowaniem modelu VaR (instrumenty nieliniowe), zdefiniowano inne wskaźniki ryzyka takie jak Gamma, Vega i Theta.

Równolegle do metody VaR portfele handlowe są poddawane szeregowi scenariuszy warunków skrajnych w celu:

- Oszacowania potencjalnej straty ekonomicznej, wynikającej ze skrajnych wahań czynników ryzyka rynkowego,
- Identyfikacji ruchów ryzyka rynkowego, ewentualnie nie ujętych w VaR, na które portfele są bardziej wrażliwe,
- Identyfikacji czynności, które mogą zostać podjęte w celu redukcji wpływu skrajnych zmian czynników ryzyka.

Stosuje się następujące rodzaje scenariuszy rynkowych: i) Równoległe przesunięcia krzywych dochodowości, ii) Bardziej stromy lub spłaszczony przebieg krzywych dochodowości, iii) Wahania zmienności stóp procentowych, iv) Wahania kursów wymiany, v) Wahania marż na swapach, vi) Niekorzystne scenariusze historyczne.

Proces kalkulacji VaR jest prowadzony z zastosowaniem oprogramowania opracowanego na bazie technologii sieci internetowej. Zapewnia to obszarom handlowym dostęp w trybie bieżącym do wartości zagrożonej ryzykiem w ich właściwych portfelach.

VaR stosuje się jako miarę w ocenie ryzyk poniesionych na pozycjach handlowych włącznie z pozycjami ustanowionymi przez Zespół Strategii Ryzyka Rynkowego (Positioning Portfolios).

Wskaźniki VaR ukazane w poniższej tabeli odzwierciedlają łączną ekspozycję na ryzyko rynkowe w Księdze Handlowej i obszarze Finansowania (Aktywność na Rynkach Finansowych) o wartości ok. 12,4 mln zł średnio na koniec 2009 roku, wobec obowiązującego limitu na poziomie 45,2 mln zł. Dla ryzyka walutowego wyniki dla lat 2009 oraz 2008 są bezpośrednio porównywalne. Począwszy od połowy 2009 roku ekspozycja zawiera rezydualne ryzyko stopy procentowej (tzn. około 5 mln zł ekspozycji poniżej jednego roku niezabezpieczonej w ramach ogólnej strategii zabezpieczania pozycji) przeniesione z Portfela Bankowego, który składa się z obszarów Komercyjnego, ALM, Finansowania, Strukturalnego oraz Portfela Inwestycyjnego.

Miary VaR dla ryzyka rynkowego (tys. zł):

	Koniec grudnia 2009		VaR (od 31 grudnia 2008 roku do 31 grudnia 2009 roku)			Koniec grudnia 2008	
	Ekspozycja	Wykorzystanie limitu	Średnio	Maksimum	Minimum	Ekspozycja	Wykorzystanie limitu
Globalnie	12 382	27%	12 861	41 606	5 626	40 963	129%
Ryzyko stopy procentowej	12 237	n.a.	10 977	24 428	5 367	23 627	n.a.
Ryzyko kursowe	721	7%	5 192	32 669	330	30 188	385%
Efekt dywersyfikacji	5%					31%	

Ekspozycje w 2008 roku wynosiły odpowiednio:

Miary VaR dla ryzyka rynkowego (tys. zł):

	Koniec grudnia 2008		VaR (od 31 grudnia 2007 roku do 31 grudnia 2008 roku)			Koniec grudnia 2007	
	Ekspozycja	Wykorzystanie limitu	Średnio	Maksimum	Minimum	Ekspozycja	Wykorzystanie limitu
Globalnie	40 963	129%	31 319	182 378	5 311	5 488	19%
Ryzyko stopy procentowej	23 627	n.a.	12 679	30 075	4 858	5 460	n.a.
Ryzyko kursowe	30 188	385%	20 643	173 524	45	61	1%
Efekt dywersyfikacji	31%					1%	

Otwarte pozycje obejmowały głównie instrumenty stopy procentowej, a w pierwszym kwartale 2009 roku, także instrumenty na kurs walutowy. Ryzyko walutowe uwzględnia zarówno wszystkie pozycje wymiany walutowej Banku, jak i otwarte pozycje dozwolone jedynie w Portfelu Handlowym.

Ekspozycja na ryzyko kursowe powstała w wyniku aktywnego zarządzania ryzykiem kursowym poprzez otwarcie pozycji walutowej, w celu ograniczenia ryzyka kredytowego związanego z transakcjami zawartymi z klientami. W efekcie Bank przyjął na siebie ryzyko nieliniowe tych instrumentów, które spowodowało przekroczenie limitów na wartość zagrożoną dla Działalności na Rynkach Finansowych. Przekroczenia zostały ratyfikowane zgodnie z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi na odpowiednich poziomach kompetencji i nie spowodowały żadnych strat ekonomicznych.

Kształtowanie się pozycji walutowej przedstawia poniższa tabela (w tys. PLN):

Pozycja całkowita	Średnia w okresie	Minimum w okresie	Maksimum w okresie	Koniec okresu
2009	53 429	8 765	398 071	12 027
2008	175 881	5 776	1 207 226	398 649

W pierwszej dekadzie stycznia 2009 roku ekspozycja na ryzyko kursowe spadła poniżej limitu.

W podmiotach zależnych ekspozycje na ryzyko rynkowe nie występowały, ponieważ Bank przejmuje ryzyko od podmiotów zależnych i zarządza nim na poziomie centralnym.

Ocenę VaR uzupełnia monitorowanie wrażliwości portfeli obarczonych ryzykiem rynkowym na ww. scenariusze (ujawnia się jedynie maksymalne, negatywne oddziaływanie).

Zgodnie z zasadami przyjętymi przez Bank indykatywne limity dla wyników testów warunków skrajnych są dwa razy wyższe od limitów dla dziennego zarządzania ryzykiem rynkowym.

W przypadku Księgi Bankowej, w celu zarządzania ryzykiem stopy procentowej, przeprowadzana jest analiza wrażliwości, natomiast w celu jego łagodzenia stosuje się strategię zabezpieczającą.

Bank przeprowadza comiesięczny transfer ryzyka z Księgi Bankowej - obszaru Komercyjnego i Strukturalnego - do obszarów, w których ryzykiem zarządza się na poziomie operacyjnym (tzn. ALM oraz Finansowania).

W 2009 roku, w wyniku przeprowadzonych analiz, zawarto dodatkowe transakcje zabezpieczające ryzyko stopy procentowej, które związane są z portfelami kredytów na stałą stopę, a szczególnie z portfelem kredytów konsumpcyjnych i portfelem leasingowym. Na koniec grudnia 2009 roku wartość BPV dla Księgi Bankowej wynosiła ok. 31 mln zł.

Wrażliwość Księgi Bankowej na zmiany stóp procentowych kształtowała się następująco (w tys. PLN):

BPV Księgi Bankowej	Średnia w okresie	Minimum w okresie	Maksimum w okresie	Koniec okresu
2009	38 820	10 548	70 135	31 340
2008	38 967	-16 225	57 525	47 562

(4) Ryzyko płynności

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie i utrzymywanie zdolności Grupy do wywiązywania się zarówno z bieżących jak i przyszłych zobowiązań, z uwzględnieniem kosztów pozyskania płynności.

Ryzyko płynności odzwierciedla możliwość poniesienia znacznych strat w wyniku pogorszenia warunków finansowania (ryzyko finansowania) i/lub sprzedaży aktywów poniżej ich wartości rynkowej (ryzyko płynności rynku) w celu zaspokojenia zapotrzebowania na środki, wynikającego z zobowiązań Grupy.

W podmiotach zależnych ekspozycje na ryzyko płynności nie występowały, ponieważ Bank przejmuje ryzyko od podmiotów zależnych i zarządza nim na poziomie centralnym.

W 2009 r. Bank zawarł nowe transakcje kredytowe na kwotę 300 mln EUR oraz transakcję kredytu stand-by ze spółką-matką na kwotę 200 mln EUR oraz dokonał spłaty średnioterminowej pożyczki w kwocie 555 mln CHF.

Dodatkowo w 2009 roku Bank wyemitował obligacje strukturyzowane (ok. 140 mln PLN) wpływające pozytywnie na poziom długoterminowych stabilnych źródeł finansowania.

Głównym źródłem finansowania pozostaje duża, zdywersyfikowana i stabilna baza depozytowa. W 2009 roku była ona utrzymywana na poziomie ok. 30 mld zł, dzięki atrakcyjnej ofercie i skutecznej kampanii marketingowej, pomimo trwającej na rynku wojny o depozyty, jednak udział depozytów detalicznych spadł z 70.9% na koniec 2008 roku do 66.2% na koniec 2009 roku.

Koncentracja bazy depozytowej, mierzona udziałem 5 i 20 największych deponentów, na koniec 2009 roku wzrosła do odpowiednio 4,7% oraz 10,4% (w grudniu 2008 roku odpowiednio 3,2% oraz 6,8%).

Bank zapewnia płynność w walutach obcych dzięki denominowanym w walucie pożyczkom konsorcjalnym, jak również długowi podporządkowanemu oraz transakcjom swapów walutowych jak i procentowo-walutowych.

Miary oceny ryzyka płynności

Ocena ryzyka płynności Grupy jest realizowana z zastosowaniem zarówno wskaźników określonych przez Organy Nadzoru, jak i inne wewnętrzne miary, dla których także zdefiniowano limity ekspozycji. Kształtowanie się sytuacji płynnościowej Grupy w krótkich horyzontach czasowych (do 3 miesięcy) jest sprawdzane codziennie na podstawie dwóch wskaźników zdefiniowanych wewnętrznie: płynność natychmiastowa oraz płynność kwartalna. Mierzą one maksymalne zapotrzebowanie na środki, które mogłoby powstać jednego dnia, z uwzględnieniem projekcji przepływów środków pieniężnych na datę spot lub okres 3-miesięczny.

Wyliczenie tych wskaźników polega na dodawaniu do pozycji płynnościowej analizowanego dnia szacowanych przyszłych przepływów środków pieniężnych dla każdego dnia z ustalonego horyzontu czasowego (data spot lub 3 miesiące) w zakresie transakcji, w których zawarciu pośredniczą obszary rynkowe. Dodawana jest także kwota aktywów z uznanego za wysoce płynny portfelu papierów wartościowych Banku, co prowadzi do ustalenia luki płynności zakumulowanej na każdy dzień badanego okresu.

Dane te są raportowane codziennie do obszarów odpowiedzialnych za zarządzanie pozycją płynnościową i są porównywane z obowiązującymi limitami ekspozycji, które w połowie roku zostały dostosowane do nowego poziomu funduszy własnych Banku oraz kursu walutowego EUR/PLN.

Bieżące wskaźniki płynności (w mln PLN)

31.12.2009				
	Wysokopłynne aktywa	Wskaźnik płynności natychmiastowej	Wskaźnik płynności kwartalnej	Aktywa płynne na pokrycie zmienności źródeł finansowania
Ekspozycja	3 958	3 628	1 368	6 146
Limit minimalny		-723	-2 891	2 000
31.12.2008				
	Wysokopłynne aktywa	Wskaźnik płynności natychmiastowej	Wskaźnik płynności kwartalnej	Aktywa płynne na pokrycie zmienności źródeł finansowania
Ekspozycja	3 993	3 673	2 367	5 321
Limit minimalny		-434	-1 734	2 000

W 2009 r. wskaźnik płynności natychmiastowej był dodatni, podczas gdy wskaźnik płynności kwartalnej dwukrotnie spadł poniżej zera z powodu deprecjacji złotego w pierwszym kwartale roku oraz w czwartym kwartale z powodu spłaty pożyczki konsorcjalnej w kwocie 555 mln CHF.

Ponadto Bank stosuje analizę wewnętrznej płynności strukturalnej na bazie skumulowanych urealnionych luk płynności (tj. z założeniem prawdopodobieństwa powstania przepływu środków pieniężnych). Bezpieczny poziom, przyjęty w Banku w zakresie relacji niedoboru płynności dla każdego przedziału czasowego poniżej 5-ciu lat, odpowiada 25% sumy bilansowej. W 2009 roku metodologia pomiaru luki strukturalnej została uzupełniona o przepływy oczekiwane w związku z rolowaniem bazy depozytowej koniecznej do finansowania portfela aktywów do ich zapadalności, zatem luki płynności strukturalnej w 2008 roku i 2009 roku nie są bezpośrednio porównywalne.

W 2009 r. wszystkie zdefiniowane wskaźniki były utrzymywane na poziomach wyraźnie przewyższających limity.

Bank opracował narzędzie do zarządzania ryzykiem płynności, określające scenariusze warunków skrajnych, w których luki płynności są urealniane przy założeniu konserwatywnego podejścia do oceny prawdopodobieństwa wystąpienia przepływów środków pieniężnych (np. m.in. biorące pod uwagę wycofanie lokat oraz opóźnienia w spłatach kredytów, wraz z gorszą płynnością rynku wtórnego papierów wartościowych i z deprecjacją złotego).

31.12.2009						
Urealniona luka płynności (mln PLN)	do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 3 lata	3 - 5 lata	Powyżej 5-ciu lat
Urealnione aktywa bilansowe	14 429	3 247	4 449	4 230	5 484	27 705
Urealnione pasywa bilansowe	11 629	2 293	1 286	2 114	1 907	40 056
Luka bilansowa	2 800	954	3 163	2 115	3 578	-12 351
Skumulowana luka bilansowa	2 800	3 754	6 917	9 032	12 610	259
Urealnione aktywa pozabilansowe	565	186	364	256	185	79
Urealnione pasywa pozabilansowe	-676	-188	-202	-256	-523	-241
Luka pozabilansowa	-111	-2	162	0	-338	-162
Luka ogółem	2 689	952	3 325	2 116	3 240	-12 513
Skumulowana luka ogółem	2 689	3 641	6 966	9 082	12 322	-191
Wskaźnik aktywów płynnych						
Aktywa płynne (mln PLN)	8 618					
Udział aktywów płynnych w bilansowych	19,4%					

31.12.2008						
Urealniona luka płynności (mln PLN)	do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 3 lata	3 - 5 lata	Powyżej 5-ciu lat
Urealnione aktywa bilansowe	16 202	2 150	3 136	2 855	4 752	28 032
Urealnione pasywa bilansowe	11 530	3 452	100	1 534	60	27 740
Luka bilansowa	4 672	-1 300	3 037	1 321	4 692	291
Skumulowana luka bilansowa	4 672	-1 986	189	1 272	5 028	12 712
Urealnione aktywa pozabilansowe	289	193	320	197	192	63
Urealnione pasywa pozabilansowe	-2 732	-429	-751	-315	-660	-104
Luka pozabilansowa	-2 443	-236	-431	-119	-468	-40
Luka ogółem	2 229	-1 536	2 606	1 202	4 224	251
Skumulowana luka ogółem	2 229	693	3 298	4 501	8 725	8 976
Wskaźnik aktywów płynnych						
Aktywa płynne (mln PLN)	9 036					
Udział aktywów płynnych w bilansowych	19.2%					

Testy warunków skrajnych płynności są przeprowadzane kwartalnie, aby ustalić profil ryzyka płynności Grupy oraz zapewnić zdolność Grupy do wywiązania się ze zobowiązań w przypadku kryzysu płynności i aby przyczynić się do opracowania awaryjnego planu płynności oraz decyzji zarządczych.

Wyniki testów warunków skrajnych pokazują, że nawet w sytuacji zrealizowania niekorzystnych scenariuszy wskaźniki płynności pozostaną powyżej ustalonych limitów.

W lutym oraz marcu 2009 roku limity na nadzorcze miary płynności, zarówno krótkoterminowej, jak i długoterminowej, zostały przekroczone. Było to związane z silną deprecjacją złotego, dużą zmiennością kursu walutowego oraz metodologicznymi konsekwencjami założeń zawartych w Uchwale KNF Nr 386/2008, które spowodowały przeszacowanie wartości niestabilnych źródeł finansowania i nie było spowodowane pogorszeniem się pozycji płynnościowej Banku.

Bank dysponuje procedurami awaryjnymi dla sytuacji zwiększonego ryzyka płynności – Plan Awaryjny Płynności (plan awaryjny w przypadku pogorszenia się płynności finansowej Banku), aktualizowany kwartalnie. Plan Awaryjny Płynności ustala koncepcje, priorytety, obowiązki i konkretne środki do podjęcia na wypadek kryzysu płynności.

Dla potrzeb zarządzania nadzorczymi ilościowymi miarami płynności Bank zaimplementował dedykowany model, który opiera się na koncepcji minimalnych buforów i umożliwia przeprowadzanie analiz symulacyjnych.

(5) Ryzyko operacyjne

Grupa przyjęła definicję ryzyka operacyjnego zgodną z wytycznymi Bazylei II, zgodnie z którymi ryzyko operacyjne jest definiowane jako ryzyko straty wynikające z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, działań ludzi lub systemów bądź też ze zdarzeń zewnętrznych. Definicja ta obejmuje ryzyko prawne, ale ryzyko strategiczne czy ryzyko utraty reputacji są traktowane jako odrębne kategorie ryzyka.

W celu ograniczania ryzyka operacyjnego, Grupa wdrożyła system zarządzania oparty na najlepszych praktykach rynkowych. Model tego systemu został skodyfikowany w ogólnej strategii Millennium bcp i dostosowany na szczeblu operacyjnym do specyfiki rynku polskiego i profilu działalności Grupy.

W ramach przyjętej strategii Grupa określiła swoją skłonność do ryzyka w formie matrycy tolerancji ryzyka. W celu obliczenia wymogów kapitałowych dla potrzeb ryzyka operacyjnego Grupa przyjęło metodę standardową. Odrębne elementy zarządzania ryzykiem operacyjnym to regularne kontrole prowadzone przez Departament Audytu Wewnętrznego oraz przepisy dotyczące stałych kontroli procesów.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym Grupy polega na jego identyfikacji, ocenie, monitorowaniu, ograniczaniu i odnośnej sprawozdawczości. Każdą decyzję dotyczącą kroków mających na celu ograniczanie ryzyka operacyjnego poprzedza analiza związanych z tym kosztów i korzyści. Na podstawie przyjętej klasyfikacji ryzyka Grupa prowadzi samoocenę ryzyka dla swoich najważniejszych procesów.

Przyjęta struktura zarządzania ryzykiem operacyjnym określa poszczególne szczeble zarządzania i zakresy ich odpowiedzialności i obowiązków. Kluczową rolę w zarządzaniu ryzykiem operacyjnym codziennej działalności odgrywa właściciel procesu. Na podstawie dogłębnej wiedzy o procesie właściciel procesu może najszybciej identyfikować i eliminować występujące zagrożenia. Wyższym od właścicieli procesów szczeblem zarządzania jest Komitet Procesów i Ryzyka Operacyjnego, którego zakres dotyczy zagrożeń wynikających z więcej niż jednego procesu. Wszelkie działania dotyczące zarządzania ryzykiem operacyjnym są koordynowane i nadzorowane przez Komitet Kontroli Ryzyka, Zarząd i Radę Nadzorczą.

XVII. LUKA PŁYNNOŚCI WEDŁUG TERMINÓW ZAPADALNOŚCI I WYMAGALNOŚCI

31 grudnia 2009

PLN '000

AKTYWA	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Pozostałe aktywa	RAZEM
Kasa, środki w Banku Centralnym	2 191 227	0	0	0	0		2 191 227
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	353 086	0	0	0	342 610		695 696
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	1 751	1 477	1 475 345	831 789	9 956		2 320 318
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu	27 966	183 040	180 993	288 557	30 241		710 797
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	175 054	71 094	124 689	6 497		377 334
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	3 035 936	901 796	3 326 631	7 783 276	18 437 296		33 484 935
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	1 607 836	94 327	556 680	1 888 729	2 706		4 150 278
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	208 781	0	0	0	0		208 781
Akcje i udziały						26 346	26 346
Pozostałe aktywa niefinansowe						748 112	748 112
RAZEM	7 426 582	1 355 694	5 610 743	10 917 040	18 829 306	774 458	44 913 824
PASYWA	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Pozostałe pasywa	RAZEM
Zobowiązania wobec banków	1 050 667	1 232 826	1 050 906	1 232 460	342 511		4 909 370
Zobowiązania wobec klientów	19 776 075	6 301 080	5 435 236	46 115	158		31 558 663
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu	121 954	110 298	199 031	232 068	18 852		682 203
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	4 465	8 234	92 754	17 360		122 813
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	1 562 120	780 564	0	0	0		2 342 684
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	1 758	0	28 520	233 946	760 111		1 024 335
Zobowiązania podporządkowane	0	0	909	328 656	616 230		945 795
Pozostałe pasywa niefinansowe						540 625	540 625
Kapitał własny						2 787 336	2 787 336
RAZEM	22 512 574	8 429 233	6 722 836	2 165 999	1 755 222	3 327 961	44 913 824

31 grudnia 2009

PLN '000

ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Pozostałe	RAZEM
Zobowiązania z tytułu otwartych linii kredytowych	4 663 399						4 663 399
Zobowiązania z tytułu poręczeń i gwarancji	1 054 042						1 054 042
Luka bilansowa	-15 085 992	-7 073 539	-1 112 093	8 751 041	17 074 084	-2 553 503	0
Luka ogółem	-20 803 433	-7 073 539	-1 112 093	8 751 041	17 074 084	-2 553 503	-5 717 441

Zgodnie z przeprowadzoną analizą statystyczną otwartych linii kredytowych oraz zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji wykazanych w powyższej tabeli, rzeczywiste poziomy ich wykorzystania wynoszą odpowiednio 10% i 5% prezentowanego nominalu.

31 grudnia 2008

PLN '000

AKTYWA	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Pozostałe aktywa	RAZEM
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 802 594	0	0	0	0		1 802 594
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	1 263 769	0	4	0	316 254		1 580 027
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	59 261	44 302	1 418 681	1 712 199	237 365		3 471 808
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu	291 464	409 188	956 134	1 011 150	137 349		2 805 286
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	25	9 952	0		9 977
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 917 672	586 969	3 071 489	7 885 182	19 286 854		33 748 166
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	610 403	159 527	593 449	1 536 918	1 405		2 901 702
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	61 282	0	0	0	0		61 282
Akcje i udziały						20 528	20 528
Pozostałe aktywa niefinansowe						713 552	713 552
RAZEM	7 006 445	1 199 986	6 039 782	12 155 402	19 979 227	734 080	47 114 922

PASYWA	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Pozostałe pasywa	RAZEM
Zobowiązania wobec banków	114 603	8 490	1 554 952	1 066 338	316 167		3 060 550
Zobowiązania wobec klientów	17 072 487	6 115 505	8 116 595	397 687	5		31 702 279
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu	750 453	1 493 641	1 169 601	851 864	133 939		4 399 498
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	50 637	193 140	904 435	31 437		1 179 649
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	1 033 591	468 471	0	0	0		1 502 062
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	1 318	0	11 068	112 418	802 569		927 373
Zobowiązania podporządkowane	0	0	1 768	333 792	625 860		961 420
Pozostałe pasywa niefinansowe						567 208	567 208
Kapitał własny						2 814 883	2 814 883
RAZEM	18 972 452	8 136 744	11 047 124	3 666 534	1 909 977	3 382 091	47 114 922

31 grudnia 2008

PLN '000

ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Pozostałe	RAZEM
Zobowiązania z tytułu otwartych linii kredytowych	5 048 724						5 048 724
Zobowiązania z tytułu poręczeń i gwarancji	1 209 845						1 209 845
Luka bilansowa	-11 966 007	-6 936 758	-5 007 342	8 488 868	18 069 250	-2 648 011	0
Luka ogółem	-18 224 576	-6 936 758	-5 007 342	8 488 868	18 069 250	-2 648 011	-6 258 569

XVIII. ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA WARUNKOWE

Łączna wartość przedmiotu sporu największych spraw sądowych wg stanu na dzień 31.12.2009 r., w których spółki Grupy występowały w roli pozwanego lub powoda przed sądami, organami właściwymi dla postępowań arbitrażowych wynosiła 452,7 mln zł. Łączna wartość przedmiotu sporu największych spraw sądowych, w których spółki Grupy występowały w roli pozwanego wynosiła 279,4 mln zł, a łączna wartość przedmiotu sporu największych spraw sądowych, w których spółki Grupy występowały w roli powoda wynosiła 173,3 mln zł.

Największe postępowania, w których spółki Grupy są pozwanym:

1. **Powód:** osoba fizyczna

Wartość przedmiotu sporu: 5 108 036 zł

Przedmiot: Roszczenie pozwu oparte jest na twierdzeniu, iż Bank zmusił powoda do złożenia zlecenia sprzedaży 33 300 sztuk akcji grożąc spółce powoda, iż przejmie wszystkie środki pieniężne, które będą pochodziły ze sprzedaży 30 000 akcji stanowiących własność tej spółki.

Opis sprawy: W sprawie odbyło się kilka rozpraw i w efekcie w dniu 21.02.2008 r. wskutek niewykonania zarządzenia Sądu dotyczącego sprecyzowania przez Powoda podstawy faktycznej i prawnej powództwa - Sąd zawiesił postępowanie bez terminu.

Rokowania: prawdopodobieństwo wygrania sprawy szacowane jest jako wysokie.

2. **Powód:** osoba prawna

Wartość przedmiotu sporu: 31 049 160 zł.

Przedmiot: Powód w roszczeniu podnosi, że transakcja będąca przedmiotem sporu nie została skutecznie zawarta z uwagi na niezgodnienie istotnych elementów. Dodatkowo powód twierdzi, iż uchylił się od skutków prawnych swoich oświadczeń woli, które były złożone pod wpływem błędu.

Stan sprawy: Złożono odpowiedź na pozew.

W ocenie Banku powyższa argumentacja jest bezzasadna, a podniesione argumenty nie znajdują oparcia w zebranych materiałach dowodowych tej sprawy.

3. **Powód:** spółka akcyjna (w upadłości)

Wartość przedmiotu sporu: 159 461 349 zł

Przedmiot: uznanie za bezskuteczne:

- warunkowej umowy sprzedaży nieruchomości w Świnoujściu pomiędzy spółką akcyjną z siedzibą w Świnoujściu, a spółką akcyjną z siedzibą w Sopocie;
- umowy sprzedaży nieruchomości w Świnoujściu;
- trzech umów zwrotnego leasingu operacyjnego z dnia 18 czerwca 2002 roku.

Opis sprawy: 14.06.2006 r. wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku oddalił powództwo w całości, w dniu 10.08.2006 r. strona powodowa wniosła apelację. Sąd Apelacyjny w Gdańsku, w dniu 23.03.2007 r., uchylił wyrok Sądu Okręgowego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania sądowi I instancji. Obecnie sprawa toczy się przed Sądem Okręgowym w Gdańsku na etapie postępowania dowodowego. W dniu 5 czerwca 2008 roku Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego na okoliczność wyceny wartości nieruchomości na dzień 25 października 2002 r. Wg stanu na dzień 31 grudnia 2009 powyższa opinia nadal nie została przygotowana.

Według szacunków Grupy, bez względu na werdykt jaki wyda sąd, nie istnieje potrzeba tworzenia jakichkolwiek rezerw a jedyne ewentualne skutki finansowe dla Grupy ograniczają się do ponoszonych kosztów sądowych.

Postępowania związane z terminowymi operacjami finansowymi

(opis poniżej odnosi się do Banku, jako że pozostałe jednostki Grupy nie zawierały przedmiotowych transakcji)

Według stanu na dzień 31 grudnia 2009 r. Bank był stroną 31 postępowań sądowych związanych z terminowymi operacjami finansowymi, przy czym w 24 sprawach Bank występował jako pozwany, zaś w 7 jako powód. Zgodnie z najlepszą wiedzą Banku, łączna wartość przedmiotu sporu w tych sprawach wynosiła 210,1 mln zł. Najwyższa jednostkowa wartość przedmiotu sporu wynosiła 36,2 mln zł.

Wyżej wymienione sprawy związane z terminowymi operacjami finansowymi mają charakter gospodarczy, tj. związany z prowadzoną działalnością gospodarczą klienta Banku będącego powodem lub pozwanym. Roszczenia wywodzone są z zawartych z Bankiem umów terminowych operacji finansowych. Na skutek deprecjacji i wysokiej zmienności kursu PLN wobec walut obcych począwszy od czwartego kwartału 2008 r. część klientów Banku zaczęła mieć problemy z wykonywaniem zobowiązań wynikających z zawartych terminowych operacji finansowych. Niektórzy z tych klientów, chcąc uwolnić się częściowo lub całkowicie od ciążących zobowiązań, wynikających z zawartych umów terminowych operacji finansowych, wystąpili na drogę postępowania sądowego. Żądania i zarzuty w poszczególnych sprawach przeciwko Bankowi oparte są na różnych podstawach prawnych, jednakże ich celem jest bądź uniemożliwienie Bankowi dochodzenia należności wynikających z terminowych operacji finansowych i całkowite lub częściowe uwolnienie się od odpowiedzialności za zobowiązania wobec Banku bądź podważenie ważności zawartych umów i żądanie zapłaty od Banku. Na chwilę obecną większość powyższych spraw znajduje się na wstępnym etapie rozpoznania przez sądy. Bank nie ma wyodrębnionej rezerwy na wszczynane przez klientów przeciwko Bankowi spory sądowe związane z terminowymi operacjami finansowymi.

Bank posiadając wymagalne należności od klientów z tytułu terminowych operacji finansowych, podejmuje działania celem egzekucji tych należności, w tym w oparciu o bankowe tytuły egzekucyjne. Klienci Banku w niektórych przypadkach dążą do uniemożliwienia realizacji przez Bank bankowych tytułów egzekucyjnych i prowadzenia powyższych egzekucji.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2009 r., Bank prowadził postępowania egzekucyjne w 17 sprawach o należności z tytułu terminowych operacji finansowych, gdzie posiadał tytuły wykonawcze oparte na bankowym tytule egzekucyjnym na łączną dochodzoną kwotę w wysokości 54,8 mln zł.

W 6 sprawach Bank wystąpił o nadanie klauzuli wykonalności bankowym tytułom egzekucyjnym, w których łączna dochodzona kwota wynosiła 12,3 mln zł. W stosunku do 12 klientów Banku, wobec których Bank posiada wymagalne należności z tytułu terminowych operacji finansowych na łączną kwotę zobowiązania głównego w wysokości 117,2 mln zł ogłoszono upadłość (w tym w 6 przypadkach upadłość z możliwością zawarcia układu i w 6 upadłość likwidacyjną). We wszystkich przypadkach Bank zgłosił wierzytelności do masy upadłości.

W niektórych sprawach Bank prowadzi z klientami rozmowy w celu ugodowego ustalenia warunków spłaty należności Banku z tytułu terminowych operacji finansowych.

Niezależnie, od października 2008 r. Bank zawarł ze swoimi klientami szereg ugód restrukturyzujących wierzytelności Banku z tytułu umów o przeprowadzanie terminowych operacji finansowych. Ugody te przewidują m.in. zmianę sposobu i terminu płatności wierzytelności oraz sposobu ich zabezpieczenia. Na dzień 31 grudnia 2009 r. były wykonywane 35 tego typu ugody, obejmujące kwotę około 157,9 mln zł istniejących wierzytelności

Postępowania przed Prezesem UOKiK dotyczące postanowień umów kredytów hipotecznych

Na dzień 31 grudnia 2009 r. Bank jest stroną jednego postępowania przed Prezesem UOKiK dotyczącego postanowień umów kredytów hipotecznych w zakresie sposobu obliczenia składki na ubezpieczenie stosowanych przez Bank.

Postępowanie dotyczące ustalania opłaty „interchange” w związku z transakcjami dokonywanymi kartami Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard

Bank jest stroną postępowania wszczętego przez Prezesa UOKiK przeciwko operatorom systemu płatniczego Visa, Europay oraz bankom – emitentom kart Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard. Postępowanie to dotyczy praktyk ograniczających konkurencję na rynku płatności za pomocą kart płatniczych w Polsce, mających polegać na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za transakcje dokonane kartami systemu Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard, a także ograniczaniu dostępu do rynku przedsiębiorcom nienależącym do związków emitentów kart płatniczych, przeciw którym wszczęte zostało przedmiotowe postępowanie. W dniu 29 grudnia 2006 r. Prezes UOKiK uznał praktyki polegające na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za ograniczające konkurencję oraz nakazał zaniechanie ich stosowania, jednocześnie nakładając m. in. na Bank karę pieniężną w

wysokości 12.148.370 zł. W dniu 19 stycznia 2007 r. Bank wniósł odwołanie od decyzji Prezesa UOKiK do SOKiK. W dniu 25 sierpnia 2008 r. SOKiK wydał postanowienie, na mocy którego postanowił wstrzymać wykonanie zaskarżonej decyzji w punkcie dotyczącym nakazu zaniechania wspólnego ustalania wysokości stawek opłaty „interchange”. Wyrokiem z dnia 12 listopada 2008 r. SOKiK zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że nie stwierdził stosowania praktyki ograniczającej konkurencję polegającej na uczestniczeniu przez banki uczestników postępowania (w tym Banku) w porozumieniu ograniczającym konkurencję na rynku usług outsourcingowych związanych z regulowaniem zobowiązań konsumentów wobec akceptantów z tytułu płatności za nabywane przez konsumentów towary i usługi za pomocą kart płatniczych na terytorium Polski, poprzez wspólne ustalanie wysokości stawek opłaty „interchange” pobieranej od transakcji dokonywanych kartami systemu Visa i MasterCard w Polsce. W dniu 12 stycznia 2009 r. Prezes UOKiK złożył apelację od tego wyroku. Odpowiedź na apelację została złożona przez Bank w dniu 13 lutego 2009 r.

Postępowania dotyczące uznania poszczególnych postanowień umów i regulaminów stosowanych przez Bank w obrocie konsumenckim za niedozwolone

Bank jest stroną 6 postępowań przed SOKiK dotyczących uznania poszczególnych postanowień umów i regulaminów stosowanych przez Bank w obrocie konsumenckim za niedozwolone. Zakwestionowane postanowienia dotyczą, w szczególności, stosowania przy przeliczeniu kwoty kredytu indeksowanego do waluty obcej i przy obliczeniu raty kredytowej kursu kupna lub sprzedaży Banku zgodnie z Tabelą Kursów Walut Obcych obowiązującą w Banku, odpowiednio, w dniu wypłaty kredytu i w dniu spłaty raty kredytowej, ograniczenia odpowiedzialności Banku za straty spowodowane okolicznościami niezależnymi od Banku oraz ograniczenia odpowiedzialności Banku w przypadku nieterminowej realizacji dyspozycji oraz postanowienia uniemożliwiającego dokonanie wcześniejszej spłaty kwoty kredytu w przypadku niewypłacenia wszystkich transz przyznanego kredytu hipotecznego. Jedno postępowanie zostało wszczęte z powództwa Prezesa UOKiK, jedno w następstwie wniesienia pozwu przez osobę fizyczną, natomiast pozostałe na skutek wniesienia powództwa przez Stowarzyszenie LEXUS.

Wszystkie postępowania toczą się obecnie w pierwszej instancji. Skutkiem wydania niekorzystnego dla Banku prawomocnego wyroku sądowego w przedmiotowych sprawach będzie nieważność zakwestionowanych postanowień i konieczność ich zmiany przez Bank. Na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu postanowienia umów lub regulaminów uznane przez sąd za niedozwolone w obrocie konsumenckim zostają wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych prowadzonego przez Prezesa UOKiK. Wyrok prawomocny ma skutek wobec osób trzecich od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia do powyższego rejestru i od tej chwili postanowienie uznane za niedozwolone nie może być stosowane przez Bank oraz przez inne banki prowadzące działalność w Polsce.

POZYCJE POZABILANSOWE

	31.12.2009	31.12.2008
Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	8 118 413	8 961 660
1. Zobowiązania udzielone:	7 134 510	8 245 876
a) finansowe	5 647 744	6 579 635
b) gwarancyjne	1 486 766	1 666 241
2. Zobowiązania otrzymane:	983 903	715 784
a) finansowe	480 398	23 532
b) gwarancyjne	503 505	692 252

Na udzielone zobowiązania warunkowe ujęte w powyższej tabeli składają się zobowiązania do udzielenia kredytów (takie jak: niewykorzystane limity na kartach kredytowych, niewykorzystane limity zadłużenia w rachunku bieżącym, niewykorzystane transze kredytów inwestycyjnych) oraz wystawione gwarancje i akredytywy (stanowiące zabezpieczenie wywiązania się klientów Grupy z zobowiązań wobec podmiotów trzecich). Wartość zobowiązań gwarancyjnych prezentowanych powyżej przedstawia maksymalną wartość możliwej do poniesienia przez Grupę straty w przypadku gdyby klienci nie wywiązali się ze swoich zobowiązań. Grupa tworzy rezerwy na obarczone ryzykiem utraty wartości nieodwołalne zobowiązania warunkowe ujmowane w pozycji „rezerwy” w pasywach bilansu. Wartość rezerwy wyznacza się jako różnicę pomiędzy oszacowaną kwotą wykorzystanego zaangażowania warunkowego a wartością bieżącą spodziewanych przyszłych przepływów pieniężnych z tej ekspozycji kredytowej.

Strukturę podmiotową wszystkich zobowiązań gwarancyjnych netto, wykazanych w pozycjach pozabilansowych, wg stanu na dzień 31.12.2009 r. przedstawia poniższa tabela:

Klient - sektor	Kwota w mln zł.
- sektor finansowy	157,4
- sektor niefinansowy (firmy)	1 358,0
- sektor budżetowy	21,5
- osoby fizyczne	3,0
Razem	1 539,9

Bank jako podmiot dominujący nie udzielił żadnych gwarancji poręczeń ani awali pozostałym spółkom Grupy Kapitałowej, natomiast udzielał ich na zlecenie tych spółek zewnętrznym podmiotom. Wartość gwarancji poręczeń i awali udzielonych przez Bank na zlecenie podmiotów wchodzących w skład Grupy przedstawia poniższa tabela:

Podmiot zależny	Kwota w mln zł.
- Millennium Leasing Sp. z o.o.	34,0
- Millennium Service Sp. z o.o.	19,0
- TBM Sp. z o.o.	0,1
Razem	53,1

Gwarancje, poręczenia i awale udzielone Klientom

Zobowiązania udzielone - gwarancyjne, wg stanu na 31.12.2009	Kwota w mln zł.
Czynne gwarancje, poręczenia i awale	1 054,0
Poręczenia kredytów udzielonych ze środków EFRWP	9,0
Linie na gwarancje i poręczenia	481,7
Razem, brutto	1 544,7
Odpis z tytułu utraty wartości	-4,8
Razem, netto	1 539,9

W okresie od 01.01.2009 do 31.12.2009 Bank, jako podmiot dominujący Grupy, udzielił 2 360 gwarancji, poręczeń i awali na łączną sumę PLN 883 933 tys. zł.

Kwota tych zobowiązań (z wyłączeniem gwarancji poręczeń spłaty kredytów z EFRWP oraz otwartych linii na gwarancje) wg stanu na 31.12.2009 r. wynosiła 1 054 042 tys. zł. (2 526 sztuk czynnych gwarancji) co oznacza spadek ich wartości o PLN 155 803 tys. tj. o 12,88% w stosunku do 31.12.2008 r. Wartość gwarancji, poręczeń i awali udzielonych w PLN spadła o PLN 126.074 tys. czyli o 11,74% w stosunku do końca roku ubiegłego, a wartość tych zobowiązań udzielonych w walutach obcych spadła o PLN 29.729 tys. tj. o 21,91%.

Strukturę zobowiązań udzielonych z tytułu gwarancji, poręczeń i awali wg poszczególnych kryteriów przedstawiają poniższe zestawienia (w tys. zł.):

1. Według walut	31.12.2009	31.12.2008
PLN	948 084	1 074 158
Waluty obce	105 958	135 687
RAZEM:	1 054 042	1 209 845

2. Według rodzaju zobowiązania, stan na 31.12.2009	Ilość sztuk	Kwota w tys. zł.
Awal	1	1 050
Gwarancja	2 516	1 032 597
Poręczenie	2	12 758
Regwarancja	7	7 637
RAZEM:	2 526	1 054 042

3. Według przedmiotu zobowiązania, stan na 31.12.2009	Ilość sztuk	Udział procentowy	Wartość w tys. zł
dobrego wykonania kontraktu	1 639	64,89%	613 869
zapłaty czynszu	384	15,20%	52 055
przetargowa	191	7,56%	119 497
terminowej zapłaty za towar lub usługę	181	7,17%	139 215
inne	85	3,37%	23 499
zwrotu zaliczki	21	0,83%	7 177
celna	20	0,79%	56 890
splaty kredytu bankowego lub pożyczki	5	0,20%	41 840
RAZEM:	2 526	100%	1 054 042

XIX. SEKURTYZACJA

W grudniu 2007 r. Millennium Leasing Sp. z o.o. („ML”), dokonał transakcji sekurytyzacji portfela wierzytelności leasingowych o wartości mieszczącej się w przedziale określonego limitu do 850 mln zł („sekurytyzacja”, „transakcja”). Zawarta transakcja jest sekurytyzacją tradycyjną, tzn. polega na przeniesieniu prawa własności do sekurytyzowanych wierzytelności leasingowych przez ML na rzecz spółki specjalnego przeznaczenia Orchis Sp. z o.o. („Orchis”), która wyemitowała na bazie sekurytyzowanych aktywów dłużne papiery wartościowe. W wyniku sekurytyzacji ML uzyskał finansowanie działalności, i przeniósł ryzyko kredytowe związane sekurytyzowanymi aktywami do wysokości transzy podporządkowanej na Orchis. Z warunków umowy transakcji wynika prawo ML do sprzedaży na rzecz Orchis wierzytelności w okresie rewolwingowym, to jest w ciągu trzech lat od dnia podpisania umowy sekurytyzacji.

Zakup wierzytelności jest refinansowy przez Orchis w drodze emisji następujących serii obligacji o różnej hierarchii i zabezpieczonych sekurytyzowanymi wierzytelnościami.

Podmioty uczestniczące w finansowaniu Orchis to:

1. Europejski Bank Inwestycyjny – inwestor stałej transzy uprzywilejowanej (senior) opiewającej na 420.000.000 zł,
2. Galleon Capital LLC - inwestor: zmiennej transzy uprzywilejowanej (senior) o maksymalnym limicie 379.000.000 zł, oraz transzy pomostowej (mezzanine) opiewającej na 35.275.000 zł,
3. Europejski Fundusz Inwestycyjny – gwarant transzy mezzanine,
4. Millennium Leasing Sp. z o.o. – inwestor transzy podporządkowanej (junior) opiewającej na 15.725.000 zł.

W świetle zapisów MSR 39 warunki umowne sekurytyzacji ML nie spełniają przesłanek do usunięcia sekurytyzowanych aktywów z bilansu Grupy. W związku z tym Grupa rozpoznaje zobowiązanie z tytułu obligacji wyemitowanych przez spółkę Orchis. Warunki obligacji zostały ujawnione w **notcie (31c)**.

XX. LEASING OPERACYJNY

Grupa posiada umowy najmu powierzchni biurowej, które w myśl zapisów MSR 17 ujmowane są jako leasing operacyjny. Największym leasingobiorcą powierzchni biurowej w Grupie jest Bank. Standardowe umowy najmu lokali użytkowych zawierane są w Banku z reguły na czas określony wynoszący od 5 do 10 lat. Znaczna część tych umów jest zawierana na okres 5 lat z klauzulą określającą prawo najemcy do przedłużenia okresu najmu na kolejne 5 lat na mocy złożonego oświadczenia. Pozostałe umowy są zawierane na czas nieokreślony i mogą być wypowiedziane z zachowaniem okresu wypowiedzenia, który wynosi najczęściej od 3 do 6 miesięcy.

Wartość wg stanu na dzień:	31.12.2009	31.12.2008
- do 1 roku	106 938	95 463
- od 1 roku do 5 lat	268 777	265 923
- powyżej 5 lat	120 002	141 542
RAZEM	495 717	502 928

XXI. ISTOTNE WYDARZENIA POMIĘDZY DATĄ, NA KTÓRĄ SPORZĄDZONO RAPORT FINANSOWY A DATĄ JEGO PUBLIKACJI

W związku z wykonaniem uchwały nr 2 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 3 grudnia 2009 r. oraz uchwały nr 5/2010 Zarządu Banku z dnia 13 stycznia 2010r. o podwyższeniu kapitału zakładowego w drodze emisji akcji zwykłych na okaziciela, doszła do skutku emisja akcji serii L. Należycie subskrybowanych i opłaconych zostało 722.222.644 akcji, w związku z czym w dniu 8 lutego 2010 r. dokonano przydziału 363.935.033 akcji serii L. W trakcie subskrypcji zostało złożonych 6.410 zapisów podstawowych na 361.796.921 akcji oraz 804 zapisy dodatkowe na 360.425.723 akcji. Stopień redukcji zapisów dodatkowych wyniósł 99,41 %. W dniu 26 lutego Sąd dokonał rejestracji podwyższenia kapitału zakładowego Banku z kwoty 849.181.744 zł do kwoty 1.213.116.777 zł i zarejestrował stosowną zmianę Statutu Banku.

W dniu 9 lutego 2010 r., Rada Nadzorcza Banku zgodnie z par. 17 ust. 2 pkt 4 Statutu Banku, podjęła uchwałę dotyczącą wyboru KPMG Audyt Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie przy ul. Chłodnej 51, 00-867 Warszawa jako podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Banku Millennium S.A. oraz Grupy Kapitałowej Banku Millennium na rok 2010.

PODPISY:

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
1.03.2010	Bogusław Kott	Prezes Zarządu
1.03.2010	Rui Manuel Teixeira	Wiceprezes Zarządu
1.03.2010	Fernando Bicho	Członek Zarządu
1.03.2010	Julianna Boniuk-Gorzelańczyk	Członek Zarządu
1.03.2010	Wojciech Haase	Członek Zarządu
1.03.2010	Joao Bras Jorge	Członek Zarządu
1.03.2010	Artur Klimczak	Członek Zarządu